

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΔΙΑΚΛΑΔΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΠΟΛΕΜΟΥ

ΔΙΑΚΛΑΔΙΚΗ

Επιθεώρηση

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΔΙΑΚΛΑΔΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΠΟΛΕΜΟΥ

Έτος : 3ο

Τεύχος 5/2006
IAN 2006

ΓΡΑΦΕΙΑ

ΚΤΙΡΙΟ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΔΙΑΚΛΑΔΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗΣ ΠΟΛΕΜΟΥ
Γεωργικής Σχολής 29, ΤΚ 55134
Θεσσαλονίκη
Τηλ. 2310 472603, FAX 2310 471710
e-mail: grammateia@adispo.auth.gr

ΕΚΔΟΤΗΣ

Τμήμα Μελετών Ερευνών της Α.ΔΙ.Σ.ΠΟ.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Σμήνος (Ι) Γεώργιος Κωτσίδης
Σχην. (ΠΒ) Παναγιώτης Σταυρέας
Πχος Καθρέπτας Αριστείδης ΠΝ
Σμήνος (Ε) Στέφανος Τσακίρης
Αντχος (Μ) Εμμανουήλ Τσουρδαλάκης ΠΝ

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΧΕΔΙΑΣΗ ΕΝΤΥΠΟΥ

Μ.Υ Ελευθερία Καρατσίν

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Πχης (ΠΝ) Χρήστος Ούτος
Επγος (Ε) Ιωάννης Μανομενίδης
Τχης (ΥΠ) Δημήτριος Πόντικας
Δρας Αθανάσιος Ε. Δρούγος
Ανχης (ΠΖ) Φαραντάτος Αναστάσιος

ΔΙΑΝΟΜΗ

Υπουργεία, Γενικά Επιτελεία,
Στρατιωτικοί Σχηματισμοί, ΓΕΕΦ, ΣΕΘΑ,
Στρατιωτικές Σχολές,
Σπουδαστές Α.ΔΙ.Σ.ΠΟ.,
ΑΕΙ, Ινστιτούτα και Ερευνητικά Ιδρύματα

Διανέμεται Δωρεάν

ΟΡΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

Στη Διακλαδική Επιθεώρηση δημοσιεύονται:

α. Επιστημονικές εργασίες και διαλέξεις των σπουδαστών της Σχολής, ομιλίες της Ηγεσίας του ΥΕΘΑ, που αφορούν τις ΕΔ, καθηγητών πανεπιστημίων και γενικά πνευματικών προσωπικοτήτων για θέματα Διακλαδικού ενδιαφέροντος, Στρατηγικής, Γεωπολιτικής και Διεθνών Σχέσεων.

β. Συμπεράσματα ή αποσπάσματα από σεμινάρια, ημερίδες και διημερίδες που διοργανώνει η Σχολή.

γ. Εκπαιδευτικές και λοιπές δραστηριότητες της Σχολής.

δ. Οι εργασίες δε θα υπερβαίνουν τις 4.000 λέξεις, πρέπει να περιλαμβάνουν πλήρη επιστημονική τεκμηρίωση βιβλιογραφία και να αναφέρουν πλήρως τα στοιχεία του συγγραφέα.

Δε δημοσιεύονται εργασίες που περιέχουν διαβαθμισμένες πληροφορίες, δεν τεκμηριώνεται το περιεχόμενό τους και έχουν αιχμές πολιτικής φύσεως ή μη ευπρεπείς εκφράσεις.

Δημοσίευση εργασίας δε σημαίνει αποδοχή απόψεων του συντάκτη της από την ΑΔΙΣΠΟ.

Οι βιβλιογραφικές σημειώσεις πρέπει να έχουν ενιαία αρίθμηση, να βρίσκονται στο τέλος του άρθρου και να δίνονται ως εξής: Όνοματεπώνυμο συγγραφέα, Τίτλος βιβλίου και υπότιτλος, Εκδοτικός οίκος, Έτος έκδοσης, Σελίδα.

Οι μελέτες στρατηγικού και γεωπολιτικού περιεχομένου πρέπει να συνοδεύονται και από σχετικούς χάρτες και σχεδιαγράμματα. Φωτογραφίες δημοσιεύονται μόνο εάν το περιεχόμενό τους κρίνεται αναγκαίο για την πληρέστερη κατατόπιση του αναγνώστη.

Η οποιαδήποτε συνεργασία πρέπει να παραδίδεται σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή.

Δεν επιστρέφεται το υλικό, ανεξάρτητα αν δημοσιευθεί ή όχι.

πρόλογος

του Υποναυάρχου Δημητρίου Κουρκούλη ΠΝ

Η Ανωτάτη Διακλαδική Σχολή Πολέμου συνεισφέροντας στην προσπάθεια ενημέρωσης τόσο των στελεχών των ΕΔ, όσο και αυτών που ασχολούνται και εντρυφούν σε θέματα γεωπολιτικής, κοινωνικών και τεχνολογικών εξελίξεων, παρουσιάζει το 5ο κατά σειρά τεύχος της Διακλαδικής Επιθεώρησης. Τα άρθρα-μελέτες, που δημοσιεύονται στο παρόν τεύχος, έχουν επιλεγεί από τις διατριβές των σπουδαστών της 2ης Εκπαιδευτικής Σειράς, καθώς και από διαλέξεις εξωτερικών ομιλητών.

Η ΑΔΙΣΠΟ στα πλαίσια της αποστολής της και διαλύοντας τον τρίτο χρόνο λειτουργίας της, μέσα από συνεχή παρακολούθηση τόσο της προόδου των σπουδαστών, όσο και των αναγκών του ΓΕΕΘΑ και των Γενικών Επιτελείων συνεχώς αναπροσαρμόζει την παρεχόμενη εκπαίδευση, έτσι ώστε αυτή να ανταποκρίνεται στις σημερινές, αλλά και μελλοντικές ανάγκες αυτών. Η μέχρι τώρα πορεία ήταν ενδιαφέρουσα. Βεβαίως, η μεγαλύτερη πρόκληση ήταν, και εξακολουθεί να είναι, η ανάπτυξη κοινής διακλαδικής αντίληψης και σκέψης από τους σπουδαστές διαφορετικών κλάδων και εξειδικεύσεων.

Τελειώνοντας, και μέσα από το περιοδικό, για τον καινούργιο χρόνο, θα ήθελα να σας ευχηθώ υγεία και επαγγελματική πρόοδο.

e
d
i
t
o
r
i
a

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

4

Άρθρα Έρευνας και Μελέτης

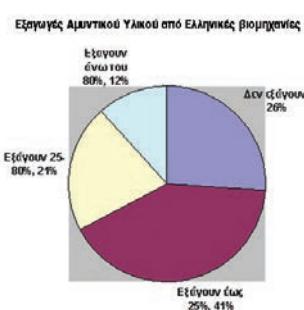
Πρόλογος

1

Εξελίξεις στην Αμυντική Βιομηχανία
Διατύπωση Προτάσεων για τη Διαμόρφωση
Εθνικών Θέσεων και Πολιτικής

από τους **Πχη Χρήστο Ούτο ΠΝ**
Επγό (Ε) Ιωάννη Μανομενίδη
Τχη (ΥΠ) Δημήτριο Πόντικα

4

Επιπτώσεις επί των Όμορων Κρατών σε
Περίπτωση Ανεξαρτητοποίησης του
Κοσσυφοπεδίου

Περίληψη της Διατριβής του
Ανχη (ΠΖ) Φαραντάτου Αναστασίου 61

έρευνας μελέτες

Ασύμμετρες Απειλές - Επιπτώσεις
για την Ελλάδα

43

από το **Δρα ΑΘΑΝΑΣΙΟ Ε. ΔΡΟΥΓΟ**
Στρατιωτικό Αναλυτή - Διεθνολόγο, Ειδικό σε Θέματα Διεθνούς, Ασφάλειας, Διευθυντή ΕΚΑΠΕΘΑ

Δραστηριότητες Α.ΔΙ.Σ.ΠΟ.

68

Δραστηριότητες Α.ΔΙ.Σ.ΠΟ.

"Αγιασμός 3ης Εκπαιδευτικής Σειράς Α.ΔΙ.Σ.ΠΟ. " 68

Επίσκεψη και ομιλία Α/ΓΕΣ
Αντιστρατήγου Νικολάου Ντούβα στην
Α.ΔΙ.Σ.ΠΟ. 72

Επίσκεψη και ξενάγηση στο
Μουσείο Μακεδονικού Αγώνα

72

Επίσκεψη και ξενάγηση Α.ΔΙ.Σ.ΠΟ. στη Θράκη

69

Έρευνες-Μελέτες

**Εξελίξεις στην Αμυντική
Βιομηχανία
Διατύπωση Προτάσεων για τη
Διαμόρφωση Εθνικών Θέσεων
και Πολιτικής**

από τους **Πχη Χρήστο Ούτο ΠΝ
Επιγό (Ε) Ιωάννη Μανομενίδη
Τχη (ΥΠ) Δημήτριο Πόντικα**

Mάιος 2004

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Η ανάπτυξη της Αμυντικής Βιομηχανίας (AB) έχει μελετηθεί σε βάθος, από αξιόλογες ομάδες εργασίας στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Στην παρούσα διατριβή, έπρεπε είτε να συνοψίσουμε τις ανωτέρω πλήρεις και εμβριθείς μελέτες, είτε να επιλέξουμε αυτό που τελικώς υιοθετήσαμε, τη μελέτη του θέματος από μηδενική βάση, συνδυάζοντας δύο μεθοδολογικές "σχολές". Μία ακαδημαϊκή και μία "στρατιωτική".

2. Ειδικότερα, στο ακαδημαϊκό πεδίο, επιδιώξαμε αφενός την υιοθέτηση των επιστημονικών μεθόδων ανάλυσης, PEST και SWOT¹, για την αναγνώριση του περιβάλλοντος και τη διατύπωση στρατηγικής και αφετέρου την σε βάθος τεκμηρίωση των επιχειρημάτων μας στην ελληνική και εγχώρια βιβλιογραφία, που αποσκοπεί στην πειστικότητα των πορισμάτων στα οποία καταλήγουμε, χωρίς προκαταλήψεις ή αυθαιρεσίες στη διατύπωσή τους.

3. Στο στρατιωτικό πεδίο, επιλέξαμε τη μεθοδολογία επίλυσης προβλήματος,

1. Βλ. ευρετήριο όρων.

ΣΚΟΠΟΣ

4. Η ανάλυση των εξελίξεων στην Αμυντική Βιομηχανία και του περιβάλλοντος στο οποίο βρίσκεται και η διατύπωση στρατηγικής, έτσι ώστε αυτή να καταστεί ισχυρή και ανταγωνιστική στο μελλοντικό Ευρωπαϊκό γίγνεσθαι.

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ

5. Οι αναφερόμενες στην παράγραφο 91 στην επίλυση του προβλήματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ "Α": ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΑΜΥΝΤΙΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ (AB)

6. Το χρόνιο αίτημα της ανάπτυξης της AB είναι κεντρικό σημείο προβληματισμού της εκάστοτε ηγεσίας του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας (ΥΕΘΑ) και ως εκ τούτου έχει μελετηθεί σε βάθος.

7. Κατ' αρχήν, εντοπίσθηκαν τρεις πρόσφατες μελέτες του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας για τις "προοπτικές τις ελληνικής AB" (Ρεφενές - ΥΕΘΑ, 2003), την "αμυντική ναυπηγική βιομηχανία - παρούσα κατάσταση - μελλοντικές προοπτικές" (Νικητάκος - ΥΕΘΑ, 2003), και τις "προοπτικές της AB στην Ευρώπη" (Francois Heisbourg, Joachim Rohde κ.ά. - ΙΑΑ, 2003)². Από την εξέτασή τους προέκυψαν τα εξής:

a. Η αναγκαιότητα μακροχρόνιας σχεδίασης των προμηθειών, ενώ οι

2. Η συνώνυμη εκ των εργασών αυτών με θέμα "οι Προοπτικές της Ελληνικής AB" συνταχθείσα από πολυμελή ερευνητική ομάδα του Οικονομικού Πανεπιστημίου υπό τον Απόστολο Ρεφενέ (ΥΕΘΑ-2003) καλύπτει το θέμα σε 220 σελίδες. Οι άλλες, εξίσου εμβριθείς μελέτες, η μία για την Ευρωπαϊκή AB συνταχθείσα από μία Γαλλική ερευνητική ομάδα υπό τον Francois Heisbourg (ΙΑΑ-2003) και μία Γερμανική υπό τον Joachim Rohde (ΙΑΑ-2003), ενώ η τελευταία

επιτροπές προκηρύξεων, διαγωνισμών και διαπραγματεύσεων πρέπει να περιλαμβάνουν μηχανολόγους και οικονομολόγους και να διασφαλίζουν, με ίσους όρους, τη συμμετοχή εγχωρίων και ξένων κατασκευαστών³.

β. Η αναγκαιότητα ενός μηχανισμού βιομηχανικής συνεργασίας και συγχωνεύσεων, με σκοπό το συντονισμό των σχέσεων διεταιρικών δικτύων σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, με προτίμηση στις χώρες που θέτουν λιγότερους περιορισμούς στη μεταφορά τεχνολογίας και από αυτές στις εταιρίες που διαθέτουν μεγαλύτερη εμπειρία και διάθεση συνεργασίας. Η αποτελεσματική διαχείριση όλων αυτών, με σκοπό τη διάχυση της τεχνογνωσίας, προϋποθέτει τη δημιουργία οργανικών θέσεων "διαχειριστών συνεργασιών"⁴.

γ. Όσον αφορά στις επιχειρήσεις της ελληνικής AB, προτάθηκε να αποκτήσουν πιστοποίηση ασφαλείας και να δημιουργηθεί μητρώο κατασκευαστών⁵ που θα βοηθήσει στη σχεδίαση και ανάπτυξη, ποσοτικά και ποιοτικά των ικανοτήτων της AB.

δ. Για την ευρωπαϊκή AB, οι μελέτες πρότειναν μέτρα τα οποία, όπως θα δούμε παρακάτω, σε μεγάλο βαθμό έχουν υιοθετηθεί στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Άμυνας (EOA) και της Συνταγματικής Συνθήκης της Ρώμης (Οκτ.2004).

8. Εξειδικευμένες μελέτες, όσον αφορά στη βιομηχανική συνεργασία, καταδεικνύουν ότι αυτή επιτυγχάνεται με τη στρατηγική διαχείριση της εφοδιαστικής αλυσίδας. Σύμφωνα με τις αντιλήψεις αυτές, οι βάσεις τίθενται πολύ πριν τη διαδικασία των

από αυτές τις μελέτες αναφέρεται στην "Άμυντική Ναυπηγική Βιομηχανία", συντάχθηκε από Ομάδα εργασίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου, υπό τον Νικήτα Νικητάκο (ΥΕΘΑ-2003), όλοι τους καθηγητές και ακαδημαϊκοί εγνωσμένου κύρους και αυθεντίες στο χώρο τους.

3. Ρεφενές (2003), σελ. 177

4. Ομοίως Ρεφενές (2003), σελ. 176-177 και Νικητάκος (2003), σελ. 87.

5. Ρεφενές (2003), σελ. 68-69: "...μητρώο... τι παράγεται... τι μπορεί να παραχθεί στο μέλλον... τεχνολογικές δυνατότητες... αυξάνονται η βελτιώνονται.. διαχείριση της τεχνολογικής αλλαγής"

προμηθειών, στο αρχικό στάδιο "σύλληψης της ιδέας". Το ζήτημα αντιμετωπίστηκε από το Ηνωμένο Βασίλειο (HB) με την υιοθέτηση της 'Έξυπνης Προμήθειας⁶ και την καθιέρωση των διακλαδικών IPTs (Integrated Project Teams/ Ολοκληρωμένων Ομάδων Προγραμμάτων) σε αντίληψη κύκλου ζωής (LCC - Life Cycle Cost) του κάθε οπλικού συστήματος⁷. Τα πλεονεκτήματα αυτής της αντίληψης στην ανάπτυξη της AB, εξετάστηκαν σε έρευνα για τις αντιλήψεις των εφοδιαστών στις ελληνικές ΕΔ⁸. Αντίστοιχα, η οργανωτική πρόταση για τον Οργανισμό Προμηθειών διατυπώθηκε ως "Matrix Logistics Organisation"⁹, με σκοπό την ανάληψη στρατηγικού ρόλου στην εφοδιαστική αλυσίδα για την ανάπτυξη συνεργασιών στην AB και την εξασφάλιση οπλικών συστημάτων υψηλής τεχνολογίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ "Β": ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

9. Η βασική μεθοδολογία που θα ακολουθήσουμε είναι αυτή της **επίλυσης προβλήματος**¹⁰. Για τον προσδιορισμό των παραγόντων του προβλήματος (δεδομένα, προϋποθέσεις και κριτήρια), θεωρήσαμε ως αναγκαία την ανάλυση του περιβάλλοντος, όπου δραστηριοποιείται η ελληνική AB, που θα εξεταστεί με τη χρήση των αναλύσεων PEST και SWOT.

10. Η ανάλυση **PEST**¹¹ αποσκοπεί στην εξέταση του περιβάλλοντος μέσα από τέσσερις οπτικές του γωνίες: την πολιτική, την οικονομική, την κοινωνική και την τεχνολογική, κάτι που είναι απαραίτητο για να αντιληφθούμε τα όρια εντός των οποίων

6. Το 1998 θεσμοθετήθηκε ως "Smart Procurement" και το 2001 μετονομάσθηκε σε "Smart Acquisition".

7. MoD (1999), σελ.12.

8. Μανομενίδης (2001), σελ. 59: "...the IPT to take control over the supply chain and bind industry and Academia... a small industrial country like Hellas... to take initiatives for the development of a European based IPT".

9. Manomenidis & Moore (2001), σελ.:35: "there is a need for renaissance of logistics in a new organisation framework"

10. ΑΔΙΣΠΟ, ΕΔΑΠ, "Διακλαδική τυποποίηση μελέτης", μέρος 1ο τεχνική επίλυσης προβλήματος, Θεσσαλονίκη, 2004.

11. PEST: Political, Economic Social &Technological Analysis.

μπορούμε να κινηθούμε για τον προσδιορισμό των πιθανών λύσεων ανάπτυξης της AB¹². Αντίστοιχα η ανάλυση SWOT¹³ αποσκοπεί, μέσα από την αναγνώριση της θέσης της ελληνικής AB, να καθορίσει τα κριτήρια επίλυσης του προβλήματος που θα χρησιμοποιηθούν για την επιλογή της βέλτιστης λύσης.

11. Κλείνοντας, μετά την επιλογή της βέλτιστης λύσης με βάση την μεθοδολογία επίλυσης προβλήματος από τους παράγοντες των PEST και SWOT αναλύσεων, θα καταλήξουμε σε συμπεράσματα και προτάσεις πολιτικής για την ανάπτυξη της AB.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ "Γ": ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΓΕΩΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

12. Η κατάρρευση της ΕΣΣΔ και η ανατολή των ασύμμετρων απειλών διαμόρφωσε νέες απαιτήσεις στις Ένοπλες Δυνάμεις του NATO. Ιδιαίτερα όμως για τη χώρα μας, της οποίας η γεωστρατηγική της κατάσταση δεν έχει ουσιαστικά μεταβληθεί ως προς την κύρια απειλή, το πρόβλημα ασφάλειας περιεπλάκη περισσότερο. Η κατάσταση αυτή, που επιδεινώνεται από τις αυξανόμενες υποχρεώσεις σε ειρηνιστικές και ανθρωπιστικές επιχειρήσεις, σε συνδυασμό με το χρονίζον πρόβλημα της κατοχής τμήματος της Κύπρου, επιβάλουν την εξασφάλιση αξιόμαχης και ετοιμοπόλεμης στρατιωτικής ισχύος και AB.

13. Ειδικότερα στα τελευταία δεκαπέντε έτη έχουν επέλθει πολλές μεταβολές που επηρεάζουν τις προοπτικές της AB:

a. Η συμφιλώση ανατολής και δύσης δεν άργησε να οδηγήσει τις ΗΠΑ στην συνειδητοποίηση της παγκόσμιας τους

12. Fr.Heisbourg (2003), σελ. 40-41: "Οι ευρωπαϊκές αμυντικές βιομηχανίες εξελίσσονται μέσα σε ένα θεσμικό, οικονομικό και νομικό περιβάλλον, το οποίο δεν είναι ούτε ομοιογενές ούτε ενιαίο".

13. Ανώνυμο Άρθρο "Πυξίδες στρατηγικής - SWOT & GRAND" (Εφημερίδα ΤΑ ΝΕΑ, 31 Ιαν.05): "Το SWOT αποτελεί τη συνοπτική παρουσίαση της ανάλυσης του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος".

κυριαρχίας και των "απεριόριστων", μεσοπρόθεσμα τουλάχιστο, δυνατοτήτων που διαθέτουν στην αύξηση της επιρροής τους στον υπόλοιπο κόσμο¹⁴. Η στιβαρή στρατιωτική τους παρουσία, αποτελεί πηγή χρηματοδότησης της αμερικανικής AB, αλλά και πόλο έλξης αγοραστών αμυντικού εξοπλισμού.

β. Αντίστοιχα η ΕΕ, παρότι ενισχυμένη από τη συσπείρωση δέκα νέων μελών γύρω της, που αναζητούν πολιτική και οικονομική σταθερότητα, αδυνατεί να διαμορφώσει ουσιαστικό διεθνοπολιτικό ρόλο, αντίστοιχο του πληθυσμιακού μεγέθους που εκπροσωπεί¹⁵. Η ευρωπαϊκή AB στηρίζεται εν πολλοίσι στην κρατική χρηματοδότηση, ενώ "στα σπάργανα" βρίσκεται η διαμόρφωση κοινής ευρωπαϊκής πολιτικής για την υποστήριξη της. Παράλληλα οι οικονομικοί και κοινωνικοί τριγμοί που έχουν αρχίσει και εμφανίζονται, θέτουν σε κίνδυνο το μείζον πολιτειακό εγχείρημα της συνταγματικής της συνθήκης, που προσδιορίζει ένα σταθερό θεσμικό πλαίσιο για την ανάπτυξη της AB.

γ. Η Ρωσία, φαίνεται ότι σταθεροποιείται πολιτικά και αναζητεί διεξόδους συνεργασίας με την Ευρώπη και την Κίνα, και, παρότι πολιτικά αδύναμη, δε φαίνεται να παραιτείται από τις παραδοσιακές περιοχές επιρροής της, διεκδικώντας αύξηση του μεριδίου της στη διεθνή αμυντική αγορά.

14. Η χώρα μας αντίστοιχα έχει καταξιωθεί στην Ευρωπαϊκή Οικογένεια. Η πολιτική σταθερότητα των τελευταίων τριάντα ετών, καθιστά την Ελλάδα υπόδειγμα δημοκρατικής λειτουργίας των θεσμών, ενώ η ουσιαστική της συμβολή στο

14. Ζαχαρίας Μίχας (2004).

15. Fr.Heisbourg (2003), σελ. 40-41: "...περιβάλλον, το οποίο δεν είναι ούτε ομοιογενές ούτε ενιαίο. Συνεπώς η ενίσχυση της οικονομικής παραμέτρου των κυριοτέρων ευρωπαϊκών αμυντικών ομίλων θα εξαρτηθεί από την αποφασιστικότητα των κρατών να δημιουργήσουν ευνοϊκές συνθήκες για την περαιτέρω ανάπτυξη των δραστηριοτήτων τους. Εξάλλου, όχι μόνο στις διεθνείς, αλλά και στις ευρωπαϊκές αγορές, βρίσκονται αντιψέωποι με την οικονομική Ευρωστία των αμερικανικών κολοσσών".

ευρωπαϊκό και διεθνές πολιτικό γίγνεσθαι¹⁶ την καθιστούν παράγοντα σταθερότητας και ειρήνης, όχι μόνο για το εγγύς, αλλά και για το ευρύτερό της γεωπολιτικό περιβάλλον, δίνοντάς της τη δυνατότητα να διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στο εγγύς της περιβάλλον¹⁷. Σε αυτή την κατεύθυνση η ΑΒ μπορεί να προσδώσει στην Ελλάδα αναπτυξιακή δυναμική και κύρος, αναλόγως των επιλογών που πρόκειται επίσης να εξετάσουμε.

15. Στον εγγύς Βαλκανικό μας περίγυρο:

α. Η Τουρκία, αποτελεί την κύρια αιτία εντατικοποίησης των εξοπλισμών στην περιοχή μας¹⁸, λόγω διατήρησης ανοιχτών μετώπων προς όλες τις κατευθύνσεις. Όμως θα ήταν παράλειψη να μην παρατηρούσαμε ότι διανύει μία "επώδυνη" περίοδο πολιτικής ωρίμανσης που, παρά τις υψηλότερές μας προσδοκίες, για τους ρυθμούς της "Ευρωπαϊκής" της μεταμόρφωσης, φαίνεται ότι την οδηγεί αργά αλλά σταθερά την πορεία της για εκδημοκρατισμό και πολιτική ένταξη στους θεσμούς της ΕΕ¹⁹. Από αυτές τις αντίρροπες τάσεις εκτιμούμε ότι η πρώτη είναι πιο ισχυρή. Συνεπώς το ισοζύγιο των εξοπλισμών στην περιοχή μας θα διατηρηθεί σε υψηλά επίπεδα, μιας και αυτό εξυπηρετεί και τα πολιτικο-οικονομικά συμφέροντα των ΗΠΑ και της ΕΕ που έχουν βραχυχρόνια τουλάχιστον οφέλη, με την ανάθεση στην "πρόθυμη" Τουρκία καθηκόντων χωροφύλακα στην ευρύτερη περιοχή.

β. Οι λοιπές Βαλκανικές χώρες φαίνεται ότι έχουν αρχίσει να βρίσκουν το δρόμο τους για την πολιτική τους ένταξη στους θεσμούς της ΕΕ και του NATO και έχουν σε γενικές γραμμές ενταχθεί σε μία

16. Πρβλ. την εκλογή της Ελλάδας ως μη μονίμου μέλους του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ, στις 15 Οκτ. 2005, (<http://www.ert.gr>), αλλά και τη θετική και μακρόχρονη παρουσία της χώρας σε πλήθος διεθνών οργανισμών (ΕΕ, ΟΑΣΕ, ΔΕΕ κ.ά.).

17. Δήλωση Κοντολίζα Ράις, κατά τη συνάντηση της με τον Πέτρο Μολυβιάτη: "Δεν έχουμε καλύτερο φίλο στα Βαλκάνια... από τους φίλους μας στην Ελλάδα" (<http://news.antenna.gr>).

18. Οι αμυντικές δαπάνες της Τουρκίας ανέρχονται στο 4,9% επί του ΑΕΠ της (2003).

19. Ιδιαίτερα μετά την απόφαση της 17ης Δεκ. 04 για έναρξη διαπραγματεύσεων.

ζώνη χαμηλού επιπέδου στρατιωτικών εξοπλισμών λόγω του πρόσφατου ασταθούς πολιτικού τους παρελθόντος.

16. Στο ευρύτερο διεθνές περιβάλλον, η Αραβο-Ισραηλινή διαμάχη, αποτελεί την δυσεπίλυτη ανοιχτή πληγή και αιτία χρηματοδότησης των εξοπλιστικών προγραμμάτων, ενώ η Κίνα, η πυρηνική δύναμη με τη σχετικά μικρότερη πολιτική επιφρού, μαζί με τις άλλες περιφερειακές πυρηνικές δυνάμεις (Ιράν, Πακιστάν, Ινδία και Β.Κορέα) δημιουργούν ένα αστάθμητο πολιτικό περιβάλλον και πόλους συσσώρευσης εξοπλισμών.

17. Θα ήταν ίσως άτοπο να μην αναφέραμε την εμφάνιση και μαζικοποίηση των ασύμμετρων απειλών που επιδρούν σε θέματα εξοπλισμών, ακόμη και "αποπροσανατολιστικά", με την ανάδειξη νέων εξοπλισμών.

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ ΤΗΣ ΑΒ

18. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο η ανάπτυξη μιας κοινής πολιτικής ΑΒ εξαιρέθηκε αρχικά από τον κορμό της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Ολοκλήρωσης, καθώς το Άρθρο 296 ΤΕC²⁰ επιτρέπει τον προστατευτισμό στα κράτη μέλη, για λόγους ασφαλείας τους.

19. Η κρίση στην πρώην Γιουγκοσλαβία και η αδυναμία της τότε ΕΟΚ να παρέμβει στη διαμόρφωση της νέας κατάστασης στα Βαλκάνια, την οδήγησε στο Μάαστριχ (1992), όπου θεσμοθετείται η ΚΕΠΠΑ/CFSP, ως δεύτερος πυλώνας²¹ της ΕΕ, με σκοπό τη διαμόρφωση ενός πλαισίου που να καλύπτει το σύνολο των θεμάτων που αφορούν την ασφάλειά της. Στη φάση αυτή η ασφάλεια της Ένωσης ανατέθηκε στη ΔΕΕ, που αποτελούσε πλέον το θεσμικό φορέα για τη

20. Άρθρο 296 της Συνθήκης Άμστερνταμ περί Ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητος (πρώην άρθρο 223 συνθήκης Ρώμης): "...κανένα κράτος μέλος δεν υποχρεούται να παρέχει πληροφορίες... αντίθετη προς ουσιώδη συμφέροντα ασφαλείας του... δύναται να λαμβάνει μέτρα... παραγωγή ή εμπορία όπλων, πυρομαχικών και πολεμικού υλικού".

21. Ισμήνη Βαλσαμή (1999), σελ. 102.

σχεδίαση των αμυντικών εξοπλισμών²². Μέχρι τότε η μοναδική πρωτοβουλία που υπήρχε ήταν η Επιτροπή για τους Εξοπλισμούς (Commission on Armaments-COARM) και η "σύνταξη μελετών επί του θέματος, τις οποίες τα κράτη μέλη αποδέχτηκαν με μεγάλες επιφυλάξεις"²³.

20. Η συνθήκη του Άμστερνταμ (20 Οκτ.97) περιλαμβάνει σημαντικές βελτιώσεις της ΚΕΠΠΑ, όσον αφορά στην ασφάλεια της Ένωσης, μεταξύ των οποίων τη δυνατότητα λήψης αποφάσεων με ειδική πλειοψηφία²⁴ και σε παράρτημα της συνθήκης αναφέρεται στη συνεργασία μεταξύ ΕΕ και ΔΕΕ, μέσω της WEAG, για θέματα εξοπλισμών²⁵. Το άρθρο 17 της συνθήκης (που στη συνέχεια ενσωματώθηκε αυτούσιο στη συνθήκη της Νίκαιας), αναφέρει: "Η σταδιακή χάραξη μιας κοινής αμυντικής πολιτικής θα υποστηριχθεί... από τη μεταξύ τους συνεργασία στον τομέα των εξοπλισμών".

21. Στις 6 Ιουλ 98, η Γερμανία, η Γαλλία, η Ιταλία, η Βρετανία, η Ισπανία και η Σουηδία, αποφάσισαν να εναρμονίσουν τους εθνικούς κανονισμούς τους για την εξομάλυνση της λειτουργίας των ευρωπαϊκών ομίλων ΑΒ, που είχαν στο μεταξύ ενοποιηθεί, ενέργεια που κατέληξε στην υπογραφή Επιστολής Προθέσεων (Letter of Intent), με σκοπό "την αυξημένη ευελιξία για τη συγχώνευση βιομηχανικών στόχων σε εθνικό επίπεδο με αποτέλεσμα να συνενωθούν οι εθνικοί αμυντικοί βιομηχανικοί στόχοι για μεγαλύτερο διακρατικό ανταγωνισμό και απλουστευμένες

22. Fr.Heisbourg (2003), σελ. 16: "Αν και το ζήτημα των εξοπλισμών δεν καλύπτεται ειδικά στο κύριο σώμα της Συνθήκης του Μάαστριχ, αναφορά στο θέμα γίνεται σε παράρτημα της Διακήρυξης υπ' αρ. 31, η οποία αφορά τη Δυτικοευρωπαϊκή Ένωση (ΔΕΕ). Στο κείμενο γίνεται λόγος για ενισχυμένη συνεργασία στον τομέα των εξοπλισμών με σκοπό τη δημιουργία μιας ευρωπαϊκής υπηρεσίας εξοπλισμών. Η ΔΕΕ προκρίνεται ως κύριο θεσμικό φόρουμ σε θέματα εξοπλισμών".

23. Ομοίως Fr.Heisbourg (2003), σελ. 16.

24. Qualified majority vote/QMV

25. Ομοίως Fr.Heisbourg (2003), σελ. 17 "Η Δυτικοευρωπαϊκή ομάδα για τους εξοπλισμούς (WEAG) λειτουργεί ως παράδειγμα συνεργασίας μεταξύ ΕΕ και ΔΕΕ, στο πλαίσιο εξορθολογισμού της ευρωπαϊκής αγοράς εξοπλισμών και ίδρυσης ενός Ευρωπαϊκού Οργανισμού Εξοπλισμών".

διαδικασίες λήψης αποφάσεων²⁶. Από αυτές, οι Γερμανία, Γαλλία, Ιταλία και Βρετανία, στις 9 Σεπ.98 συμφωνήσαν στη δημιουργία του OCCAR²⁷, της πρώτης ουσιαστικής πρωτοβουλίας για την ΑΒ.

22. Όμως η απουσία των λοιπών κρατών μελών της ΕΕ²⁸ από τις ανωτέρω διαδικασίες, παρέτεινε το πρόβλημα ολοκλήρωσης και επιβίωσης των ευρωπαϊκών ΑΒ, διότι τα κράτη που υπέγραψαν τη LoI αντιπροσώπευαν το 90% της παραγωγής (προσφοράς) εξοπλισμών στην Ευρώπη, αλλά μόνο το 45% της ευρωπαϊκής ζήτησης αμυντικών εξοπλισμών. Οι μικρότερες χώρες της ΕΕ, που διέθεταν εξειδικευμένη παραγωγή σε ορισμένους τομείς, εξακολουθούν να στρέφονται (και συνεχίζουν να το πράττουν²⁹) όλοι και περισσότερο σε Αμερικανούς προμηθευτές για λόγους κόστους και πολιτικής στήριξης.

23. Το επόμενο έτος επανήλθε το θέμα σε επίπεδο ΕΕ στα πλαίσια των Συνόδων κορυφής της Κολωνίας και του Ελσίνκι. Στην Κολωνία (3-4 Ιουν 99) οι χώρες δεσμεύθηκαν στην υλοποίηση της Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ)³⁰ και στο Ελσίνκι (10-11 Δεκ 99) λήφθηκε απόφαση για την εξασφάλιση μίας

26. J.Rohde (2003), σελ.81: "Οι συμφωνίες... αφορούν σε εξαγωγές και έρευνα και τεχνολογία αλλά και στη διαχείριση τεχνικών προδιαγραφών... οποιαδήποτε χώρα της ΕΕ μπορεί να γίνει μέλος της Συμφωνίας, με την προϋπόθεση έγκρισης των ιδρυτικών μελών".

27. Ο OCCAR έλαβε την τελική του μορφή "...τον Iav 2001...απέκτησε νομική υπόσταση και κατέστη ικανός να συνάπτει συμβόλαια via λογαριασμό των κρατών μελών του" (ομοίως Fr.Heisbourg, σελ. 49) και "το Νοε 2001, οι Υπουργοί Άμυνας των έξι χωρών του LoI συμφώνησαν στη δημιουργία του Ευρωπαϊκού Προγράμματος Τεχνολογίας και Προμηθεύσων (European Technology and Acquisition Programme-ETAP)" (ομοίως Fr.Heisbourg, σελ. 53).

28. Κρίνοντας από τη χώρα μας, δια δηλώσεων του ΥΕΘΑ, και άλλες χώρες της ΕΕ αντιλαμβάνονται "την ανάγκη μιας θεσμοθετημένης προσέγγισης σε θέματα, όπως, η εναρμόνιση στρατιωτικών αναγκών, η συμβατότητα ευρωπαϊκών αμυντικών συστημάτων, η ασφάλεια προμηθεύων και πληροφοριών, η έρευνα και τεχνολογία" (www.e-spilios.gr).

29. Βλ. περίπτωση του διλήμματος προμηθείας F-16 ή Eurofighter για τη χώρα μας.

30. Ομοίως Fr.Heisbourg (2003), σελ. 52: "δεσμεύτηκαν να καταβάλλουν συστηματικές προσπάθειες... στα πλαίσια της ΚΕΠΠΑ".

ευρωπαϊκής στρατιωτικής δυνατότητας³¹.

24. Η πορεία αυτή φαίνεται ότι βρήκε λιμάνι στις 1 Ιουλ 2003, στο Πόρτο Καράς, στη σύνοδο κορυφής της Θεσσαλονίκης, με την Ίδρυση του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Άμυνας (EOA/ European Defence Agency) του οποίου και η Ελλάδα είναι πλέον μέλος. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, ανέθεσε στα αρμόδια όργανα του Συμβουλίου τη δημιουργία, κατά τη διάρκεια του 2004, μιας διακυβερνητικής υπηρεσίας (οργανισμού) στον τομέα της ανάπτυξης αμυντικών δυνατοτήτων, της έρευνας, των προμηθειών και εξοπλισμών³².

25. Μετά από διαδοχικές συζητήσεις και παρεμβάσεις των κρατών μελών το Μάιο του 2004 προέκυψε το κείμενο του Γενικού Στρατιωτικού Στόχου 2004 (Headline Goal 2010)³³ που περιλαμβάνει και τον EOA³⁴, με τομείς δράσης, όσον αφορά τους αμυντικούς εξοπλισμούς, την έρευνα & τεχνολογία, τους εξοπλισμούς, τις στρατιωτικές δυνατότητες και την βιομηχανία - αγορά. Τα αναμενόμενα οφέλη για τη χώρα μας είναι³⁵ ο καταμερισμός του υψηλού κόστους έρευνας και ανάπτυξης, η απόκτηση πρόσβασης στην τεχνογνωσία, η ανάληψη κοινών μέτρων, για την εξάλειψη των χρονοβόρων και γραφειοκρατικών διαδικασιών κατά την εισαγωγή και εξαγωγή αμυντικού υλικού και για την επιδίωξη συντονισμένης εκμετάλλευσης των παραγωγικών δυνατοτήτων της ΑΒ.

26. Στην ίδια κατεύθυνση, η συνταγματική συνθήκη της Ρώμης, εφόσον επικυρωθεί από τα κράτη μέλη, αποτελεί μία

31. Όμοιως Fr.Heisbourg (2003), σελ. 52 "περιλάμβανε... μέχρι το 2003... 50.000 έως 60.000 ανδρών ικανής να αναπτυχθεί εντός 60 ημερών... να εξασφαλίσουν την υποστήριξη της για ένα χρόνο... τη δημιουργία του Ευρωπαϊκού Σχεδίου Δράσης Δυνατοτήτων (European Capability Action Plan-ECAP)".

32. EOA/ - EDA : Agency in the field of Defense Capabilities, Development, Research, Acquisition and Armaments.

33. Σημειώσεις ΑΔΙΣΠΟ / ΕΑΣ Οργανισμοί Συνασπισμοί Υπ' Αριθ. 8, Ε.Ε., Στρατιωτικές Δομές και Επιχειρησιακή Προσέγγιση.

34. Η επικύρωση του έγινε με την κοινή δράση 2004/ 551/ ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου.

35. Ημερίδα Επιχειρηματικής Λεσχής Αθηνών (Σεπ 2004).

πρόσθετη επικύρωση της προαναφερθείσας δυναμικής, στα πλαίσια της Κοινής Πολιτικής Ασφάλειας και Άμυνας (ΚΠΑΑ) που η συνθήκη προβλέπει. Ακόμη όμως και στην περίπτωση που για οποιοδήποτε λόγο αποτραπεί η επικύρωσή της, η παρούσα κατάσταση περιλαμβάνει την ισχύ όλων των Συνόδων Κορυφής που προαναφέρθηκαν³⁶, τη θέληση των κρατών μελών για εμβάθυνση της συνεργασίας τους στον αμυντικό τομέα, αλλά πολύ περισσότερο τη συναντίληψη που έχει αρχίζει και διαμορφώνεται για την αναγκαιότητα της συνεργασίας ως μοναδικής διεξόδου επιβίωσης απέναντι στον αμερικανικό ανταγωνισμό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ "Δ": ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

27. Το οικονομικό περιβάλλον αξίζει μία πιο ειδική προσοχή στα πλαίσια της διατριβής μας για την ΑΒ. Θα εξετάσουμε τις αντιλήψεις για στρατηγικές συνεργασίες και το ρόλο του κράτους, ως στρατηγικού φορέα διαχείριστης τους, την εφαρμογή τους στον ευρωπαϊκό χώρο και τον ευρωαμερικανικό ανταγωνισμό στην ΑΒ.

ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΑ ΣΧΕΔΙΑΣΗ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ

Η ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΑΝΤΙΛΗΨΗ ΤΩΝ LOGISTICS

28. Η αντιμετώπιση των προκλήσεων της εποχής που προαναφέρθηκαν, σηματοδότησε την ουσιαστική μεταστροφή από τις παραδοσιακές προσεγγίσεις σε άλλες πιο σύγχρονες:

a. Η "άριστη πρακτική" (best practice) στρατηγική σχεδίασης, ανάπτυξης και διαχείρισης της εφοδιαστικής αλυσίδας, προσδίδει ανταγωνιστικό

36. Ευάγγελος Τσίρκας (21 Σεπ 2004): "η συλλογική βούληση των μετεχόντων σ' αυτήν για μία ενιαία Ευρώπη, είναι μη αναστρέψιμη. Ανεξαρτήτως του χρόνου που θα απαιτηθεί προς τούτο η ΕΕ θα αποκτήσει ενιαία φωνή, ενιαία εξωτερική και αμυντική πολιτική, και τελικά ενιαίες ΕΔ".

πλεονέκτημα έναντι των αντιπάλων³⁷.

β. Στην ΕΕ, με την πρωτοπορία των βρετανικών ΕΔ (Strategic Defence Review, 1998) να "σέρνουν το χορό" και τις άλλες χώρες να ακολουθούν, επιδιώκεται η εισαγωγή αυτών των αντιλήψεων μέσα στο στρατιωτικό περιβάλλον, όπως έγινε και με τη χώρα μας με την Αμυντική Στρατηγική Αναθεώρηση (2001). Η Βρετανία εισήγαγε την "Εξυπηνη Προμήθεια", μία προσέγγιση στη διαδικασία προμηθειών που αποσκοπούσε στη βελτίωση της ταχύτητας, του κόστους και της απόδοσης των προμηθειών.

29. Μία προσεκτική ανάλυση των αποτελεσματικότερων στρατηγικών Logistics, αποδεικνύει ότι δεν είναι εφικτή η απόλυτη εφαρμογή όλων των εμπορικών προσεγγίσεων στο στρατιωτικό επιχειρησιακό πεδίο³⁸. Με αφορμή αυτή τη διαπίστωση μπορούμε να διευκρινίσουμε ότι ο όρος "logistics"³⁹, αναφέρεται σε μία ολοκληρωμένη διαδικασία, που ξεκινάει από τη σύλληψη της ιδέας, την κατασκευή, την προμήθεια, την δια βίου υποστήριξη και την καταληκτική απόσυρση.

30. Η βασική οργανωτική δομή που υιοθετείται από Οργανισμούς υψηλής τεχνολογίας, είναι η οργάνωση κατά ολοκληρωμένες ομάδες προγραμμάτων (ΟΟΠ - project teams), αποτελούμενες από ένα μίγμα ειδικών από διαφορετικά γνωστικά πεδία.⁴⁰ Την ίδια οργάνωση "ομάδας προγράμματος", πρέπει να υιοθετήσουμε και στην περίπτωση ενός Οργανισμού Στρατηγικής σχεδίασης της ανάπτυξης της

37. Όσον αφορά στην AB, προάγγελος ήταν οι αμερικανικές πωλήσεις εξωτερικού FMS (Foreign Military sales), Tony Kausal, (1999), σελ. 4-54.

38. Moore & Antill, (2000).

39. Ιστορικά ο όρος "logistics" ξεκινώντας ως λογιστική στα αρχαία χρόνια, αναφέρεται σε Εφοδιασμό - Μεταφορές, ενώ στις ΕΔ έχει χρησιμοποιηθεί ο όρος "επιμελητεία". Η δυσκολία "εξελληνισμού" του χρησιδανείου αυτού οφείλεται προφανώς στη νεώτερη σημασία που έχει ο όρος "λογιστική" στη γλώσσα των επιχειρήσεων.

40. D.Mankin κ.ά. σελ. 27: "...companies, particularly in high-tech industries... structure all of their work around project teams" (...επιχειρήσεις, ειδικότερα των βιομηχανιών υψηλής τεχνολογίας... δομούν όλη τους την εργασία γύρω από ομάδες προγραμμάτων).

AB⁴¹, διότι ακριβώς πρόκειται για Οργανισμό που προορίζεται να διαχειριστεί την υψηλή τεχνολογία. Η ουσιώδης βελτίωση που επιβάλλεται από τη σύγχρονη ανάγκη "ολοκληρωμένης δια βίου εφοδιαστικής υποστήριξης"⁴² της επιστήμης των Logistics, είναι η δημιουργία ολοκληρωμένων ομάδων προγραμμάτων (integrated project teams) κατά το πρότυπο της βρετανικής "Smart Procurement/ acquisition"⁴³.

31. Η στρατηγική διαχείριση της εφοδιαστικής αλυσίδας (strategic supply chain management - SSCM), αποσκοπεί στην ανάπτυξη και διαχείριση του όλου πλέγματος από τη βιομηχανία (αναδόχους και υπο-αναδόχους) μέχρι τις κυβερνήσεις και τις ΕΔ που χρησιμοποιούν τα οπλικά συστήματα.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΑΒ

32. Το καίριο ερώτημα είναι εάν το κράτος έχει ρόλο στην ανάπτυξη της AB, σε μία χώρα του μεγέθους της Ελλάδας. Η απάντηση στο ερώτημα είναι καταφατική όσον αφορά ένα ρόλο στρατηγικού σχεδιασμού και διαχείρισης του όλου συστήματος. Θα πρέπει όμως να γίνει αντιληπτό, ότι το **κράτος** πρέπει να έχει

41. Η άποψη αυτή διατυπώθηκε για πρώτη φορά στην Ελλάδα στις 30Σεπ.00, στα πλαίσια του 5ου Πανελλήνιου Συνεδρίου Logistics στην Αθήνα και δημοσιεύθηκε στο Logistics Spectrum (I.Manomenidis & D.Moore, Jul-Sep.01, σελ.33)

42. Η αναφορά γίνεται για τις αντιλήψεις ILS - Integrated Logistics Support (ολοκληρωμένη εφοδιαστική υποστήριξη) και Life Cycle Cost (κόστος κύκλου ζωής) που είναι αναγκαία "παρελκόμενα" μίας σύγχρονης επιστημονικής προσέγγισης της σφαίρας των Logistics που αναφέρονται στη σχεδίαση και προμήθεια των κυρίων υλικών (εξοπλισμού). Βλ. Σχετ. MoD "The acquisition Handbook (1999), σελ. 12-13 και NSC "Integrated Logistics Support", (1997), σελ.3-4.

43. Tony Kausal κ.ά. (1999), σελ. 3-35: "The Strategic Defence Review identified clearly the need to move... to a project based organisation based on Integrated Project Teams" (Η στρατηγική αμυντική αναθεώρηση - του Ηνωμένου Βασιλείου - διέκρινε ξεκάθαρα την ανάγκη να κινηθούμε... σε μία οργάνωση βασισμένη σε προγράμματα στη βάση των Ολοκληρωμένων Ομάδων Προγραμμάτων).

χαρακτήρα "στρατηγικού πελάτη"⁴⁴ και όχι επιχειρηματία (όπου συνήθως αποτυγχάνει). Διότι δεν μπορεί να λειτουργήσει ορθολογικά, όπως ο επιχειρηματίας που διακινδυνεύει την περιουσία του. Αντίθετα ο ρόλος του κράτους "στρατηγικού πελάτη" είναι ιδανικός για την ΑΒ, διότι το προϊόν της καταναλώνεται μόνο από τα κράτη.

33. Έτσι ακριβώς οι ΗΠΑ, η Γαλλία και το ΗΒ, έχουν ανεπτυγμένες ΑΒ λόγω των κρατικών χρηματοδοτήσεων με τη μορφή παραγγελιών. Από αυτές οι μεν ΗΠΑ και ΗΒ έχουν ιδιωτικές βιομηχανίες, ενώ η Γαλλία ξεκίνησε με καθαρά κρατική αμυντική βιομηχανία και συνεχίζει με ιδιωτικοποιήσεις στα πλαίσια της ΕΕ. Πίσω όμως από όλες αυτές τις επιχειρήσεις, βρίσκονται οι κρατικοί στρατηγικοί φορείς που σχεδιάζουν και λειτουργούν παράλληλα με τις επιχειρήσεις.

34. Συνεπώς και στη χώρα μας, για την αποτελεσματική διαχείριση του όλου εγχειρήματος απαιτείται η θέσπιση ενός στρατηγικού φορέα που να σχεδιάζει και συνδέει τους κρίκους της εφοδιαστικής αλυσίδας της ΑΒ. Ο φορέας αυτός, στο βαθμό που μπορεί να πετύχει το στόχο του αυτό, θα εξασφαλίσει για τη χώρα μία προνομιακή θέση και οφέλη από την όλη διαδικασία. Η αμυντική εφοδιαστική αλυσίδα, με την ανωτέρω έννοια, αποτελεί πηγή ανάπτυξης για τους φορείς που την ελέγχουν, με την εισροή νέων τεχνολογιών και τον έλεγχο της παραγωγής και διανομής του προϊόντος της. Στα πλαίσια μίας ευρωπαϊκής αμυντικής βιομηχανίας, τα οφέλη επιμερίζονται στις χώρες, αναλόγως της πολιτικής τους ισχύος, της τεχνολογίας που προσφέρουν στον κοινό σκοπό, αλλά και των δεσμών ή συνεργασιών που διαμορφώνονται σε ερευνητικό ή παραγωγικό επίπεδο.

35. Τα χαρακτηριστικά, ενός τέτοιου στρατηγικού οργανισμού με σκοπό την

44. Κόσμος του Επενδυτή (2 Οκτ 2004): "...στις ΗΠΑ, όμως, υπάρχει ευρύτατος κρατικός τομέας... Ο παρεμβατισμός της ομοσπονδιακής κυβερνήσεως μέσω του προστατευτισμού και των αναπτυξιακών χρηματοδοτήσεων... Χωρίς η δραστηριότητα του Δημοσίου να ανταγωνίζεται ή να περιορίσει την ιδιωτική επιχειρηση..."

ανάπτυξη της αμυντικής βιομηχανίας, πρέπει να είναι:

α. Η αποκλειστικότητα και εξειδίκευση της ευθύνης (να μην διαχέεται σε πλήθος άλλων φορέων). Αυτό επιτυγχάνεται με την υιοθέτηση των IPTs, που προαναφέραμε, που λειτουργούν με αντίληψη κύκλου ζωής (LCC) και ολοκληρωμένης εφοδιαστικής υποστήριξης (ILS). Οι ΟΟΠ σχεδιάζουν τη λειτουργία τους συστήματος για το οπλικό συγκρότημά τους και διατηρούν την ευθύνη της υποστήριξης και μετά την προμήθεια του.

β. Η διακλαδική του δομή (και όχι κατ' ανάγκη μόνο στις ΕΔ, αλλά ενδεχομένως σε όλο το δημόσιο τομέα), ώστε να επιτυγχάνονται οικονομίες κλίμακας, να διαχέονται τα οφέλη της λειτουργίας του ευρύτερα, αλλά και να αντλούνται δυνάμεις (ανθρώπινο δυναμικό και άυλοι πόροι) από την ευρύτερη "δεξαμενή", με δυνατότητα ένταξης ακόμη και τρίτων χωρών, όπως σε μεγάλο βαθμό πέτυχαν οι ΗΠΑ με το πρόγραμμα FMS (Foreign Military Sales).

γ. Τα στελέχη προμηθειών και υποστήριξης πρέπει να είναι εξειδικευμένοι οικονομολόγοι και μηχανικοί. Το αντικείμενο είναι αρκετά σύνθετο και η επιστήμη κάνει άλματα, που δεν είναι δυνατό να τα γνωρίζει ο κάθε φιλότιμος Αξιωματικός που τοποθετείται σε μία θέση, εάν δεν έχει σπουδές στους ανωτέρω τομείς αλλά και παραπέρα εξειδίκευση. Η αποσπασματική δομή και λειτουργία των φορέων που υλοποιούν τις προμήθειες και η ευκαιριακή στελέχωσή τους δεν μπορεί παρά να αποδίδει τους ισχνούς καρπούς που μέχρι σήμερα έχουμε. Σε ένα τέτοιο περιβάλλον, η αδυναμία των στελεχών που το υπηρετούν, θα αποδίδεται σε διαφθορά αλλά και θα είναι ευάλωτο σε τέτοιες πρακτικές. Η οργάνωση και η εξειδίκευση αποτρέπουν και τη διαφθορά και την προχειρότητα.

36. Με βάση τα ανωτέρω χαρακτηριστικά, συμπεραίνουμε ότι ο οργανισμός στρατηγικής σχεδίασης και διαχείρισης της εφοδιαστικής αλυσίδας, πρέπει να είναι πραγματικά διακλαδικός (να έχει την αποκλειστική ευθύνη προμηθειών

και εφοδιαστικής υποστήριξης σε όλους τους κλάδους), να έχει την ευθύνη σε όλο τον κύκλο ζωής των εξοπλισμών από την σύλληψη της ιδέας έως την τελική απόσυρση του. Κατά συνέπεια για τις ανάγκες της παρούσας εργασίας θα τον αποκαλούμε ΔΟΠΕΦΥ⁴⁵ (Διακλαδικό Οργανισμό Προμηθειών και Εφοδιαστικής Υποστήριξης) και να είναι οργανωμένος σε ΟΟΠ.

Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΑΒ

ΕΞΟΡΘΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΡΑΤΙΣΜΟΣ

37. Στα τέλη της δεκαετίας '80, ήταν αναπόφευκτο στην ΕΕ, να ακολουθηθούν αυτοδύναμες εθνικές στρατηγικές ΑΒ. Στο οικονομικό αυτό περιβάλλον, οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις θεώρησαν ότι οι λύσεις για την επιβίωση της αμυντικής τους βιομηχανίας θα έπρεπε να εστιαστούν στη μείωση του κόστους παραγωγής και στον κρατικό προστατευτισμό, προχωρώντας στις πρώτες συνενώσεις σε κρατικό ακόμη επίπεδο.

38. Αυτή η πολιτική δημιούργησε ένα ολιγοπάλιο ορισμένων ισχυρών εθνικών βιομηχανιών, με τη συσπείρωση γύρω τους άλλων μικρότερων. Έχουμε έτσι στη Γερμανία τη συσπείρωση γύρω από τις DASA, για την αεροδιαστημική βιομηχανία και τις Krauss-Maffei Wegmann και Rheinmetall για τα χερσαία συστήματα. Στη Βρετανία η συσπείρωση πραγματοποιήθηκε γύρω από τις British Aerospace και General Electric-Marconi που στη συνέχεια συγχωνεύτηκαν στην BAe Systems. Στη Γαλλία παρέμειναν οι GIAT και DCN παρά τις προσπάθειες συγχωνεύσεων ενώ η ιδιωτικοποίηση της Thomson-CSF οδήγησε στη δημιουργία της Thales.⁴⁶

39. Στη δεκαετία του '90, ολοκληρώθηκε η ιδιωτικοποίηση των ευρωπαϊκών αμυντικών βιομηχανιών, οι οποίες με τον τρόπο αυτό

45. Παναγιώτης Μοσχολιός (Φεβ.05), σελ.43: "Συμμετοχή... επιχειρησιακό σχεδιασμό... Επιτελείων, δημιουργία νέου θεσμικού πλαισίου... συμμετοχής σε κοινά προγράμματα... ερευνητικά προγράμματα... διαρθρωτικές παρεμβάσεις... με κοινωνική ευαισθησία, ανοιχτό πνεύμα και χωρίς προκαταλήψεις του παρελθόντος"

κατέστησαν αυτοδύναμες στην υλοποίηση στρατηγικών ενοποίησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο, μέσω της "περιστολής της δημοσιονομικής δράσης υπέρ της νομιματικής διαχείρισης".⁴⁷

40. Η διαδικασία που ακολούθησε οδήγησε στη δημιουργία τριών Ευρωπαίων γιγάντων⁴⁸, των BAe Systems, EADS και Thales, οι οποίοι επεκτείνονται διαρκώς, με σημαντικά οφέλη σε θέματα οικονομιών κλίμακας και εξασφάλισης της ευρωπαϊκής αγοράς⁴⁹. Ειδικότερα⁵⁰:

α. Η Βρετανική BAe Systems με αφετηρία την εξειδίκευσή της στην αεροδιαστημική, σήμερα εμπλέκεται⁵¹ στην κατασκευή του Tornado και του Eurofighter, του Gripen, των μελλοντικών αντιτορπιλικών Type 45 και του Βρετανικού αεροπλανοφόρου⁵².

β. Η EADS, με το κλείσιμο του 20ου αι. αποτελεί την μεγαλύτερη ευρωπαϊκή συσπείρωση της γαλλικής Aerospatiale - Matra, της γερμανικής Daimler Chrysler Aerospace και της ισπανικής CASA. Η εταιρεία κατατάσσεται⁵³ στην 1η θέση σε

46. Joachim Rohde & Markus Frenkel (2004), σελ. 84επ: "Στα τέλη της δεκαετίας του '80, οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις πρωθυπόουσαν τη δημιουργία "εθνικών πρωταθλητών".

47. Ν.Λιόσης (2000).

48. Μία αναπαράσταση της εξέλιξης της ευρωπαϊκής AB σχεδιάσαμε σε διάγραμμα, για την κατανόηση των αλληλεπιδράσεων και το παραθέτουμε ως Παράρτημα "Γ".

49. Ν.Λιόσης(2000), Β'μέρος: "Το 2000... χρονιά σταθμός... της ευρωπαϊκής AB... ολοκληρώνεται η διαδικασία δημιουργίας της EADS... συνεργασίας της γαλλικής Aerospatiale-Matra και της γερμανικής Daimler Crysler Aerospace AG (DASA)... και η ισπανική Casa".

50. Ευθυμίου Λάζου (Mar.2004), σελ. 97-112: "Η ευρωπαϊκή AB εκπροσωπεύται (διεθνώς) στην πρώτη δεκάδα, από τη βρετανική BAe Systems plc (No 3)... τη γαλλική Thales Group (No 7)... και την ολλανδική EADS Co. NV (No 8) ...".

51. Αμυντική και Βιομηχανική Ανασκόπηση, επίσημα έκδοση Ιουν.2002, σελ. 69

52. Όλα τα ανωτέρω παραβλέποντας την συμμετοχή της σε προγράμματα στις ΗΠΑ για την παραγωγή του JSF και σε εξαγορές αμυντικών βιομηχανιών.

53. Ομοίως Ν.Μ.Λιόσης(2000), Β'μέρος: "...διεθνείς επιδόσεις της EADS, 1η θέση... στην κατασκευή ελικοπέραν και εκτοξευτών, στην 2η θέση... στην παραγωγή αεροσκαφών και πυραύλων, στην 3η ως παραγωγό δορυφόρων και στην 4η ως κατασκευαστή μαχητικών αεροσκαφών".

ότι αφορά στην κατασκευή ελικοπτέρων⁵⁴, και στη 2η θέση σε ότι αφορά στην παραγωγή πυραύλων (με την BAe Systems και Finmeccanica στα πλαίσια της MBDA), στην 3η ως παραγωγό δορυφόρων (μέσω της Astrium) και στην 4η ως κατασκευαστή αεροσκαφών (μέσω της Dassault και του Eurofighter).

γ. Η γαλλική Thales (πρώην Thomson-CSF), με βάση τα ηλεκτρονικά συστήματα μάχης⁵⁵, υιοθέτησε μία πολιτική εξαγορών και απέκτησε πρόσβαση στις Βρετανικές Racal Electronics, Pilkington Optronics, και Short Missiles στη Βρετανία, και σε χώρες εκτός ΕΕ, κατακτώντας την 7η θέση παγκοσμίως⁵⁶.

41. Με τη διαδικασία αυτή τίθενται οι βάσεις για τη διαμόρφωση μίας ευρωπαϊκής ανάπτυξης στην AB με τη διάχυση της τεχνογνωσίας και την περιφερειακή ανάπτυξη στις χώρες μέλη, για την οποία θα αναφερθούμε σε επόμενη ενότητα.

ΕΥΡΩ-ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ AB

42. Η αμερικανική AB, πλεονεκτεί έναντι της ευρωπαϊκής διότι:

α. Αφενός η Αμερικανική κυβέρνηση χρηματοδοτεί ερευνητικά προγράμματα, με συνέπεια να επιτυγχάνεται τεχνολογική προπορεία έναντι των άλλων χωρών. Αντίθετα στην Ευρώπη, μερικές μόνο χώρες διαθέτουν πρωτοπορία σε περιορισμένο εύρος αμυντικών τεχνολογιών, ενώ η χρηματοδότηση της αμυντικής έρευνας και ανάπτυξης (AE&A) είναι περιορισμένη και αποσπασματική.

β. Αφετέρου η παραγωγή της αμερικανικής AB, καλύπτεται από την εγχώρια ζήτηση των προϊόντων της, που

54. Ομοίως Ν.Μ.Λιόστης "...ωθεί την εταιρεία EUROCOPTER σε καλύτερη διεθνή θέση σε σχέση με τις αμερικανικές ανταγωνιστικές της εταιρείες όπως η Sikorsky και η Boeing".

55. Η Thales θεωρείται ηγέτιδα επιχείρηση σε ηλεκτρο-οπτικά, ραντάρ, ηλεκτρονικό πόλεμο, βοηθήματα αεροναυτιλίας, συστήματα στίγματος και υπολογιστές και τηλεπικοινωνίες - βλ. Fr. Heisbourg (2003) σελ.32.

56. Fr. Heisbourg (2003) σελ.41.

εξασφαλίζουν την οικονομική τους δραστηριότητα με ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια. Οι πωλήσεις της πατρονάρονται από την αμερικανική στρατιωτική παρουσία σε όλες τις θερμές περιοχές του κόσμου, που "ωθούνται" στην προμήθεια αμερικανικού αμυντικού υλικού. Αντίθετα, η ευρωπαϊκή AB, είναι κατακερματισμένη και δεν καλύπτει επαρκώς την παραγωγή της με εγχώρια και ευρωπαϊκή ζήτηση, δεν είναι γενικά ανταγωνιστική και βιώσιμη με ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια.

γ. Επιπροσθέτως, η αμερικανική AB, προβαίνει σε επιθετικές εξαγορές ευρωπαϊκών εταιρειών, με το πρόσχημα της ενοποίησης. Σε μεγάλο βαθμό οι πολιτικές αυτές, όταν δε συνδυάζονται με απόκτηση τεχνολογικών καινοτομιών, συνεπάγονται μία διεθνοποιημένη κατανομή της βιομηχανικής (με διατήρηση των τεχνολογιών αιχμής εντός ΗΠΑ) και με παράλληλη ωφέλεια την εξασφάλιση εξαγωγών οπλικών συστημάτων προς την ΕΕ. Τέτοιες εξαγορές είναι "στους τομείς χερσαίων και ναυτικών εξοπλισμών... απόκτηση πακέτων μετοχών... General Motors of Canada Ltd (DDGM)⁵⁷... αγόρασε την ελβετική Mowag, που ειδικεύεται στα ελαφρά τεθωρακισμένα οχήματα... η United Defense αγόρασε το τμήμα οπλικών συστημάτων (Weapon Systems Division) της Bofors⁵⁸, η General Dynamics... απέκτησε μερίδιο 15% στην αυστριακή εταιρία Steyr-Daimler-Puch Spezialfahrzeug AG" που αποδεικνύει τον εξωστρεφή χαρακτήρα των αμερικανικών εταιρειών και το ενδιαφέρον τους για την ευρωπαϊκή αγορά.⁵⁹

43. Η Αμερικανική κυβέρνηση ελέγχει στενά την εξαγόμενη τεχνολογία, με συνέπεια να λειτουργεί ασφυκτικά προς τις ευρωπαϊκές AB. Αντίθετα εισάγει από την Ευρώπη τεχνολογίες στις οποίες τυχόν υστερεί. Ένα παράδειγμα είναι η Martin Lockheed που συνεργάζεται με την BAe Systems στην παραγωγή του JSF (Joint Services Fighter/ διακλαδικό μαχητικό) και

57. Θυγατρικής του ομίλου General Motors.

58. Ανήκε στο σουηδικό όμιλο SAAB και μετονομάστηκε σε Bofors Defence AB.

59. Fr. Heisbourg (2003), σελ.45.

την EADS στην παραγωγή του LCS⁶⁰ (Literal Combat Ship/ κυριολεκτικά μαχητικό πλοίο). 44. Αντίθετα οι ευρωπαϊκές βιομηχανίες, προσδοκώντας στην επιβίωσή τους ένα μερίδιο μέσα στην αμερικανική αγορά, δοθείσης της "αναιμίας" των ευρωπαϊκών αμυντικών προϋπολογισμών, επιτρέπουν ελεύθερα την έξοδο αυτών των τεχνολογιών προς τις ΗΠΑ. Στο ασφαλές αυτό συμπέρασμα καταλήγουμε εάν παρατηρήσουμε την πολιτική των ηγέτιδων ευρωπαϊκών εταιρειών EADS και BAe Systems που όπως προαναφέραμε εκμεταλλευόμενες την τεχνολογική τους προπορεία έναντι των αντίστοιχων αμερικανικών, γίνονται δεκτές σε ευρωαμερικανικές παραγωγές.⁶¹

45. Η πολιτική αυτή εξασφαλίζει στις ΗΠΑ τη συνεχή ανανέωση της τεχνολογίας της και διατήρησής της στην κορυφή της τεχνολογικής προόδου, ενώ οι ευρωπαϊκές βιομηχανίες, απεμπολούν στρατηγικής φύσεως τεχνολογίες (που είναι δυνατό να τις διατηρούσαν σε κάποια τεχνολογική προπορεία για κάποιο μικρό ή μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, εξασφαλίζοντας προνομιακές πωλήσεις για τα προϊόντα τους) προκειμένου να εξασφαλίσουν μέρος της αμερικανικής αγοράς, στην πραγματικότητα να εξασφαλίσουν την επιβίωσή τους ως υποκατασκευαστών ακόμη και όταν διαθέτουν την τεχνολογική υπεροχή.

46. Η στρατηγική αυτή, που συνδυάζει την ταχεία ανανέωση και απαξίωση της όποιας ευρωπαϊκής τεχνολογικής πρωτοπορίας και την επεκτατική δραστηριότητα των αμερικανικών βιομηχανιών στην Ευρώπη, συνδυασμένη με την ενεργούς παρεμβατικής στάσης της κυβέρνησης των ΗΠΑ, εξασθενεί διαρκώς την ευρωπαϊκή AB και τη συρρικνώνει. Ως μοναδική εξαίρεση ευρωπαϊκής εταιρείας

60. Αμυντικά Θέματα, Δεκ.2004, τ.82, σελ. 14: "οι δύο εταιρείες ανακοίνωσαν ότι το αμερικανικό σκάφος LCS θα εξοπλίζεται με το σύστημα αέρος EADS TRS-3D... πρόκειται να διερευνήσουν ακόμη περισσότερες δυνατότητες συνεργασίας".

61. Fr. Heisbourg (2003), σελ.52-53, όπου συμμετέχουν οι Μ.Βρετανία, Ιταλία, Ολλανδία, Τουρκία και Νορβηγία.

που έχει αναπτύξει "επιθετική" δραστηριότητα στις ΗΠΑ είναι η BAe Systems, που έχει κερδίσει προνομιακή σχέση στην αμυντική αγορά των ΗΠΑ⁶², η οποία φθάνει, μέχρι και στην εξαγορά επιχειρήσεων στις ΗΠΑ⁶³, προνόμιο που μόνο οι ΗΠΑ είχαν στην Ευρώπη.

47. Εάν η ανωτέρω κατάσταση είναι απλώς το αποτέλεσμα μίας οικονομικής δραστηριότητας με ίσους όρους, τότε ο ανταγωνισμός είναι θεμιτός και τελικώς αποβαίνει σε όφελος όλων των εμπλεκομένων μερών, διότι οι πλέον αποτελεσματικοί παράγουν σε φθηνό κόστος για τους πελάτες τους. Όταν όμως υπάρχει μεροληπτική παρέμβαση μίας χώρας υπέρ των δικών της βιομηχανιών, με την εισαγωγή νέων τεχνολογιών αλλά την παρεμπόδιση εξαγωγής άλλων από τις ιδιωτικές της επιχειρήσεις (ακόμη και συμμαχικών) με το πρόσχημα της εθνικής τους ασφάλειας, τότε ο ανταγωνισμός στρεβλώνεται. Οι οικονομικές επιπτώσεις αυτής της παρέμβασης στον ελεύθερο ανταγωνισμό είναι οι απρόβλεπτες ματαίωσεις προγραμμάτων, που συνεπάγονται την αύξηση του κόστους λειτουργίας και τελικώς της μετακύλισης του οικονομικού βάρους στους πελάτες ή στους προϋπολογισμούς των κρατών που τα χρηματοδοτούν (στην περίπτωση μας αυτό αφορά κυρίως την Ευρώπη).

48. Το πρόβλημα αυτό το αντιμετώπισε η ΕΕ στο εσωτερικό της με την αυθαίρετη ερμηνεία του άρθρου 296ΣΕΚ20, όπου τα κράτη μέλη προφασιζόμενα λόγους εθνικής ασφάλειας παρεμπόδιζαν τη λειτουργία της κοινής οικονομικής αγοράς, ζημιώνοντας έτσι το σύνολο της ευρωπαϊκής βιομηχανίας

62. Fr.Heisbourg (2003), σελ.47: "Ο βρετανικός όμιλος αφελείται από τις προνομιούχες σχέσεις... ΗB και ΗΠA... αντιμετωπίζεται διαφορετικά από τους κυριότερους Ευρωπαίους ανταγωνιστές της... υπογράφηκε... διακήρυξη αρχών για τη βελτίωση της αμυντικής συνεργασίας... απλοποιηθεί κανόνες... τεχνολογιών και... έκδοση αδειών εξαγωγής...".

63. Ομοίως σελ.47: "..... εξαγορές επιχειρήσεων στις ΗΠA... Tracor, Lockheed Martin Control Systems & Sanders..." και στην Στρατηγική, τ.127,σελ. 30. Απρ.2005: "οριστική συμφωνία εξαγοράς της από την BAe Systems... ανακοίνωσε η United Defense Industries (UDI) των ΗΠA".

και ευνοώντας την γιγάντωση της αμερικανικής, την οποία και εξακολουθούν να χρηματοδοτούν με ανάθεση προμηθειών.⁶⁴

ΚΕΦΑΛΑΙΟ "Ε": ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

49. Η ανεργία και το δημογραφικό αναδεικνύονται στα κύρια κοινωνικά φαινόμενα που έχουν μεγάλη "διαπλαστική" επίδραση στην Ευρώπη των επόμενων δεκαετιών. Στην ανάλυσή μας θα περιοριστούμε σύντομα στις επιδράσεις που αυτά τα φαινόμενα έχουν στην ανάπτυξη της αμυντικής μας βιομηχανίας (ελληνικής και κατ' επέκταση ευρωπαϊκής).

50. Αναλύσεις δείχνουν ότι τα αίτια της ευρωπαϊκής ανεργίας είναι αφενός διαρθρωτικά και αφετέρου σχετικού συγκριτικού πλεονεκτήματος στον διεθνή καταμερισμό εργασίας. Αναφερόμαστε έτσι σε διαρθρωτική ανεργία⁶⁵, διότι η απαίτηση για παραγωγή προϊόντων τεχνολογιών αιχμής, όπως είναι τα οπλικά συστήματα, απαιτούν υψηλή εξειδίκευση του ανθρώπινου δυναμικού, ενώ οι λιγότερο εξειδικευμένοι ευρωπαίοι καθίστανται άνεργοι. Έτσι στην ΑΒ μπορεί να θεωρηθεί ότι οι ανεπτυγμένες χώρες (ΗΠΑ και Ευρώπη) διαθέτουν συγκριτικό πλεονέκτημα⁶⁶ έναντι των χωρών του τρίτου κόσμου και συνεπώς υπάρχει προσφορά εργασίας και καλές αμοιβές (για τους εξειδικευμένους).

51. Όσον αφορά στις δημογραφικές ανακατατάξεις, η αθρόα είσοδος οικονομικών μεταναστών σε όλη σχεδόν την

64. Η πολιτική αυτή έχει πλέον γίνει αντιληπτή και έχει επισημανθεί στα πλαίσια της ανάπτυξης της ΕΠΑΑ ότι θα πρέπει να αποφεύγεται η καταχρηστική χρήση του άρθρου 296ΕΚΑ [βλ. J.Rohde (2003), σελ.79 & 99].
 65. Α. Κιντής & Ε.Πουρναράκης, Αρχές Οικονομικής ανάλυσης, Εκδόσεις Κ.Σμπλίας, Αθήνα 1989, σελ.200: "Διαρθρωτική ανεργία... είναι συνυφασμένη με την έννοια της δυναμικής οικονομίας... χρησιμοποίηση τεχνολογίας δημιουργείται χάσμα μεταξύ ζήτησης και προσφοράς εργασίας...".

66. Θα ήμασταν πιο ακριβείς εάν αναφερόμασταν σε σχετικό συγκριτικό πλεονέκτημα, σύμφωνα με την Ρικαρδιανή θεωρία, που αναφέρεται στην σχετικά υψηλότερη παραγωγικότητα των παραγωγικών

έκταση της ΕΕ, φαίνεται ότι διαμορφώνει ένα αρκετά πιεστικό περιβάλλον απασχόλησης. Όμως ο διεθνής καταμερισμός εργασίας αργά ή γρήγορα θα ωθήσει τις βιομηχανίες χαμηλής τεχνολογίας και έντασης εργασίας προς τις υπανάπτυκτες χώρες, διότι η εκεί απόδοση του κεφαλαίου αυξάνεται. Σ' αυτό το σημείο έρχεται η μετανάστευση να συμβάλει, με τη διατήρηση των παραγωγικών δραστηριοτήτων χαμηλής εξειδίκευσης εντός των ανεπτυγμένων χωρών, ενώ η κοινωνία καταλογίζει στους μετανάστες την αδυναμία προσαρμογής της στις νέες οικονομικές πραγματικότητες.

52. Όσον αφορά στους Ευρωπαίους εργαζόμενους (και ανέργους), η ανεργία μπορεί να αντιμετωπιστεί μόνο με την εξειδίκευση και την ανάπτυξη βιομηχανιών έντασης νέων τεχνολογιών αιχμής⁶⁷. Οι ΗΠΑ έχουν αναγνωρίσει αυτή τη δυνατότητα και έχουν την αμυντική τους βιομηχανία ως ναυαρχίδα στην οικονομική τους ανάπτυξη⁶⁸.

53. Συνεπώς το συμπέρασμα που αβίαστα συνάγεται είναι ότι η βιομηχανική ανάπτυξη σε τεχνολογίες αιχμής (πεδίο εφαρμογής των οποίων είναι και η ΑΒ), είναι μία επιλογή που εκτός από την οικονομική ανάπτυξη, εξασφαλίζει και την κοινωνική ειρήνη. Διότι, όπως έγινε σαφές, ενώ οι μετανάστες δεν ευθύνονται για τη διαρθρωτική ανεργία, η κοινωνία τους καταλογίζει την αδυναμία προσαρμογής της στις νέες οικονομικές πραγματικότητες.

συντελεστών (στην περίπτωση που αναπτύσσουμε αναφερόμαστε στην εργασία). BL. P.R.Krugman & M.Obsfeld (1985), σελ.65: "το εμπόριο εξαρτάται από το συγκριτικό και όχι το απόλυτο πλεονέκτημα...".

67. Με τον όρο "έντασης νέων τεχνολογιών αιχμής" αναφερόμαστε σε παραγωγή προϊόντων (και υπηρεσιών) που απαιτούν τον συγκεκριμένο παραγωγικό συντελεστή "ένταση τεχνολογίας... δηλαδή περισσότερους επιστήμονες και τεχνικούς ανά μονάδα πωλήσεων... οι ΗΠΑ έχουν ένα ειδικό πλεονέκτημα στην παραγωγή νέων προϊόντων ή αγαθών κατασκευασμένων με καινοτόμες τεχνολογίες" (βλ. P.R.Krugman & M.Obsfeld (1985), σελ.131).

68. Η ΑΒ δεν είναι η μόνη στην οποία οι ΗΠΑ δραστηριοποιούνται με έμφαση στις νέες τεχνολογίες. Η στρατηγική αυτή εφαρμόζεται ακόμη και στους πλέον παραδοσιακούς παραγωγικούς κλάδους όπως αυτόν της Γεωργίας, με τα μεταλλαγμένα διατροφικά προϊόντα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ "ΣΤ": AMYNA KAI ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΗΠΑ

54. Οι προαναφερθείσες γεωστρατηγικές εξελίξεις, στο χώρο της Ευρώπης, είχαν ως αποτέλεσμα την ουσιαστική εξάλειψη των ζωτικών απειλών για τις χώρες της Δυτικής Ευρώπης, με συνέπεια να επέλθει δραστική μείωση των αμυντικών τους δαπανών⁶⁹ και συνακόλουθα η μείωση των δαπανών για αμυντική έρευνα και ανάπτυξη⁷⁰ (AE&A). Όμως οι νέες αντιλήψεις εστιάζουν στην ανάπτυξη ευέλικτων δυνάμεων, ταχείας αντίδρασης, εξοπλισμένων με οπλικά συστήματα υψηλής τεχνολογίας⁷¹ που απαιτούν αυξημένες δαπάνες AE&A⁷². Η διάθεση πόρων για την ευρωπαϊκή AE&A (περί τα €10 δισ.) θεωρείται περιορισμένη⁷³, λιγότερο από το 1/5 των ΗΠΑ (\$58 δισ. το 2003). Μεγάλο μέγεθος των ευρωπαϊκών χρηματοδοτήσεων για έρευνα χάνεται λόγω των πολλαπλών επικαλύψεων, που γίνονται λόγω της ασυντόνιστης AE&A. Πάντως "όλα σχεδόν τα ευρωπαϊκά κράτη συμφωνούν ότι η AE&A δεν μπορεί, πλέον, να λαμβάνει χώρα αποκλειστικά σε εθνικό επίπεδο"⁷⁴. Η ανάπτυξη ενός ευρωπαϊκού περιβάλλοντος

69. Joachim Rohde & Markus Frenkel (2004), σελ. 72: "Οι έξι ευρωπαϊκές χώρες με τους υψηλότερους προϋπολογισμούς... δαπάνησαν 35% λιγότερα, οι δυτικοευρωπαϊκές χώρες του NATO δαπάνησαν 12% λιγότερα το 2000 σε σταθερές αξίες απ' ότι το 1991".

70. Francois Heisbourg (2003), σελ. 13: "Μεταξύ του 1992 και του 1998... κύρια κράτη που συνεισέφεραν στην έρευνα και ανάπτυξη της Ευρώπης... αποφάσισαν να μειώσουν σημαντικά τα δημόσια κονδύλια για έρευνα και ανάπτυξη που διέθεταν...".

71. Joachim Rohde & Markus Frenkel (2004), σελ. 82-83: "...οι μελλοντικές προμήθειες και αναβαθμίσεις θα εστιάζονται σε τεχνολογίες πολλαπλασιαστών δυνάμεων".

72. Αντώνης Καντάς, (2002), σελ. 267-268: "Με το τέλος του Ψυχρού Πολέμου... κίνηση της τεχνολογίας προς περισσότερο περίπλοκα και ακριβά συστήματα θέτει σε σοβαρή δοκιμασία την ικανότητα των εθνικών οικονομιών να υποστηρίζουν κύριους παίκτες".

73. Ομοίως σελ. 56 "Ο, τι ισχύει για την έρευνα και την ανάπτυξη, χαρακτηρίζει επίσης, σε γενικές γραμμές, την έρευνα και την τεχνολογία: τα μέλη της ΕΕ δαπανούν περίπου 2 δισ. ευρώ, δηλαδή σχεδόν πέντε φορές λιγότερο από τις ΗΠΑ (\$ 10 δισ.)".

74. Ομοίως Ευθυμίου Δ. Λάζου (Ιαν.2004).

συνεργασίας, κινητικότητας ερευνητών και ιδεών και διάχυσης της γνώσης και της τεχνολογίας, είναι πλέον μονόδρομος.⁷⁵

55. Στο άλλο άκρο οι Ηνωμένες Πολιτείες διατηρούν τα υψηλά κονδύλια για AE&A,⁷⁶ καθώς η αμερικανική κυβέρνηση επέλεξε να διασφαλίσει τους εξοπλισμούς της υπό οποιεσδήποτε συνθήκες.⁷⁷ Η ανάπτυξη πολυπλοκότερων και πιο προηγμένων οπλικών συστημάτων οδήγησαν σε εντυπωσιακή αύξηση του κόστους AE&A και παραγωγής αμυντικού εξοπλισμού, με την επιπρόσθετη προσδοκία ότι (σε ορισμένες τουλάχιστο περιπτώσεις) η ακριβή τεχνολογία μπορεί κατά τη φάση της σχεδίασης να οδηγήσει σε εξοικονόμηση κόστους παραγωγής του τελικού προϊόντος (εξοπλισμού).⁷⁸ Η ανάπτυξη αυτών των οπλικών συστημάτων απαιτεί τεράστιους οικονομικούς πόρους, οι οποίοι είναι πέραν των δυνατοτήτων των ευρωπαϊκών εταιριών. Αντίθετα, οι αμερικανικές εταιρίες βρίσκονται σε πλεονεκτική θέση στον τομέα της AE&A⁷⁹, ο οποίος συγχρηματοδοτείται από το κράτος.⁸⁰

75. Ηλίας Υφαντής, (Ιανυ.2004): "Εάν και εφ' όσον η χάραξη ΕΠΑΑ αποτελεί "ειλικρινή" στόχο της ΕΕ, η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Αμυντικής Έρευνας και Βιομηχανίας είναι μονόδρομος".

76. Francois Heisbourg (2003), σελ 14: "...διατήρησαν τις ερευνητικές τους προσπάθειες σε υψηλά επίπεδα, με σκοπό να διασφαλίσουν τεχνολογική υπεροχή των δυνάμεων, δημιουργώντας τεχνολογικές καινοτομίες σε αναδυόμενους τομείς τεχνολογίας".

77. Ευθυμίου Δ. Λάζου (Ιαν.2004): "...η χρήση του αμερικανικού αμυντικού προϋπολογισμού για το Οικονομικό Έτος 2004 (FY04), ενός προϋπολογισμού ο οποίος υπενθυμίζει σε όλους ότι το "τεχνολογικό χάσμα" μεταξύ της Ευρώπης και των ΗΠΑ, όντως, υφίσταται και συνεχώς διευρύνεται".

78. Olexa, R., (2003), σελ. 71: "...the challenges facing Lockheed Martin engineers in designing and building an advanced fighter aircraft with greater overall capabilities... for about the same cost... it shows how advanced technology and lean manufacturing initiatives can build a lethal and affordable fighter aircraft".

79. Ευθυμίου Δ. Λάζου (Ιαν.2004): "Οι ευρωπαϊκές εταιρίες ξοδεύουν κατά μέσον όρο ελαφρώς παραπάνω από το 6,5% των εσόδων από τις πωλήσεις σε έρευνα και ανάπτυξη... Στις ΗΠΑ... ξοδεύουν μόνο το 3%....".

80. Κόσμος του Επενδυτή (Σεπ2004), "Η εικόνα, η ιδέα και η ουσία": "...το υπουργείο Άμυνας των ΗΠΑ είναι ο κύριος χρηματοδότης της αναπτύξεως

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

56. "Η αφομοίωση και η παραγωγή τεχνολογίας είναι άμεσα συνδεδεμένες με μια ευέλικτη και αναβαθμισμένη αγορά εργασίας που θα πρέπει αναπόφευκτα να συνοδεύεται από μία ανάλογη εκπαίδευση".⁸¹

Όμως η ουσιαστική προσαρμογή της εκπαίδευσης στις απατήσεις της βιομηχανίας, είναι αυτή που μεταμορφώνει το ανθρώπινο δυναμικό σε φορέα ανάπτυξης της τεχνολογίας. Πολλές φορές οι αλλαγές αυτές καθυστερούν με αποτέλεσμα το ανθρώπινο δυναμικό, ιδιαίτερα ο νεοεισερχόμενος που στερείται πείρας, να αδυνατεί να ανταποκριθεί. Το φαινόμενο δεν είναι ευδιάκριτο και δρα σιωπηλά και μακροχρόνια, με συνέπεια, εάν το σύστημα δεν είναι προσανατολισμένο στη διαρκή προσαρμογή του, θα παρατηρούνται μακρά χρονικά διαστήματα σταδιακής υποβάθμισης της ποιότητας (καταλληλότητας) των παρεχομένων γνώσεων και μετά όταν επέλθει η αναπροσαρμογή των προγραμμάτων σπουδών, θα ακολουθεί μία μακροχρόνια περίοδος μέχρις ότου όλο το προσωπικό να επανεκπαιδευτεί.

57. Συνεπώς, η απόκτηση και διατήρηση του τεχνολογικού προβαδίσματος, προϋποθέτει την δια βίου εκπαίδευση⁸² με σκοπό την ανανέωση και "εκσυγχρονισμό" των δεξιοτήτων του ενεργού προσωπικού. Στις χώρες που δεν υφίσταται διαρκής εκπαίδευση "συμβιούν" δύο κατηγορίες προσωπικού: αφενός οι νέοι καινοτόμοι, γνώστες και άπειροι και αφετέρου οι παλαιοί έμπειροι που αδυνατούν να παρακολουθήσουν την τεχνολογική εξέλιξη. Η

της ιδιωτικής βιομηχανίας", επίσης Ηλίας Υφαντής, (Ιουν 2004): "Είναι χαρακτηριστικό ότι, σε ποσοστό μεγαλύτερο του 80% η πρωτοπορία και οι καινοτομίες απαντώνται σε κέντρα που είναι εγκατεστημένα, χρηματοδοτούμενα ή ελεγχόμενα από τις ΗΠΑ".

81. Δινόπουλος & Μανομενίδης (1999), σελ. 65.

82. David I. (2000), σελ.42-43: "Many UK companies are now using local universities and colleges as training grounds for their employees continuing professional development (CPD), with a view to providing specialist skills through customised programmes".

στενή συνεργασία⁸³ των κυβερνήσεων, των πανεπιστημίων και της βιομηχανίας και κυρίως η συνειδητοποίηση της αναγκαιότητας και το ενδιαφέρον των εκπαιδευτικών φορέων, μπορούν να συμβάλουν θετικά στην εξέλιξη της τεχνολογίας, σύμφωνα με τις μελλοντικές απαιτήσεις.⁸⁴ Επιπρόσθετα, η συνεργασία αυτή, μεταφέρει στην εκπαίδευση άριστες πρακτικές, όπως ο ποιοτικός έλεγχος⁸⁵, ο εμπλουτισμός της εκπαίδευσης με ασκήσεις πράξης (case studies) κλπ, μέσω της διαδικασίας της ανάδρασης (feed back), βελτιώνοντας την αποτελεσματικότητά της.

58. Επικρατεί ο μύθος ότι η ΑΕ&Α μπορεί να γίνει μόνο από μεγάλες και εύρωστες επιχειρήσεις. Η αλήθεια είναι ότι οι μεγάλες επιχειρήσεις έχουν στρατηγική σχεδίαση (σε μακροχρόνιο ορίζοντα) και η έρευνα και ανάπτυξη αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας. Αυτό όμως δεν αποκλείει τη δυνατότητα μίας μικρής ερευνητικής ομάδας να πραγματοποιήσει έρευνα, πολλές φορές με ακόμη καλύτερα αποτελέσματα, όπως η περίπτωση των μικροτσίπ του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης.⁸⁶

83. Hines E.L. & Wallbank, J., κ.ά., (2001), σελ.80-

84: "...partnership degrees (involving universities and industry)... uses the automotive sector (Rover and Warwick University) and the telecommunications sector (Marconi and the universities of Warwick and Nottingham) as examples"

84. Joshi D.S. (1997), σελ.138: "The educational reforms are linked to the projected needs of the industry... universities, industry, and government will be needed to develop a strategic plan for aerospace education for 2000 and beyond".

85. Mac Ritchie G. & Sinn, J.W. (1998) σελ.55: "Since local manufacturers are focused on quality, they have demanded that quality be a part of local education programmes".

86. Αντώνη Μποσνακούδη (Απρ.2005) "...το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης... έχει αναπτύξει σημαντικότατη υποδομή για την παραγωγή τέτοιων μικροτσίπ... κέρδισε τη συμμετοχή του σε όλες τις μεγάλες διαστημικές αποστολές της NASA, ... χαρακτήρισαν το εργαστήριο ως "European Asset".

ΤΟΜΕΙΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΑΕ&Α - ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΑΙΧΜΗΣ

59. Εκτιμήσεις αναλυτών αναφέρουν ότι στο μέσο-βραχυπρόθεσμο μέλλον "οι ένοπλες δυνάμεις θα εκτελούν αποστολές όμοιες με αυτές που αναλαμβάνουν κατά την τελευταία δεκαετία, ενώ θα αυξάνεται διαρκώς η εμπλοκή τους σε μη συμβατικές επιχειρήσεις για την αντιμετώπιση των λεγόμενων ασύμμετρων απειλών".⁸⁷ Αν επιπλέον λάβουμε υπόψη μας ότι οι επιχειρήσεις αυτές θα είναι σε μεγάλο βαθμό πολυεθνικές, των (σύμμετρα) ισχυρών εναντίον των (σύμμετρα) ανίσχυρων, είναι προφανές ότι θα χρησιμοποιείται όλο και περισσότερο ο λεγόμενος δίκτυο-κεντρικός πόλεμος, όπου οι "απόλυτα" εξοπλισμένες και "απόλυτα" τηλεπικοινωνούσες φίλιες δυνάμεις θα "τηλεπιχειρούν" χρησιμοποιώντας προηγμένα "έξυπνα" όπλα από διάφορες πλατφόρμες (οχήματα, πλοία επιφανείας, υποβρύχια, αεροσκάφη και ελικόπτερα) και δορυφορική υποστήριξη.

60. Πολλές είναι οι απόψεις που αναπτύσσονται για τις τεχνολογίες αιχμής που απαιτούνται στις ΕΔ του 21ου αιώνα. Ορισμένες από αυτές⁸⁸ αναφέρονται σε "CASE (Computer Aided Software Engineering), λειτουργικό (software) Radio και Radar, Ψηφιακή επεξεργασία σήματος με χρήση μικρο-επεξεργαστών DSP και αναπρογραμματιζόμενων ολοκληρωμένων κυκλωμάτων FPGA, τεχνητή νοημοσύνη με χρήση νευρωτικών δικτύων (Fussy Sets και Bayesian Belief Networks), λειτουργικά συστήματα πραγματικού χρόνου, συγκερασμός αισθητήρων, ευφυείς κεραίες, ασύρματα Ψηφιακά δίκτυα και grids, επεξεργασία εικόνων και βίντεο-φωτοερμηνεία, γεωγραφικά συστήματα πληροφοριών, εξομοιωτές και πολεμικά παίγνια όπου χρησιμοποιείται Εικονικός Τρισδιάστατος Χώρος Μάχης με δυναμική ανανέωση σε πραγματικό χρόνο, συστήματα σχεδιασμού αποστολής, υπολογισμοί,

87. Ομοίως, Ηλίας Υφαντής, (Ιουν 2004).

88. Σύμφωνα με τις ανακοινώσεις των καθηγητών Ιωάννη Κούκου (2004) και Ηλία Υφαντή (2004).

πληροφορίες και επικοινωνίες, αισθητήρια όργανα, αυτοματοποίηση, ενέργεια και πρώσαση, περιβάλλον, διαδικασίες λήψης αποφάσεων και ανάληψης πρωτοβουλιών, μικροτεχνολογίες και νανοτεχνολογίες, μικροηλεκτρομηχανικά συστήματα, ηλεκτρονικά κυκλώματα νανοκλίμακας, συστήματα πάνω σε ένα chip, υπερ-υπολογιστές υψηλής απόδοσης, γενομική (ο συνδυασμός βιοτεχνολογίας, γενετικής και ηλεκτρονικής)".

61. Οι ανωτέρω τεχνολογίες μπορούν να αποτελέσουν δυνατότητες μικρών χωρών όπου θα ήταν δυνατό να ενεργοποιηθούν τα Πανεπιστήμια και ο ιδιωτικός τομέας για την ανάπτυξη έρευνας, καθότι είναι δυνατό να αποτελέσουν αντικείμενα μικρομεσαίων επιχειρήσεων, καθόσον δεν απαιτούνται υψηλά κονδύλια για έρευνα και ανάπτυξη. Συνεπώς, με την ΑΕ&Α των ανωτέρω φορέων είναι δυνατό να αναπτυχθούν νέες τεχνολογίες και στη συνέχεια οι φορείς αυτοί να συνεταιριστούν σε εθνικό ή διεθνές επίπεδο με άλλες μεγάλες επιχειρήσεις για την παραγωγική εκμετάλλευσή τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ "Ζ": ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΒ

62. Η SWOT ανάλυση εξετάζει τα δυνατά στοιχεία (Strengths), τις αδυναμίες (Weaknesses), τις ευκαιρίες (Opportunities) και τις απειλές (Threats) του περιβάλλοντος στο οποίο δραστηριοποιείται η ΑΒ και αποσκοπεί στον προσδιορισμό των κριτηρίων επιλογής της βέλτιστης λύσης του προβλήματος.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΒ

63. Το ελληνικό δημόσιο⁸⁹ κατέχει δύο αμυντικές βιομηχανίες την Ελληνική Αεροπορική Βιομηχανία (ΕΑΒ) και την Ελληνικά Αμυντικά Συστήματα (ΕΑΣ) που δημιουργήθηκε πρόσφατα από την ενοποίηση της Ελληνικής Βιομηχανίας Όπλων (ΕΒΟ) και της ΠΥΡΚΑΛ.

64. Επιπλέον αυτών δραστηριοποιούνται ογδόντα (80) περίπου ιδιωτικές

89. Διαδίκτυο site ΥΠΕΘΑ

επιχειρήσεις, μεγαλύτερες από τις οποίες είναι η METKA η Intracom, τα Ναυπηγεία Σκαραμαγκά, Ελευσίνας και Σύρου, καθώς και η ΔΑΒΝΕΤ⁹⁰ που προέκυψε από την ενοποίηση επτά (7) άλλων μικρομεσαίων ιδιωτικών εταιρειών στα πλαίσια ενός κοινοτικού προγράμματος συσπειρώσεων.

65. Όμως η χώρα μας εμφανίζει σημαντική υστέρηση στην έρευνα στις νέες τεχνολογίες σε σχέση με τις προηγμένες χώρες της ΕΕ. "Η αλήθεια είναι ότι κατά τις παρελθούσες δεκαετίες υπήρξε και στην χώρα μας όλο το φάσμα των προαναφερθεισών δραστηριοτήτων στην αμυντική προσπάθεια, όπου συμπεριλαμβάνεται η AE&A, η πρωτογενής παραγωγή, η εναλλακτική παραγωγή και η συμπαραγωγή, με το ποσοστό τους όμως επί των συνολικών αμυντικών εξοπλιστικών δαπανών να παραμένει εξαιρετικά χαμηλό".⁹¹

66. Παρακάτω παρουσιάζονται ενδεικτικά μερικές από τις τεχνολογίες αιχμής στις οποίες δραστηριοποιούνται η ΕΑΒ και η INTRACOM:

a. Η ΕΑΒ συμμετέχει⁹² στην κατασκευή διαφόρων εξαρτημάτων αεροσκαφών, ως υποκατασκευαστής των EADS, Boeing, Sikorsky, Dassault, Raytheon, Embraer και General Electric. Συγκεκριμένα κατασκευάζει για λογαριασμό του, ορισμένα πλαίσια θυρών και θυρίδες, α/φών, δοκούς στήριξης δαπέδου α/φών, κεντρικό κιβώτιο στήριξης πτερύγων, πλευρικά χωρίσματα ελικοπτέρου για την Sikorsky Aircraft Corp., δεξαμενές καυσίμου για την Dassault, αερόφρενα, αεραγωγούς ουραία άτρακτο, ακροφύσια καυσαερίων και στηρίγματα / συνδέσμους κινητήρων. Επίσης προβαίνει σε ερευνητικά προγράμματα εθνικού ενδιαφέροντος όπως τα Μη Επανδρωμένα Εναέρια Οχήματα "Πήγασος" (UAV's) που εντάσσονται στην κατηγορία των πολλαπλασιαστών ισχύος⁹³ όπου παράλληλα η ΕΑΒ συμμετέχει με €20εκατ. (7%) στην συμπαραγωγή με τη Γαλλία και τη Σουηδία

90. Αλ.Τάρκα (2002), σελ. 52.

91. Ι.Κούκος (2001).

92. Διαδίκτυο Hellenic Aerospace Industry S.A.

93. Ι.Κούκος (2001), Θανάσης Στάμου (Μάρ.2005), σελ.73: "πρόκειται για μία 100% Ελληνική Προσπάθεια".

του μη επανδρωμένου μαχητικού UCAV Neuron X-47B.⁹⁴

β. Η Intracom⁹⁵ συμμετέχει στη συμπαραγωγή με τη γαλλική Thales των σταθμών ασυρμάτου τύπου TRC 9200-3, τη συμμετοχή στο σύστημα αυτοπροστασίας Aspis II των αεροσκαφών F-16 Block52+ και της αναβάθμισης των F-16 Block 30 και 50, των αρμάτων μάχης Leopard 2HEL, σε συνεργασία με τις KMW, Rheinmetall Defence Electronics και την Zeiss Optonik και του προγράμματος PHALANX για το ΠΝ, ενώ έχει εκδηλώσει ενδιαφέρον για την ανάπτυξη δορυφορικών επικοινωνιών⁹⁶ για τον HellasSat και το σύστημα Helios όπου η χώρα μας υπέγραψε συνεργασία.⁹⁷

ΙΣΧΥΡΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

67. Το υψηλό μορφωτικό επίπεδο των Ελλήνων επιστημόνων, γενικά θα πρέπει να καταμετρηθεί στα πλεονεκτήματα που διαθέτει η βιομηχανία μας.⁹⁸ Παρόλα αυτά, εκ του αποτελέσματος προκύπτει ότι, δεν υπάρχει ένα αποτελεσματικό πλαίσιο αξιοποίησης του δυναμικού αυτού ανεξάρτητα από τις καλές προθέσεις και πρωτοβουλίες που κατά καιρούς εκδηλώνονται.⁹⁹

68. Η υψηλή εθνική χρηματοδότηση των

94. Ιωάννης Θεοδωράτος (Φεβ.2005), σελ. 47: "Το πρόγραμμα είναι ύψους €300εκ. και το κόστος συμμετοχής της χώρας μας ορίστηκε σε €20εκατ. ".

95. Π.Ζορζοβίλη (Πτήση Ιουλ.2004).

96. Στρατηγική, Απρ.2005, τ.127, σελ. 34: "Διεθνής Συνεργασία και Intracom"

97. Βαγγέλης Παγώτσης, Στρατηγική Μάρ.2005, σελ. 40-41 "Helios 2 - Τεχνικά χαρακτηριστικά".

98. Ανάμεσα στους παγκοσμίου αναγνώρισης επιστήμονες σε θέματα ενεργειακής φυσικής δεσπόζει ο Δημ. Νανόπουλος, 4ος όλων των εποχών (βλ. Ανώνυμο άρθρο "Ο ακαδημαϊκός Δημήτρης Νανόπουλος...", Ναυτεμπορική, 24 Δεκ.04, σελ.63), ενώ στην ίδια κατηγορία κατατάσσονται και άλλοι Έλληνες.

99. Ανώνυμο Άρθρο "Πρόσκληση στους Έλληνες επιστήμονες του εξωτερικού να επιστρέψουν, απηγύθυνε ο Καραμανλής", Εφημερίδα Τύπος Θεσσαλονίκης. Σύμφωνα με το ίδιο άρθρο, ο ακαδημαϊκός Δημήτρης Νανόπουλος αναφέρει: "το ερευνητικό δυναμικό στην Ελλάδα δεν αξιοποιείται σωστά και χρειάζονται ριζικές αλλαγές".

αμυντικών δαπανών¹⁰⁰ αποτελεί πλεονέκτημα για την ανάπτυξη της ΑΒ. Στο διάγραμμα του Παραρτήματος "B" παρατηρούμε ότι η χώρα μας, αναλογικά με το μέγεθός της, δαπανά σημαντικό μέρος του ΑΕΠ της (στο 2000, είχε το ίδιο ποσοστό 4,9% με την Τουρκία και υστερούσε μόνο έναντι του Ισραήλ).

69. Όμως για την ανάπτυξη της ΑΒ, σημασία έχει το απόλυτο μέγεθος των εισροών που έχει υπό τη μορφή έρευνας, παραγγελιών και επενδύσεων. Παρατηρούμε ότι σε απόλυτο μέγεθος αμυντικών δαπανών, η Ελλάδα υστερεί σε σχέση με τις άλλες χώρες της ΕΕ καθώς έχει το 1/6 των δαπανών της Γαλλίας και της Βρετανίας¹⁰¹, το 1/5 της Γερμανίας και το 1/4 της Ιταλίας. Άλλωστε ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες (η Βρετανία, η Γαλλία και η Ισπανία) διατηρούν αεροπλανοφόρα λόγω των υπερπόντιων κτήσεων τους και των γεωστρατηγικών τους ενδιαφερόντων, αλλά και της ανεπτυγμένης εγχώριας ΑΒ.¹⁰²

ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ - ΥΣΤΕΡΗΣΕΙΣ - ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

70. Παρά την αυξημένη η επιβάρυνση της χώρας μας, από τις αμυντικές δαπάνες, έχουμε πολύ χαμηλή ΕΠΑ και εξαγωγές.

71. Ο κρατικός χαρακτήρας της ελληνικής ΑΒ την καθιστά μη ανταγωνιστική στο διεθνές περιβάλλον και αποτελεί την κύρια πηγή υστέρησής της.¹⁰³

100. Απ.Ρεφενές (2003), σελ. 37: "Ελλάδα, στρατιωτικές δαπάνες 2000: \$6.577 εκ., 4,9% του ΑΕΠ" ενώ στην πιο πρόσφατη επίσημη ιστοσελίδα του ΥΕΘΑ (www.mod.mil.gr/pages_Προϋπολογισμός/ αμυντικές δαπάνες), φαίνεται σταδιακή μείωση του ποσοστού από 4,6% στο 2001 σε 4,2% στο 2003, ενώ αντίστοιχα η Τουρκία κυμαίνεται επίσης πτωτικά, από 5% έως 4,8%.

101. Το HB (€211/cap) και η Γαλλία (€211/cap), έχουν και μεγαλύτερη κατά κεφαλή δαπάνη έναντι της Ελλάδας (€145/cap), όπως και η Σουηδία (454/cap) που προηγείται στην ΕΕ λόγω του κόστους κατασκευής του Gripen (cap: capita, κατά κεφαλή).

102. Απ.Ρεφενές (2003), σελ. 27 και διάγραμμα Παραρτήματος "B".

103. Παναγιώτης Μοσχολιός (Φεβ.05), σελ. 43: "... ο δημόσιος χαρακτήρας τους εμποδίζει τη λήψη γρήγορων αποφάσεων".

72. Δεν υπάρχει μακροχρόνιος προγραμματισμός ΕΜΠΑΕ, με αποτέλεσμα να δίνονται τμηματικές παραγγελίες ακόμη και από τον ίδιο κλάδο, χωρίς να αξιοποιούνται τα δυνητικά οφέλη συγκεντρωτικών παραγγελιών, στο κόστος αλλά και στην αναπτυξιακή σχεδίαση της ΑΒ.¹⁰⁴

73. Το πρόβλημα είναι γνωστό και διαρκώς γίνονται προσπάθειες από όλους τους εμπλεκόμενους¹⁰⁵. Ποτέ όμως δεν είναι δυνατό να προσδιορισθεί η ευθύνη, διότι στην πραγματικότητα δεν υπάρχει φορέας υπεύθυνος για τη σχεδίαση και τη διαχείριση του όλου συστήματος.

74. Το σύστημα των Αντισταθμιστικών Ωφελημάτων (offsets - ΑΩ), όπως αυτό εφαρμόσθηκε μέχρι σήμερα, είχε μειωμένη

104. Αναφέρουμε τα παρακάτω χαρακτηριστικά παραδείγματα:

Τυφέκια 5,56 χιλ: Στα τέλη της δεκαετίας του '80, το ΕΤΑ (Ειδικό Τμήμα Αναγνώρισης) προμηθεύτηκε ένα μικρό αριθμό τυφεκίων 5,56 χιλ. της σειράς M16A2 της αμερικανικής εταιρείας Colt. Το 1996 αγοράστηκαν εσπευσμένα 15.000 τυφέκια M16A2 και M4 για τις ειδικές δυνάμεις με μικρή ΕΠΑ (Εγχώρια Προστιθέμενη Αξία) που ανήλθε μόλις στο 15%. Αργότερα, το 2003 το Λιμενικό Σώμα και η Πολεμική Αεροπορία προμηθεύτηκαν επιπλέον 1.010 τυφέκια. Είναι προφανές ότι εάν υπήρχε μακροπρόθεσμη σχεδίαση για τα τυφέκια αυτού του τύπου θα ήταν δυνατό η ΕΒΟ να πετύχει πολύ μεγαλύτερη ΕΠΑ (αντίστοιχη των τυφεκίων G3 που ανήλθε στο 85%). (Περιοδικό Πτήση 8/04 σελ.120)

Κράνη: Ο Ελληνικός στρατός μέσα σε δώδεκα χρόνια προμηθεύτηκε 20.000 κράνη τύπου PASGT(Personal System Ground Troops), τα οποία δεν είναι ιδιαίτερα προηγμένα τεχνολογικά, μέσα από πέντε διαφορετικές συμβάσεις. Τα κράνη προήλθαν από εταιρίες τεσσάρων διαφορετικών κρατών (ΗΠΑ, Ισραήλ, Γαλλία και Βρετανία) και διαφορετικών προδιαγραφών. Από την συνολική δαπάνη των 3,5 εκ. ευρώ δεν προέκυψε κανένα οφέλος για την Ελληνική Βιομηχανία. Το έτος 2001 αποφασίστηκε επιπλέον 10.000 τεμαχών στην ΕΒΟ-ΠΥΡΚΑΛ (Περιοδικό Πτήση 9/04 σελ.124).

Οχήματα MERCEDES 1/4 ton: Δόθηκαν τμηματικές παραγγελίες στην ΕΛΒΟ και από τους τρεις κλάδους (ΓΕΣ-ΓΕΝ-ΓΕΑ) με αποτέλεσμα να μην ανέβει το ποσοστό της ΕΠΑ καθόσον υπογράφηκαν ισάριθμες συμβάσεις. Το ίδιο συνέβη ακόμη και σε παραγγελίες που δόθηκαν τμηματικά ακόμη και από τον ίδιο κλάδο (ΓΕΣ).

105. www.mod.gr.

αποτελεσματικότητα. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των Υπηρεσιών του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, ο θεσμός των ΑΩ, αν και σχεδιάστηκε ως ένα εργαλείο αναπτυξιακής πολιτικής, είχε περιορισμένο θετικό αποτέλεσμα. Παρά τη "διοχετευση" τεράστιων πόρων για την ανάπτυξη της ελληνικής AB, η οικονομία μας δεν ωφελήθηκε σημαντικά από την εισαγωγή των κεφαλαίων που διατέθηκαν για επενδύσεις, οι οποίες θα συνέβαλλαν στην αναβάθμιση της τεχνολογικής και παραγωγικής υποδομής της χώρας. Υποστηρίζεται ότι, προκειμένου να μεγιστοποιηθούν τα αναπτυξιακά οφέλη, τα ΑΩ θα πρέπει να περιλαμβάνουν μόνον άμεσες παραγωγικές επενδύσεις, συμπαραγωγή, υπεργολαβίες και μεταφορά τεχνολογίας¹⁰⁶.

75. Η AE&A στην AB στην Ελλάδα, ευρίσκεται ακόμη σε νηπιακό στάδιο, λόγω του ότι δεν έγινε στο πλαίσιο μίας γενικότερης εθνικής στρατηγικής με σαφείς στόχους και επιδιώξεις. Οι απρογραμμάτιστες προσπάθειες που κατεβλήθησαν δεν υποστηρίχθηκαν πλήρως με τα απαιτούμενα θεσμικά και οικονομικά μέτρα. Το αποτέλεσμα είναι να προβαίνουμε σε μεγάλες αμυντικές δαπάνες και συγχρόνως, να διαθέτουμε περιορισμένες υποδομές και να έχουμε έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού, ιδιαίτερα στην εφηρμοσμένη έρευνα οπλικών συστημάτων.¹⁰⁷

76. Η εγχώρια AB παρουσιάζει χαμηλή παραγωγικότητα λόγω υψηλού κόστους εργασίας και διαρθρωτικών προβλημάτων με αποτέλεσμα τη μείωση της ανταγωνιστικότητάς της στον ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο.

77. Σημαντικό επίσης πρόβλημα είναι η περιορισμένη εξαγωγική δραστηριότητα. Το μεγαλύτερο μέρος των επιχειρήσεων (67%) είτε δεν εξάγει είτε εξάγει πολύ λίγο μέρος της παραγωγής τους, ενώ οι λίγες επιχειρήσεις που κυρίως εξάγουν (άνω του 80% της παραγωγής τους) είναι μικρές και δεν έχουν μεγάλη επίδραση στον κλάδο ώστε να τον χαρακτηρίζαμε "εξαγωγικό".¹⁰⁸

106. Άμυνα και Διπλωματία, Μάρ 2005, σελ.51.

107. Ομοίως Α&Δ 3/05 σελ.51.

108. Βλ. διάγραμμα εξαγωγών στο Παράρτημα "B"

Γεγονός πάντως είναι ότι τα προϊόντα από το 75% των επιχειρήσεων είναι δυνατό να εξαχθούν (ιδιαίτερα εφόσον συνδυαστούν με νεώτερες πιο ανταγωνιστικές τεχνολογίες), εφόσον υπάρχει κατάλληλη προετοιμασία και οργάνωση.

78. Πρόσφατα έχουν υλοποιηθεί συνεργασίες ελληνικών αμυντικών βιομηχανιών με αμυντικές βιομηχανίες του εξωτερικού, οι οποίες όμως δεν είναι αρκετές ώστε να τις εδραιώσουν στο διεθνή χώρο και να τις καταστήσουν μοχλό ανάπτυξης για την ελληνική οικονομία.

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ

79. Η ενεργοποίηση των θεσμών συνεργασίας των ευρωπαϊκών AB με τη δημιουργία του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Άμυνας (ΕΟΑ) και η άρση του κρατικού προστατευτισμού μέχρι το 2010, αποτελεί την τελευταία ευκαιρία εξυγίανσης της εγχώριας AB¹⁰⁹ που πρακτικά ξεπερνιέται εύκολα με την ανάπτυξη της τεχνολογίας.¹¹⁰

80. Οι δυσκολίες επιβίωσης των AB, ιδιαίτερα των ευρωπαϊκών¹¹¹, είναι μία ευκαιρία για την εξασφάλιση συνεργασιών. Ακόμη και αμερικανικές βιομηχανίες αντιμετωπίζουν πρόβλημα εξασφάλισης παραγγελιών.¹¹²

81. Η διάλυση του Συμφώνου της Βαρσοβίας, συνετέλεσε στη χαλάρωση των περιορισμών στην αποδέσμευση τεχνολογίας από τη Ρωσία και τις πρώην πέριξ αυτής χώρες.

109. Κούκος Ιωάννης, (2004), "να αντιμετωπίσει την πρόκληση μιας ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς εξοπλισμών, με την άρση κάθε μορφής προστατευτισμού".

110. Δινόπουλος & Μανομενίδης (1999), σελ.66.

111. Ο στρατιωτικός ακόλουθος της Γαλλίας, Σμήνος Philippe Montocchio, στην ομιλία του στην ΑΔΙΣΠΟ, ανέφερε χαρακτηριστικά την ανάγκη υποστήριξης της Ευρωπαϊκής AB από τις χώρες μέλη... σε αντίθετη περίπτωση θα καταλήξει υποκατασκευαστής των Αμερικανικών βιομηχανιών.

112. Αμυντική Επιθεώρηση, Απρ.2005, σελ. 10: "Πρώτα F-16 και μετά Eurofighter... Η Ευρώπη μπορεί να περιμένει, η Lockheed όμως όχι".

ΑΠΕΙΛΕΣ

82. Η "διαφημιζόμενη" εξομάλυνση των Ελληνοτουρκικών σχέσεων, αποτελεί περιοριστικό και αποπροσανατολιστικό παράγοντα των αμυντικών δαπανών της χώρας μας και ως εκ τούτου και της αμυντικής μας βιομηχανίας.¹¹³

83. Η οικονομική πολιτική δημοσιονομικής σύγκλισης¹¹⁴, αποτελεί επίσης ανασταλτικό παράγοντα ανάπτυξης της AB. Ο στόχος του ελλείμματος 3% του ΑΕΠ, αποτελεί πλέον ένα μακροχρόνιο στόχο της χώρας μας που αδυνατεί να ξεφύγει από τις τελευταίες θέσεις της ΕΕ στα δημόσια οικονομικά της. Το εμπόδιο αυτό, θα αποτελεί μόνιμο περιορισμό για την ανάπτυξη της AB μας, δεδομένου ότι το προϊόν της το αγοράζει μόνο ο δημόσιος τομέας.

84. Η ύφεση στις παγκόσμιες αγορές αμυντικού υλικού, δημιουργεί δυσχέρειες στην ανάπτυξη των αμυντικών βιομηχανιών¹¹⁵, καθώς το τεχνολογικό κόστος αυξάνεται και οι προϋπολογισμοί αμυντικών δαπανών περιορίζονται.

85. Η διεύρυνση του τεχνολογικού χάσματος μεταξύ ΗΠΑ και χωρών της ΕΕ δημιουργεί μακροχρόνια εξάρτηση από τις ΗΠΑ που ενισχύεται επιπρόσθετα από την πολιτική εξαγορών στις οποίες έχουν επιδοθεί οι αμερικανικές αμυντικές βιομηχανίες έναντι των ευρωπαϊκών.¹¹⁶

86. Η ταχεία τεχνολογική εξέλιξη, απαξιώνει γρήγορα τις (εισαγόμενες) τεχνολογίες υποδομές, ιδιαίτερα όταν ως χώρα δε διαθέτουμε δική μας AE&A. Είναι άλλωστε γνωστό ότι οι τεχνολογίες που αποδεσμεύονται από τις προηγμένες χώρες είναι οι λεγόμενες "ώριμες τεχνολογίες".

113. Δηλώσεις Προέδρου Τουρκικής Εθνοσυνέλευσης (8 Απρ 2005), περί άρσης του "casus belli".

114. Μάνου Ηλιάδη (18Δεκ.04): "οι περικοπές ακυρώνουν την αμυντική πολιτική".

115. Joachim Rohde & Markus Frenkel (2004), σελ. 84: "οι αμυντικές τεχνολογικές και βιομηχανικές βάσεις σε ΗΠΑ και Ευρώπη, βρίσκονται αντιμέτωπες... ύφεση στην παγκόσμια αγορά εξαγωγών... κόστος ανάπτυξης σύγχρονων εξοπλισμών συνεχίζει να αυξάνεται, με εντυπωσιακούς ρυθμούς".

116. Παναγιώτης Μοσχολιός (Φεβ.05), σελ. 43.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ "Η": ΕΠΙΛΥΣΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ ΔΙΑΤΥΠΩΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ

87. Στην παρούσα φάση έχουμε αναλύσει όλες τις πτυχές του προβλήματος και μπορούμε, με βάση την ανάλυση PEST να το προσδιορίσουμε ως εξής: **Απαιτείται ο προσδιορισμός στρατηγικής ανάπτυξης της ελληνικής AB στο νέο γεωπολιτικό περιβάλλον.** Η διατύπωση αυτή αποσκοπεί στην ανάπτυξη AB αντίστοιχης των ευρωπαίων εταίρων μας και κατ' αναλογία του οικονομικού μεγέθους μας.

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ

88. Στη συνέχεια μπορούμε να προσδιορίσουμε τους παράγοντες που επηρεάζουν το πρόβλημα¹¹⁷. Αυτοί είναι τα δεδομένα (στοιχεία που αποδεικνύονται), τις προϋποθέσεις (παραδοχές που δεν μπορούν να αποδειχθούν στα πλαίσια της παρούσας μελέτης αλλά εκλαμβάνονται ως αληθείς προτάσεις) και τέλος τα κριτήρια με βάση τα οποία αξιολογούνται (δοκιμάζονται) οι ενδεχόμενες λύσεις.

89. Όλοι αυτοί οι ανωτέρω παράγοντες στο συγκεκριμένο πρόβλημα που εξετάζουμε, μελετήθηκαν στα πλαίσια των αναλύσεων PEST και SWOT και προκύπτουν απευθείας από αυτές.

ΔΕΔΟΜΕΝΑ

90. Τα στοιχεία που εκτιμούμε ότι έχουν επαρκώς αποδειχθεί είναι:

α. Δ1: Οι αμυντικές δαπάνες και η έρευνα ευνοούν την ανάπτυξη της AB.

β. Δ2: Η στρατιωτική και τεχνολογική υπεροχή της AB των ΗΠΑ έναντι όλου του κόσμου, οφείλεται στις αυξημένες της αμυντικές δαπάνες για έρευνα και εξοπλισμούς.

γ. Δ3: Οι ΗΠΑ, στις κατά καιρούς συνεργασίες τους με τις ευρωπαϊκές AB, επιδιώκουν την εκμετάλλευση των τεχνολογιών όπου η

117. ΑΔΙΣΠΟ/ ΕΔΑΠ/ Διακλαδική τυποποίηση επιπελικής μελέτης, Θεσσαλονίκη, 2004, σελ.4-5.

Ευρώπη προηγείται, αλλά η αμερικανική κυβέρνηση δεν επιτρέπει την αποδέσμευση των νέων προηγμένων τεχνολογιών, παρά μόνο των ωρίμων.

δ. Δ4: Παρά την σχετικά υψηλή επιβάρυνση της οικονομίας μας από τις αμυντικές δαπάνες, αυτές είναι χαμηλές σε απόλυτα μεγέθη συγκρινόμενες με αυτές των ανεπτυγμένων χωρών της ΕΕ και δεν είναι επαρκείς για να συντηρήσουν αυτοδύναμα ΑΒ (διοθέντος ότι και οι ανεπτυγμένες χώρες αντιμετωπίζουν προβλήματα).

ε. Δ5: Η χώρα μας αδυνατεί να αξιοποιήσει τις σχετικά υψηλές (ως ποσοστό του ΑΕΠ) της αμυντικές δαπάνες, στην κατεύθυνση της ανάπτυξης της αμυντικής της βιομηχανίας, κυρίως λόγω απουσίας μακροπρόθεσμης στρατηγικής σχεδίασης και απουσίας υποδομών και έρευνας.

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ

91. Προϋποθέσεις είναι οι παραδοχές που κάνουμε, τις οποίες είτε δεν μπορούμε να αποδείξουμε στα πλαίσια αυτής της εργασίας είτε αφορούν μέλλοντα χρόνο. Οι προϋποθέσεις αυτές, συμπληρωματικά με τα προαναφερθέντα δεδομένα, θα στηρίξουν τα συμπεράσματα της μελέτης μας:

α. Π1: Θα καταστεί δυνατή η λειτουργία ενός φορέα ΔΟΠΕΦΥ με υψηλά ποιοτικά κριτήρια λειτουργίας, όσον αφορά την αξιοκρατία και την επιστημονική του λειτουργία και πλήρη στήριξη από την εκάστοτε κυβέρνηση.¹¹⁸

β. Π2: Δε θα επέλθουν

118. Δυστυχώς η μέχρι σήμερα εμπειρία έχει δείξει ότι αυτή η προϋπόθεση είναι δύσκολο να επιτευχθεί, αλλά είναι ο μόνος τρόπος επιτυχίας. Δεν είναι τυχαίο που παρά τις υψηλές αμυντικές δαπάνες δεν κατέστη δυνατή η γιγάντωση της αμυντικής μας βιομηχανίας, τη στιγμή που το πέτυχε σε μεγαλύτερο βαθμό η Τουρκία που δεν φημίζεται για την αξιοκρατία της. Παρά τα όσα λέγονται και γράφονται στον τύπο για σκάνδαλα στις αμυντικές προμήθειες, η άποψη των συγγραφέων αποστασιοποιείται από αυτές τις θέσεις, όχι μόνο λόγω της ιδιότητας τους ως στρατιωτικών, αλλά λόγω της βεβαιότητας τους ότι οι καλύτερες των προθέσεων δεν επαρκούν εάν δεν εξασφαλίζεται η απαραίτητη γνώση, κάτι που επιτυγχάνεται μόνο με την αξιοκρατία.

σημαντικές αλλαγές στο ευρύτερο γεωπολιτικό περιβάλλον που θα επηρεάζουν σημαντικά την παρούσα ισορροπία σε θέματα ΑΒ.

γ. Π3: Οι αμυντικές μας δαπάνες ακολουθούν μία φθίνουσα πορεία και εκτιμάται ότι θα διατηρηθούν στα σημερινά επίπεδα ή ενδεχομένως θα μειωθούν (αλλά δεν αναμένεται αισθητή αύξησή τους), με βάση τα εξής:

(1) Από τις περιστασιακές μεταβολές της Τουρκικής συμπεριφοράς (εκτίμηση απειλής).

(2) Την επιβολή δημοσιονομικής πειθαρχίας για την προσέγγιση του ελλείμματος στο 3% του ΑΕΠ.

δ. Π4: Η ΕΕ θα κινείται κανονικά προς το στόχο της Headline Goal 2010 για την δημιουργία του ΕΟΑ.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ

92. Τα κριτήρια επίλυσης του προβλήματος, προσδιορίζονται με βάση τα συμπεράσματα της SWOT ανάλυσης. Συγκεκριμένα η στρατηγική που θα επιλεγεί πρέπει να ενισχύει τα δυνατά σημεία της ελληνικής αμυντικής βιομηχανίας, να διορθώνει τα αδύνατα, να αξιοποιεί τις ευκαιρίες και να αποφεύγει τις απειλές του ευρύτερου περιβάλλοντος.

93. Βασικά Κριτήρια (BK)¹¹⁹

α. BK1: Ευρωπαϊκό προσανατολισμού. Η λύση να παραμένει στα πλαίσια του ευρωπαϊκού προσανατολισμού της χώρας. **Η ΕΕ αποτελεί στρατηγική επιλογή της χώρας** και δεν πρέπει να τεθεί σε αμφισβήτηση.¹²⁰

β. BK2: Νέων Τεχνολογιών. Έχει γίνει σαφές, από την έρευνα που

119. Πρέπει να πληρούνται απολύτως στις λύσεις που θα προκριθούν. Σε αντίθετη περίπτωση οι λύσεις που δεν πληρούν έστω και ένα βασικό κριτήριο αποκλείονται ως ακατάλληλες.

120. Δεν θέτουμε ως κριτήριο την ενίσχυση του ευρωπαϊκού προσανατολισμού της χώρας, διότι σε εκείνη την περίπτωση η μοναδική αποδεκτή λύση θα ήταν η αυστηρά συνδεόμενη με την ΚΠΑΑ/ΕΠΑΑ, μέσω του ΕΟΑ.

προηγήθηκε, ότι η εισαγωγή μόνο ώριμων τεχνολογιών μπορεί να βοηθά στη δημιουργία ορισμένων θέσεων εργασίας είτε σε επισκευαστικές δραστηριότητες είτε σε κατασκευή "ώριμων" αμυντικών προϊόντων ή τέλος στο ισοζύγιο πληρωμών της χώρας, αλλά απαξιώνεται γρήγορα και δε βοηθά στην ανάπτυξη της AB. **Μόνο η εισαγωγή νέων τεχνολογιών ευνοεί την αναπτυξιακή προοπτική με νέα ανταγωνιστικά προϊόντα που θα μας εντάξουν με αξιώσεις "ισοτιμίας" στην ευρωπαϊκή AB.**

γ. BK3: Εξαγωγές. Να εξασφαλίζονται εξαγωγές εξοπλισμών και όχι απλώς παραγωγή για εγχώρια προμήθεια. Όπως εξηγήσαμε προηγουμένως, οι εξαγωγές αμυντικού υλικού επιτρέπουν και την αύξηση των αμυντικών δαπανών διότι εμμέσως χρηματοδοτούν την AB, αυξάνοντας τις παραγωγικές της δυνατότητες.

δ. BK4: Στρατηγικές συμμαχίες. Να προάγονται οι διεθνείς και στρατηγικές (μακροχρόνιες) συνεργασίες στην AB. Έχουμε παρουσιάσει σε προηγούμενο κεφάλαιο ότι αυτό επιτυγχάνεται είτε με συγχωνεύσεις είτε με άλλα είδη στρατηγικών συνεργασιών.

ε. BK5: Κόστος. Να μην απαιτείται αισθητή αύξηση των αμυντικών δαπανών παραπέρα από τις σημερινές, διότι δεν γίνεται αποδεκτό από την πολιτική ηγεσία υπό τις τρέχουσες δημοσιονομικές περιστάσεις.

94. Επιθυμητά Κριτήρια (EK)¹²¹

α. EK1: Να αξιοποιείται το υψηλό μορφωτικό επίπεδο των Ελλήνων επιστημόνων.

β. EK2: Να αξιοποιείται η υψηλή εθνική χρηματοδότηση αμυντικών δαπανών, σε όφελος της AB.

γ. EK3: Η λύση να συμβάλει την αποτελεσματικότητα των φορέων σχεδίασης και διαχείρισης των προμηθειών υπέρ της AB.

¹²¹. Χρησιμοποιούνται για την συγκριτική αξιολόγηση των λύσεων που καλύπτουν τα βασικά κριτήρια.

δ. EK4: Να αποδυναμώνεται ο κρατικός χαρακτήρας της AB (είτε σε επίπεδο ελέγχου είτε σε επίπεδο εξάρτησης προμηθειών). Η πραγματική ανάπτυξη προϋποθέτει ανεξαρτησία δράσης με ιδιωτικοικονομικά κριτήρια, αποτελεσματικότητα (παραγωγικότητα, οικονομικότητα και αποδοτικότητα) και εξωστρεφή προσανατολισμό (εξαγωγές - συνεργασίες).

ε. EK5: Να βελτιώνεται η παραγωγικότητά της AB.

στ. EK6: Να αυξάνονται οι δυνατότητες (οικονομικές ή θεσμικές) έρευνας και ανάπτυξης στην παραγωγή νέων τεχνολογιών.

ζ. EK7: Να αυξάνεται η Εγχώρια Προστιθέμενη Αξία (ΕΠΑ).

η. EK8: Να διευρύνονται οι δυνατότητες συνεργασιών στην AB.

θ. EK9: Να αξιοποιούνται οι δυνατότητες εισαγωγής τεχνολογιών από όλο τον κόσμο (ΗΠΑ, ΕΕ, Ρωσία ή χώρες της πρώην ΕΣΣΔ, Ισραήλ, Άπω Ανατολή κλπ).

ι. EK10: Να αποτραπεί η διαμόρφωση και παγίωση της ελληνικής AB, ως καθαρά επισκευαστικού ή υποκατασκευαστικού χαρακτήρα.

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΠΑΡΑΔΕΚΤΩΝ ΛΥΣΕΩΝ (Λ) - ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ

ΓΕΝΙΚΑ

95. Στην ενότητα αυτή καταγράφουμε τις ενδεχόμενες λύσεις του προβλήματος για την ανάπτυξη της AB. Οι λύσεις αυτές (στρατηγικές ανάπτυξης της AB) προκύπτουν από την προηγηθείσα PEST ανάλυση και θα αξιολογηθούν συγκριτικά μεταξύ τους, με βάση τα κριτήρια της ανάλυσης SWOT. Για λόγους οικονομίας χώρου, παράλληλα με τη διατύπωση κάθε λύσης (στρατηγικής), θα την δοκιμάζουμε ως προς τα BK. Εάν δεν πληροί έστω και ένα από αυτά θα αποκλείεται από το επόμενο στάδιο δοκιμασίας με βάση τα EK, ως μη παραδεκτή.

Λ1: ΑΥΤΟΔΥΝΑΜΗ ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

Παρουσίαση

96. Όπως εξηγήσαμε σε προηγούμενη ενότητα, η στρατηγική αυτή, είχε ακολουθηθεί από τις ανεπτυγμένες βιομηχανικές χώρες της ΕΕ, κυρίως την Γαλλία, στα τέλη της δεκαετίας του 1980, με την υποστήριξη των εθνικών τους βιομηχανιών έτσι ώστε να τις καταστήσουν "εθνικούς πρωταθλητές".¹²²

97. Η στρατηγική αυτή προϋποθέτει αυξημένες επενδύσεις σε έρευνα αμυντικού εξοπλισμού, διογκωμένη εγχώρια ζήτηση του παραγόμενου προϊόντος και διθέντος του υψηλού κόστους της πρέπει να υποβοηθείται από εξαγωγές αμυντικού υλικού, οι οποίες εξαρτώνται:

α. Από την εθνική ισχύ της χώρας (λ.χ. ΗΠΑ, Ρωσία, Γαλλία κλπ) έναντι των υποψηφίων αγοραστριών χωρών που είτε εξαρτώνται πολιτικά¹²³ είτε προσδοκούν παράλληλα πολιτική υποστήριξη¹²⁴ και κατά συνέπεια απαιτεί επιπρόσθετα υψηλές δαπάνες για διεθνή δράση (προβολή στρατιωτικής ισχύος).

β. Από την τεχνολογική υπεροχή του συγκεκριμένου οπλικού συστήματος (λ.χ. Νορβηγία¹²⁵, Σουηδία¹²⁶, Ισραήλ κ.ά.), που συνεπάγεται ότι οι αυξημένες δαπάνες έρευνας που αναφέραμε πρέπει να είναι τέτοιες ώστε να εξασφαλίζεται τεχνολογική υπεροχή σε ορισμένους τουλάχιστο τομείς ακόμη και σε σχέση με τις τεχνολογικές

122. Joachim Rohde & Markus Frenkel (2004), σελ. 84: "Στα τέλη της δεκαετίας του '80, οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις προωθούσαν τη δημιουργία "εθνικών πρωταθλητών" παρέχοντας υποστήριξη στις αμυντικές βιομηχανίες".

123. Πρβλ. τις πωλήσεις Αμερικανικών Patriot στο Κουβέιτ για την υποστήριξη που παρείχαν οι ΗΠΑ στην περίπτωση του Α' Πολέμου στον Περσικό Κόλπο "Desert Storm".

124. Περίπτωση αγοράς των ρωσικών S-300 από την Κύπρο.

125. Περίπτωση πωλήσεων βλήματος Penguin της Νορβηγίας ακόμη και στο Αμερικανικό Ναυτικό.

126. Περίπτωση πώλησης ραντάρ πυροβολικού Arthur της Ericsson Σουηδίας στη χώρα μας (Αμυντική & Βιομηχανική Ανασκόπηση, Ιούν.2002, σελ. 66).

υπερδυνάμεις (λ.χ. ΗΠΑ).

Δοκιμασία Λ1 ως προς τα BK

98. Από τη δοκιμασία της Λ1 με τα BK διαπιστώνουμε ότι δεν είναι εφικτή λύση, διότι δεν ικανοποιεί το BK5, καθόσον προϋποθέτει μεγάλη αύξηση κόστους, αφενός για την ανάπτυξη εντονότερης διεθνούς παρουσίας και παρέμβασης στις διεθνείς εξελίξεις και αφετέρου κόστους ΑΕ&Α. Για να αντιληφθούμε το μέγεθος του απαιτούμενου κόστους αρκεί να λάβουμε υπόψη μας ότι το Ισραήλ δαπανά το 8% του ΑΕΠ του¹²⁷, ενώ η Σουηδία¹⁰¹ δαπάνησε €454/cap, λόγω της ανάπτυξης του Gripen, έναντι €145/cap της χώρας μας.

Λ2: ΕΠΙΛΕΚΤΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΜΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟ

Παρουσίαση Λ2

99. Η στρατηγική Λ2 συνίσταται στην επιλογή του καταλληλότερου και πλέον διαθέσιμου συνεργάτη ή συνεργατών (χώρας ή επιχείρησης) για στρατηγική συνεργασία, για κάθε κλάδο της ΑΒ, ανεξαρτήτως εάν προέρχεται από χώρα μέλος της ΕΕ ή μη. Βασικό κριτήριο αποτελεί η εξασφάλιση της προηγμένης τεχνολογίας, σε σχετικά χαμηλό κόστος. Η Λ2 μπορεί να συνδυάζεται με στρατηγικές σχέσεις συνεργασίας με τις χώρες προέλευσης των βιομηχανικών συνεργατών, αλλά το μείζον είναι οι χώρες αυτές να μην προβάλουν εμπόδια στη μεταφορά τεχνολογίας.

100. Στην πραγματικότητα, ο ΔΟΠΕΦΥ σχεδιάζει και δημιουργεί στρατηγικές συνεργασίες μεταξύ πολλών χωρών, μεταξύ των οποίων και της ΕΕ.

101. Η στρατηγική αυτή περιλαμβάνει μόνο τις βιομηχανίες από χώρες που **δε θέτουν υψηλούς περιορισμούς στη μεταφορά τεχνολογίας**, με προτεραιότητα αυτές της ΕΕ. Εννοείται ότι όταν θα

127. Απ.Ρεφενές (2003), σελ. 37: "οι στρατιωτικές δαπάνες του Ισραήλ ως ποσοστό του ΑΕΠ ανέρχονται σε 8% επί του ΑΕΠ".

καταλήγει σε στρατηγικές συνεργασίες με χώρες εκτός ΕΕ, αυτές οι συνεργασίες θα είναι ανοικτές και στις λοιπές χώρες της ΕΕ, καθόσον ο ΔΟΠΕΦΥ θα αξιοποιεί την ιδιότητά του ως φορέα κράτους μέλους της ΕΕ, για να εξασφαλίσει συνεργασία με τις τρίτες χώρες, που θα προσδοκούν την είσοδό τους στην ευρωπαϊκή αγορά.

102. Παράδειγμα: Η χώρα μας ως νησιωτική χώρα, έχει διαφοροποιημένες στρατιωτικές ανάγκες σε σχέση με τη Γερμανία ή το Βέλγιο, λ.χ. στον ανθυποβρυχιακό πόλεμο. Αντίθετα άλλες χώρες εκτός ΕΕ, όπως η Ιαπωνία, μπορεί να αντιμετωπίζουν ανάλογα προβλήματα και να έχουν σχετικό προβάδισμα σε αντίστοιχες τεχνολογίες ή να ενδιαφέρονται να συνεργαστούν μαζί μας για να το αναπτύξουν. Η χώρα μας, με τη στρατηγική σχεδίαση ενός ΔΟΠΕΦΥ θα ήταν δυνατό να συγκροτήσει μία IPT αποτελούμενη από έλληνες ερευνητές, οι οποίοι θα συνεργάζονταν με τα αντίστοιχα λ.χ. ιαπωνικά εργαστήρια, για την ανάπτυξη μίας στρατιωτικής δυνατότητας που η χώρα μας στη συνέχεια θα "αντιπροσώπευε" στην ΕΕ. Η παραγωγή θα ήταν δυνατό να υλοποιηθεί είτε στην Ελλάδα είτε στην Ιαπωνία είτε σε συμπαραγωγή και με άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

103. Απολύτως αναγκαία προϋπόθεση, για την Λ2 είναι η συγκρότηση και λειτουργία ενός ΔΟΠΕΦΥ¹²⁸ σύμφωνα με την Π1, διότι απαιτείται ευρεία και διαφοροποιημένη σχεδίαση για κάθε κλάδο της AB, με πολύ καλή οργάνωση διεθνών σχέσεων, προκειμένου να αποκτηθεί πρόσβαση σε πλήθος κρατών και δυνατότητα συνεργασίας με διαφορετικές κουλτούρες¹²⁹.

128. Για τα χαρακτηριστικά και τη λειτουργία του ΔΟΠΕΦΥ βλ. Στο Κεφάλαιο "Ζ".

129. Χωρίς εξασφαλισμένη την αποτελεσματικότητα αυτού του Οργανισμού, είναι βέβαιο ότι η στρατηγική αυτή είναι επισφαλής και θα αποτύχει. Πράγματι, με βάση την μέχρι σήμερα λειτουργία των αντίστοιχων μηχανισμών (ΓΔΕ, ΓΓΟΣΑΕ), μία ρεαλιστική εκτίμηση είναι ότι ένας τέτοιος μελλοντικός οργανισμός δεν προσδοκούμε ότι θα επιτύχει τέτοιου βαθμού ποιοτική λειτουργία. Παρόλα αυτά διατηρούμε την Λ2 στις επιλογές μας, λόγω των πλεονεκτημάτων που την χαρακτηρίζουν και είναι ζήτημα πολιτικής βούλησης να εφαρμοστεί, εφόσον προκριθεί.

104. Παρότι η Λ2 είναι πιο εφικτό να εφαρμοστεί σε συνεργασία με άλλες χώρες της ΕΕ, λόγω των πλεονεκτημάτων που η ενιαία αγορά παρέχει, πρέπει να είναι σαφές ότι η συνεργασία με άλλες τρίτες χώρες, δεν αποτελεί κώλυμα για την ΕΕ, στο βαθμό που εξασφαλίζει την εισαγωγή νέων τεχνολογιών στην Ένωση.

105. Το κόστος της Λ2 είναι χαμηλότερο, διότι επιδιώκει επιλεκτικά συνεργασίες σε ορισμένους μόνο κλάδους, όπου εντοπίζεται η διαθέσιμη στην αγορά υψηλή τεχνολογία σε διαθέσιμο κόστος αλλά κυρίως η θετική στάση της βιομηχανίας και της χώρας προέλευσης για την στρατηγική συνεργασία.

Δοκιμασία Λ2 ως προς τα BK

106. Η Λ2 ικανοποιεί το κριτήριο BK1 του ευρωπαϊκού προσανατολισμού, διότι οι επιλογές του ΔΟΠΕΦΥ δε θα ξεφύγουν εκτός των ορίων της ΕΕ, αντίθετα μία ελληνική AB με τα πλεονεκτήματα που η Λ2 της παρέχει, θα είναι πολύτιμος συνεργάτης στην ευρωπαϊκή AB. Ικανοποιεί το κριτήριο BK2 διότι εστιάζει στην έρευνα νέων τεχνολογιών, ικανοποιεί το BK3 διότι εφόσον επιπτύχει την ανάπτυξη νέας τεχνολογίας (ακόμη και μέσα στην διαδικασία επιλογής του συνεργάτη) μπορεί να τεθεί και η δυνατότητα εξασφάλισης εξαγωγών σε αγορές που ο συνεργάτης έχει πρόσβαση. Ικανοποιεί τον BK4 διότι στηρίζεται αποκλειστικά σε στρατηγικές συμμαχίες. Τέλος ικανοποιεί το BK5, διότι δεν απαιτεί σημαντική αύξηση του κόστους, καθότι δεν είναι αναγκαία η ανάπτυξη AE&A σε όλο το φάσμα της AB.

107. Η Λ3 επιδιώκει τη μείωση του εμπορικού ελλείμματος που προκαλεί η μεγάλη εκροή συναλλαγμάτων, είτε με την παροχή ανταλλαγμάτων, υπό τη μορφή άμεσων επενδύσεων και την αποδέσμευση τεχνολογίας, είτε με την προμήθεια

Α3: ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΜΕ ΑΩ

Παρουσίαση Α3

προϊόντων και υπηρεσιών του κράτους αγοραστή. Πρακτικά όμως αυτή η πολιτική δεν έχει στρατηγικό μακροπρόθεσμο περιεχόμενο, με συνέπεια να μην αποδίδει ουσιαστικά αποτελέσματα. Τα αντισταθμιστικά οφέλη αντιμετωπίζονται αποσπασματικά και σε ορισμένες περιπτώσεις παρακάμπτονται, ενώ οι τεχνολογίες που αποδεσμεύονται είναι ξεπερασμένες.

108. Με βάση τη μέχρι σήμερα δυναμική η Λ3 οδηγεί σε επιμερισμό των προμηθειών μεταξύ αμερικανικών, ευρωπαϊκών και κατά τα τελευταία χρόνια και ρωσικών εξοπλισμών.

Δοκιμασία της Λ3 ως προς τα BK

109. Η Λ3 είναι η λύση που έχουμε μέχρι σήμερα υιοθετήσει και έχουμε διαπιστώσει ότι δεν ικανοποιεί τα κριτήρια BK2 (εισαγωγής νέων τεχνολογιών) και BK3 (αύξησης των εξαγωγών). Πράγματι οι τεχνολογίες που μας διατίθενται είναι ξεπερασμένες (δεν είναι πρωτοποριακές που θα ευνοούσαν την παραπέρα ανάπτυξη τους) και η βελτίωση των παραγωγικών μας δυνατοτήτων συνίσταται κυρίως σε συναρμολόγηση των εγχωρίων διατιθέμενων και σε επισκευαστικές δυνατότητες.

110. Επίσης δεν ικανοποιεί το κριτήριο BK4 (στρατηγικών συμμαχιών), επειδή οι προμήθειες με ΑΩ δε συνιστούν στρατηγικές συμμαχίες αλλά πρόσκαιρες εμπορικές συναλλαγές.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΠΡΟΣΔΕΣΗΣ ΣΤΟ ΑΡΜΑ ΕΝΟΣ ΙΣΧΥΡΟΥ

111. Η στρατηγικές αυτές εστιάζουν στον προσανατολισμό της ΑΒ με βάση την απόκτηση υποστήριξης από μία ισχυρή στρατιωτικά αλλά κυρίως βιομηχανικά χώρα. Ως τέτοιες ισχυρές χώρες θα ήταν δυνατό να προσδιοριστούν οι ΗΠΑ, η Ρωσία, η Κίνα¹³⁰, ενώ αυτή τη στρατηγική ακολουθούν

130. Τις στρατηγικές πρόσδεσης με την ΑΒ της ΕΕ ή των ανεπτυγμένων βιομηχανικά χωρών της ΕΕ (Γαλλία, ΗΒ και Γερμανία), θα τις εξετάσουμε παρακάτω ως Λ6 και Λ7.

χώρες όπως η Β. Κορέα με την Κίνα, το Ισραήλ και σε ένα βαθμό η Τουρκία την περασμένη δεκαετία, αλλά και το ΗΒ με τις ΗΠΑ. Οι χώρες αυτές επενδύουν σημαντικά ποσά στους εξοπλισμούς αλλά και σε προβολή ισχύος υπέρ ή με παράλληλους στόχους με την ισχυρή χώρα, επιδιώκοντας την προνομιακή πρόσβαση στην τεχνογνωσία.

112. Λόγω των διαφορετικών γεωστρατηγικών επιδιώξεων των χωρών αυτών δεν είναι δυνατό να αντιμετωπιστούν ως μία λύση, αλλά θα τις εξετάσουμε ξεχωριστά.

Λ4: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΙΣ ΗΠΑ (ΠΡΟΣΔΕΣΗΣ ΣΤΟ ΑΡΜΑ ΤΟΥΣ)

Παρουσίαση

113. Η στρατηγική αυτή εστιάζει στον προσανατολισμό της ΑΒ με βάση την απόκτηση υποστήριξης από τις ΗΠΑ, που είναι η κυρίαρχη στρατιωτικά και βιομηχανικά χώρα, που προηγείται στην αμυντική έρευνα. Τη στρατηγική αυτή ακολουθεί σε μεγάλο βαθμό το ΗΒ που διαπραγματεύεται με βάση την παραδοσιακά σταθερή γεωστρατηγική σύμπλευση με τις ΗΠΑ, το Ισραήλ, που εκφράζει και τα αμερικανικά συμφέροντα στη Μ. Ανατολή και σε μεγάλο βαθμό επηρεάζει την αμερικανική εξωτερική πολιτική μέσω του εβραϊκού λόμπι στις ΗΠΑ, και η Τουρκία που διαπραγματεύεται την γεωστρατηγική της θέση.

114. Με βάση αυτή τη στρατηγική οι ΗΠΑ εξασφαλίζουν στις χώρες συνεργάτες τους προνομιακές σχέσεις με την αμυντική τους βιομηχανία αναλόγως της διαπραγματευτικής τους δύναμης. Ειδικότερα:

a. Παρατηρούμε ότι η Τουρκία πέτυχε σημαντικά ΑΩ μέσω των προγραμμάτων ανάπτυξης της αεροδιαστηματικής τους βιομηχανίας στα πλαίσια της επιτόπιας παραγωγής των F-16, αλλά παρατηρούμε ότι πέρα αυτών η Τουρκία δεν απέκτησε πρόσβαση στις πιο σύγχρονες πλέον τεχνολογίες. Οι χώρες

αυτές επενδύουν σημαντικά ποσά στους εξοπλισμούς αλλά και σε προβολή ισχύος υπέρ ή με παράλληλους στόχους με την ισχυρή χώρα, επιδιώκοντας την προνομιακή πρόσβαση στην τεχνογνωσία που να της δώσει ώθηση για το μέλλον. Αν και είναι νωρίς να κρίνουμε, ήταν αρκετή η ρήξη με την Τουρκία για το Ιράκ και στην πραγματικότητα το πρόγραμμα διακόπτεται.

β. Όσον αφορά το HB είναι χαρακτηριστική η περίπτωση του F-35 (JSF), όπου οι ΗΠΑ συνεργάζονται με ευρωπαϊκές χώρες για την συμπαραγωγή ενός α/φ υψηλής τεχνογνωσίας¹³¹. Στην περίπτωση αυτή οι ΗΠΑ έχοντας το τεχνολογικό προβάδισμα εξασφαλίζουν μία μικρή σχετικά χρηματοδότηση για το ύψος του προγράμματος (της τάξεως του 18%) σε αντάλλαγμα δικαιωμάτων συμπαραγωγής και παράλληλα πωλήσεις του συγκεκριμένου α/φους σε έξι (6) κατ' αρχήν ευρωπαϊκές χώρες που εναλλακτικά θα προμηθεύονταν ευρωπαϊκά α/φη (ανταγωνιστικό των Rafale, Typhoon Eurofighter και Gripen).¹³²

115. Είναι σημαντικό να παρατηρήσουμε ότι η στρατηγική αυτή δεν παρέχει σημαντικά διαπραγματευτικά πλεονεκτήματα στη χώρα μας, καθώς συνιστά πολιτική αποδοχής του ρόλου μονίμου υποκατασκευαστή χωρίς δυνατότητα ουσιαστικής τεχνολογικής πρωτοπορίας. Διότι αφενός η πλέον προηγμένη τεχνολογία δεν αποδεσμεύεται από τις ΗΠΑ και αφετέρου οι ΗΠΑ εξασφαλίζουν πρόσβαση και αποκτούν προνομιακά την τυχόν εμφανιζόμενη τεχνολογική πρωτοπορία ενός εταίρου.

116. Συνεπώς η στρατηγική αυτή αποτελεί μία βελτιωμένη πολιτική ΑΩ, υπέρ της αμερικανικής ΑΒ και σε βάρος της αντίστοιχης Ευρωπαϊκής.

131. Francois Heisbourg κ.ά (2004), σελ. 52-53, Πίνακας Ευρωπαίων Εταίρων στην ανάπτυξη του Αμερικανικού F-35.

132. Francois Heisbourg κ.ά. (2004), ομοίως "θα είναι μελλοντικός ανταγωνιστής του γαλλικού μαχητικού Rafale της Dassault Aviation, του Ευρωπαϊκού Typhoon Eurofighter των BAe Systems, EADS και Alenia Aerospazio και του Gripen των SAAB και BAe Systems".

Δοκιμασία της Λ4 ως προς τα BK

117. Κατά συνέπεια των ανωτέρω, η στρατηγική αυτή, αν και δελεαστική λόγω της προσποτικής παραγωγικής ανάπτυξης (σε επίπεδο συναρμολόγησης και επισκευαστικών δυνατοτήτων) της ΑΒ, πρέπει να απορριφθεί¹³³, διότι δεν ικανοποιεί τα κριτήρια BK1 και BK2 καθόσον συνιστά αποσταθεροποιητική πολιτική για την ευρωπαϊκή αμυντική ολοκλήρωση (που αποτελεί στρατηγικό μας στόχο που εγγυάται την ασφάλεια μας) και δεν εξασφαλίζει πρόσβαση στις νέες τεχνολογίες.

Λ5: ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΠΡΟΣΔΕΣΗΣ ΣΤΟ ΆΡΜΑ ΜΙΑΣ ΧΩΡΑΣ ΕΚΤΟΣ ΕΕ

Παρουσίαση

118. Η στρατηγική της Λ5 εστιάζει στον προσανατολισμό της ΑΒ με βάση την απόκτηση υποστήριξης από μία ισχυρή στρατιωτικά αλλά κυρίως βιομηχανικά χώρα εκτός ΕΕ (λ.χ. Ρωσία, Κίνα).

Δοκιμασία Λ5 ως προς τα BK

119. Η Λ5 αντίκειται στον ευρωπαϊκό προσανατολισμό (BK1) και αποκλείεται.

Λ6: ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΕΟΑ (EDA)

Παρουσίαση

120. Η Λ6 αποτελεί στρατηγική επιλογή, στα πλαίσια της ευρωπαϊκής αμυντικής ολοκλήρωσης. Αποτελεί για τη χώρα μας στρατηγική που κρατάει ανοικτή την προσποτική της ΕΠΑΑ/ΚΠΑΑ¹³⁴ και της προσδοκίας μετεξέλιξής της σε κοινή άμυνα.

133. Κατά την φάση της ολοκλήρωσης της διατριβής μας, ανακοινώθηκε η διαφαινόμενη ουσιαστική μεταβολή.

134. Όπως ειδαμε η διαφοροποίηση ανάγεται στην τυχόν επικύρωση της Συνταγματικής Συνθήκης, αλλά επί της ουσίας της, η προώθηση της Ευρωπαϊκής Άμυνας, δεν επηρεάζεται.

121. Σημαντικό πλεονέκτημα της Λ6 είναι η αποτελεσματικότητα με την οποία προσδοκούμε ότι θα λειτουργήσει ο ΕΟΑ, ως στρατηγικός φορέας σχεδίασης της ευρωπαϊκής AB και AE&A σε σχέση έναν αντίστοιχο εθνικό φορέα (ΔΟΠΕΦΥ), αν λάβουμε υπόψη μας τη μακρόχρονη αδυναμία αποτελεσματικής διαχείρισης των αμυντικών μας προμηθειών για την ανάπτυξη της AB¹³⁵. Η ελληνική κυβέρνηση θα μπορέσει μέσα από την κατάλληλη στελέχωση του ΕΟΑ να εντάξει την ελληνική AB στα πλαίσια της ευρύτερης ευρωπαϊκής και να αντισταθμιστούν σε μεγάλο βαθμό οι δυσλειτουργίες και η αναποτελεσματικότητα των μέχρι σήμερα λειτουργικών σχημάτων προμηθειών (ΓΔΕ, ΓΓΟΣΑΕ κλπ) που ουδέποτε κατέληξαν στην ολοκληρωμένη μορφή του ΔΟΠΕΦΥ που αναδεικνύεται από τη διεθνή πρακτική και προτείνουμε στην εργασία μας.

Δοκιμασία Λ6 ως προς τα BK

122. Η Λ6 ικανοποιεί όλα τα BK ως εξής:
 α. Το BK1 λόγω του καθαρά ευρωπαϊκού προσανατολισμού της.

β. Το BK2 για την εισαγωγή νέων τεχνολογιών, διότι δεν υφίστανται περιορισμοί αυτού του είδους εντός ΕΕ, αντίθετα ευνοείται η κινητικότητα ερευνητών και ιδεών.

γ. Το BK3 για την πραγματοποίηση εξαγωγών, διότι η συνεργαζόμενη αμυντική μας βιομηχανία δε θα παράγει μόνο για εγχώρια προμήθεια (αύξηση της ΕΠΑ) αλλά και για τις συμπαραγωγές των άλλων ευρωπαϊκών βιομηχανιών και το προϊόν της θα αποτελεί μέρος των ευρωπαϊκών εξαγωγών αμυντικού υλικού σε τρίτες χώρες.

δ. Το BK4 διότι συνιστά

135. Χωρίς να γινόμαστε μηδενιστές, η έρευνα μας έδειξε ότι παρά τις σοβαρές προσπάθειες που έγιναν στο παρελθόν για την ανάπτυξη της AB, με τις διάφορες μορφές οργάνωσης (ΓΔΕ, ΓΔΑΒΕΤ, ΓΓΟΣΑΕ κλπ), αυτές δεν είχαν μέχρι σήμερα το προσδοκώμενο αποτέλεσμα. Σε άλλα σημεία στη διατριβή μας αναφερόμαστε στα πιθανά αίτια και προτείνουμε συγκεκριμένη μορφή και στρατηγική για ένα μελλοντικό ΔΟΠΕΦΥ, που κατά την άποψη μας μπορεί να αναλάβει δράση με πιο αισιόδοξη προοπτική.

στρατηγική συμμαχία με τις ευρωπαϊκές χώρες, που δυνητικά θα οδηγήσει σε κοινή άμυνα, διότι τα συμφέροντα των χωρών θα συγκλίνουν ακόμη περισσότερο και μία επίθεση κατά της Ελλάδας θα συνιστά πραγματική απειλή για την βιομηχανική παραγωγή της ΕΕ, που συνεπάγεται εξ' ανάγκης σημαντική συνδρομή τουλάχιστο διπλωματική αν όχι ευθέως στρατιωτική.

ε. Το BK5 διότι δε συνεπάγεται σημαντικά πιο αυξημένο κόστος διότι πέραν από τον επιμερισμό του κόστους έρευνας (που σε μεγάλο βαθμό θα χρηματοδοτείται από Ευρωπαϊκά προγράμματα), οι δαπάνες αυτές θα παραμένουν εντός ΕΕ και θα υπάρξει δυνατότητα αναδιανομής και υποστήριξης των ασθενέστερων χωρών. Επίσης θα υπάρχουν σημαντικές επιστροφές λόγω των πωλήσεων εντός ΕΕ και των εξαγωγών που προαναφέραμε.

Λ7: ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΒ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑΣ ΜΕ ΧΩΡΕΣ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΕΕ

Παρουσίαση - Δοκιμασία

123. Η Λ7 δεν αποκλείει την ευρωπαϊκή συνεργασία στα πλαίσια του ΕΟΑ, αλλά την ενισχύει και ισχύουν όλα όσα αναφέρθηκαν στην Λ6 κατά συνέπεια είναι παραδεκτή στρατηγική διότι ικανοποιεί όλα τα BK1-5. Πρόκειται κατ' ουσία για στρατηγική πρόσδεσης σε μία ισχυρή χώρα που δυνητικά εξελίσσεται σε σύστημα χωρών.

124. Επιπλέον αποσκοπεί στη στενότερη συνεργασία με όσες ευρωπαϊκές χώρες ενδιαφέρονται για την επιτάχυνση της ΕΠΑΑ/ΚΠΑΑ μέσω της δέσμευσης της χώρας μας για αποκλειστική βιομηχανική συνεργασία (κυρίως προμήθειας) με τη συγκεκριμένη χώρα (ή χώρες) σε αντάλλαγμα την υποστήριξη και δέσμευσή τους στη διαμόρφωση κοινής εξωτερικής πολιτικής και άμυνας.¹³⁶ Τέτοιες χώρες

136. Πρακτικά στο ζήτημα της άμυνας, το ζήτημα είναι συμβολικό, διότι και μόνη η διακήρυξη αυτής της πολιτικής θα αποτρέψει οριστικά την Τουρκία από παραπέρα αμφισβήτηση των κυριαρχικών μας δικαιωμάτων.

πιθανά θα είναι η Γαλλία ή η Σουηδία που έχοντας υιοθετήσει αυτοδύναμο μοντέλο ανάπτυξης αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα επιβίωσης των αμυντικών τους προγραμμάτων, χωρίς να αποκλείονται οι άλλες χώρες μέλη.

125. Στην περίπτωση αυτή επιλέγουμε τον εξοπλισμό της χώρας αυτής ακόμη και εάν υστερεί, μόνο και μόνο επειδή είναι ευρωπαϊκή χώρα (όπως θα κάναμε για ένα οπλικό σύστημα που παράγουμε εμείς οι ίδιοι). Αυτό το είδος της ειδικής σχέσης μέσα στην ΕΕ είναι αποδεκτή και άλλωστε αποτελεί και τη βάση δημιουργίας του ΕΟΑ. Κανένας δεν εμποδίζει κάποια χώρα να συμφωνήσει σε θέματα άμυνας με κάποια άλλη, με ή χωρίς αντάλλαγμα, καθότι αυτό πλέον προβλέπεται στη συνταγματική συνθήκη ως υποχρέωση των κρατών μελών σε περίπτωση εξωτερικής επίθεσης. Το σίγουρο είναι ότι ενώ αυτή η σχέση βρίσκεται μέσα στις θεωρητικές μας δυνατότητες, δεν αποτελεί δυνατότητα της Τουρκίας, καθόσον καμία ευρωπαϊκή χώρα δεν μπορεί να της υποσχεθεί ότι δε θα υποστηρίξει την Ελλάδα, σε αντάλλαγμα εξοπλισμών - τουλάχιστο επίσημα.

126. Όμως, η εφικτότητα αυτής της λύσης είναι αμφίβολη και εξαρτάται από τους κατάλληλους πολιτικούς χειρισμούς. Θα έρθουν άραγε οι Ευρωπαίοι να μας προστατέψουν; Φαντάζει μάλλον απίθανο, αλλά δεν είναι και το ζητούμενο. Διότι απλά και μόνο η "συμπαράταξη" αποτελεί αποτρεπτικό παράγοντα. Ζητούμενο όμως είναι η συνταύτιση των ευρωπαϊκών συμφερόντων. Εάν λ.χ. οι Γάλλοι αντιμετωπίζουν πρόβλημα στην επιβίωση της αμυντικής τους βιομηχανίας, διότι επέλεξαν να διατηρήσουν μία ανεξάρτητη στρατηγική από τις ΗΠΑ, εμείς αντιμετωπίζουμε απειλές που ενδεχομένως και να μην είναι σοβαρές, αλλά μας αναγκάζουν να εξοπλιζόμαστε, τότε εάν θα συμπλέαμε με τους Γάλλους και να επιβιώσει η γαλλική ΑΒ, ιδιαίτερα τώρα που είναι ευρωπαϊκή, οι Γάλλοι δε θα μπορούσαν άραγε να συμπλεύσουν μαζί μας για να είναι τα νερά του Αιγαίου ειρηνικά και διαθέσιμα στην ευρωπαϊκή οικονομική δραστηριότητα,

στην οποία και οι ίδιοι είναι εταίροι και χρηματοδοτούν με πολλά αναπτυξιακά προγράμματα; Εάν εμείς οι Ευρωπαίοι συνταυτίσουμε τα συμφέροντά μας, δε θα αργήσει να το συνειδητοποιήσουν και οι γείτονές μας και να επιλέξουν ειρηνική επίλυση στη Χάγη της υφαλοκρηπίδας και να υιοθετήσουν έναν πραγματικά ευρωπαϊκό όραμα.

127. Μεσοπρόθεσμα η Λ7 θα ταυτιστεί με την Λ6, όταν όλες οι χώρες της ΕΕ συγκλίνουν στον ΕΟΑ. Άλλη η Λ7 πλεονεκτεί πολιτικά επειδή επιταχύνει την ολοκλήρωση της διαδικασίας λόγω της δημιουργίας ενός πυρήνα υποστήριξής της.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΛΥΣΕΩΝ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΕΠΙΘΥΜΗΤΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ (ΕΚ)

128. Από την παραπάνω δοκιμασία ως προς τα ΒΚ παρέμειναν οι παρακάτω παραδεκτές λύσεις που θα τις δοκιμάσουμε ως προς τα ΕΚ¹³⁷:

α. Η Λ2 (επιλεκτικές στρατηγικές συνεργασίες με ευρωπαϊκό προσανατολισμό).

β. Η Λ6 (ευρωπαϊκή στρατηγική στα πλαίσια του ΕΟΑ).

γ. Η Λ7 (αποκλειστική στρατηγική AB και άμυνας με χώρες μέλη της ΕΕ).

129. Η Λ2 πλεονεκτεί έναντι των άλλων στα παρακάτω κριτήρια:

α. ΕΚ1: Αξιοποίηση υψηλού επιπέδου Ελλήνων επιστημόνων, διότι με τη λειτουργία του ΔΟΠΕΦΥ εξασφαλίζονται προνομιακές συνεργασίες της ελληνικής AB και ιδρυμάτων, και επιπλέον διατηρούνται όλες οι δυνατότητες των Λ6 και Λ7, μιας και δεν εξαιρούμαστε από τη διαδικασία του ΕΟΑ.

β. ΕΚ5: Η παραγωγικότητα της AB θα βελτιωθεί περισσότερο σε σχέση με τις Λ6 και Λ7, επειδή πολλές από τις τεχνολογίες και συνεργασίες θα γίνονται με άλλες χώρες εκτός ΕΕ που έχουν υψηλή παραγωγικότητα (λ.χ. Άπω Ανατολή).

γ. ΕΚ6: Η ΑΕ&Α θα βελτιωθεί

137. Στον πίνακα του Παραρτήματος "Α" καταγράφουμε το αποτέλεσμα των δοκιμών.

περισσότερο, λόγω της αναζήτησης λύσεων σε διεθνές επίπεδο.

δ. ΕΚ7: Η ΕΠΑ επίσης θα αυξάνεται περισσότερο λόγω του μεγαλύτερου ελέγχου στην εφοδιαστική αλυσίδα, μιας και ο ΔΟΠΕΦΥ θα σχεδιάζει την ανάπτυξή της.

ε. ΕΚ8: Συνεργασίες της ΑΒ θα είναι ευρύτερες διότι οι ελληνικές ΑΒ θα είναι οι ενδιάμεσες μεταξύ των ευρωπαϊκών και των τρίτων χωρών.

στ. ΕΚ9: Ομοίως, στην εισαγωγή νέων τεχνολογιών, η χώρα μας θα είναι η πρώτη που θα εισάγει τις νέες τεχνολογίες, θα έχει τη δυνατότητα να τις βελτιώσει χωρίς να στερείται της δυνατότητας να επωφεληθεί και από τι αντίστοιχες σε ευρωπαϊκό περιβάλλον.

ζ. ΕΚ10: Ομοίως, με τον έλεγχο του ΔΟΠΕΦΥ στην εφοδιαστική αλυσίδα, η ελληνική ΑΒ θα προσανατολιστεί σε παραγωγή πρωτογενών υλικών.

130. Η Λ6 (ευρωπαϊκή στρατηγική στα πλαίσια του ΕΟΑ) πλεονεκτεί έναντι των Λ2 και Λ7, λόγω της εξ' αρχής ολοκληρωμένης σχεδίασης σε ευρωπαϊκό επίπεδο, στα παρακάτω κριτήρια:

α. ΕΚ2: Αμυντικές δαπάνες σε όφελος της ΑΒ.

β. ΕΚ3: Αποτελεσματικότητα διαχείρισης προγραμμάτων ΑΒ.

γ. ΕΚ4: Αποδυνάμωση του κρατικού χαρακτήρα της ΑΒ.

131. Η Λ7 (αποκλειστική στρατηγική ΑΒ και άμυνας με χώρες μέλη της ΕΕ) υστερεί έναντι των Λ2 και Λ6, διότι στην περίπτωση αυτή η χώρα διαπραγματεύεται έναντι των βιομηχανικά ανεπτυγμένων χωρών πολιτικά ανταλλάγματα (ενίσχυση της κοινής άμυνας) και θα είναι αποδυναμωμένη για την διεκδίκηση ωφελειών για την ΑΒ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ "Θ": ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΑΝΑΛΥΣΕΩΝ

132. Ξεκινήσαμε τη μελέτη με την ανάλυση του πολιτικού, οικονομικού, κοινωνικού και τεχνολογικού περιβάλλοντος, προκειμένου να προσδιορίσουμε το πρόβλημα της ανάπτυξης της ΑΒ. Ειδικότερα διαπιστώσαμε τα παρακάτω που μας χρησίμευσαν στη συνέχεια στον προσδιορισμό του προβλήματος:

α. Το ισοζύγιο των εξοπλισμών στην Ευρώπη φθίνει και μετασχηματίζεται για την αντιμετώπιση νέων απειλών, αλλά στην περιοχή μας η κατάσταση εξακολουθεί να είναι ασταθής, με συνέπεια οι απαιτήσεις για εξοπλισμούς να παραμένουν σε υψηλά επίπεδα.

β. Η δημοσιονομική σύγκλιση έχει επιβάλει περικοπές στις αμυντικές δαπάνες της χώρας μας και εκτιμούμε ότι στο μεσοπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα δε θα μεταβληθεί η κατάσταση.

γ. Ο ανταγωνισμός στην ΑΒ διεξάγεται σε όρους τεχνολογικής διαφοράς και γεωπολιτικών ισορροπιών και όχι καθαρά οικονομικούς.

δ. Η βιομηχανική ανάπτυξη σε τεχνολογίες αιχμής (πεδίο εφαρμογής των οποίων είναι και η ΑΒ), είναι μία επιλογή που εκτός από την οικονομική ανάπτυξη, εξασφαλίζει και την κοινωνική ειρήνη, διότι αντιμετωπίζει το πρόβλημα της διαρθρωτικής ανεργίας.

ε. Οι ΗΠΑ διαθέτουν τεχνολογικό προβάδισμα έναντι του υπολοίπου κόσμου σε θέματα εξοπλισμών, κυρίως λόγω των αυξημένων αμυντικών δαπανών και της εφηρμοσμένης έρευνας σε εξοπλιστικά προγράμματα.

στ. Επιπλέον, οι ΗΠΑ ελέγχουν στενά τη μεταφορά τεχνογνωσίας σε τρίτες χώρες, συμπεριλαμβανομένων και των συμμάχων τους στην ΕΕ. Είναι σαφές ότι δεν αποδεσμεύουν προηγμένη τεχνολογία, στις εμπορικές συναλλαγές σε προμήθειες εξοπλισμών ή σε σύναψη στρατηγικών συνεργασιών με αντικείμενο την ΑΒ.

στ. Η μειωμένη ευρωπαϊκή ανταγωνιστικότητα στην AB, οφείλεται κυρίως:

- (1) Στις χαμηλές δαπάνες των κρατών για την άμυνα και τη συναφή έρευνα.
- (2) Στην απώλεια τυχόν τεχνολογικού πλεονεκτήματος, σε αντάλλαγμα συνεργασιών με τις ΗΠΑ (για πρόσβαση στην αγορά τους).
- (3) Στον κατακερματισμό της ευρωπαϊκής βιομηχανίας και στην ανεπάρκεια ευρωπαϊκής ζήτησης αμυντικών εξοπλισμών, για τη διατήρηση της οικονομικής της ευρωστίας.

ζ. Οι χώρες της ΕΕ φαίνεται ότι συναινούν αργά αλλά σταθερά, με διαφορετικούς ρυθμούς κάθε μία, στη διαμόρφωση ενός κοινού περιβάλλοντος ασφάλειας, στα πλαίσια του νεοσύστατου Ευρωπαϊκού Οργανισμού Άμυνας (ΕΟΑ), στις αρμοδιότητες του οποίου υπάγεται η συνεργασία της ευρωπαϊκής AB.

133. Με βάση τα ανωτέρω διατυπώσαμε το πρόβλημα και τις πιθανές λύσεις του, που αναφέρονταν στις πιθανές στρατηγικές συνεργασίες για την ανάπτυξη της AB, ενώ από την ανάλυση SWOT προέκυψαν τα κριτήρια επίλυσης του προβλήματος τα οποία τα διακρίναμε σε βασικά και επιθυμητά. Από αυτά, ως βασικά κριτήρια αξιολογήσαμε την ανάγκη η επιλεγόμενη στρατηγική να μην αντιβαίνει στον ευρωπαϊκό προσανατολισμό της χώρας, να υποστηρίζει την εισαγωγή νέων τεχνολογιών, να αυξάνει τις εξαγωγές, να είναι ευνοϊκή στη δημιουργία στρατηγικών συμμαχιών και να μην απαιτεί αύξηση των αμυντικών δαπανών.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΕΠΙΛΥΣΗΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ

134. Στο πρόβλημα του "προσδιορισμού της καλύτερης στρατηγικής ανάπτυξης της ελληνικής AB σε κατεύθυνση έντασης νέων τεχνολογιών" προέκυψαν τρεις βασικές λύσεις από τις οποίες προκρίθηκε ως βέλτιστη (first best) η λύση **επιλεκτικών στρατηγικών συνεργασιών με ευρωπαϊκό προσανατολισμό**.

135. Ειδικότερα η **επιλεκτική συνεργασία** προσανατολίζεται είτε σε χώρες της ΕΕ, στα πλαίσια του ΕΟΑ, είτε σε τρίτες χώρες¹³⁸, που προσδοκούν την είσοδο τους στην ευρωπαϊκή αγορά και αποσκοπεί στην ανάπτυξη στρατηγικών συνεργασιών για την ανάπτυξη νέων τεχνολογιών του ενδιαφέροντός μας. Η Ελλάδα ως χώρα στρατηγικός εμπνευστής της κάθε συνεργασίας θα εξασφαλίζει προνομιακή θέση για την ανάπτυξη των παραγωγικών δυνατοτήτων της ελληνικής AB, λόγω των άμεσων δικαιωμάτων στην πρωτογενή έρευνα.

136. Αναγκαία συνθήκη για την επιτυχία αυτής της στρατηγικής είναι η ανάπτυξη και αποτελεσματική λειτουργία, ενός Διακλαδικού Οργανισμού Προμηθειών και Εφοδιαστικής Υποστήριξης (ΔΟΠΕΦΥ), για τη στρατηγική διαχείριση της εφοδιαστικής αλυσίδας των συνεργασιών αυτών, συγκροτούμενος από Ομάδες Ολοκληρωμένων Προγραμμάτων (ΟΟΠ) που θα λειτουργούν με αντίληψη κύκλου ζωής (LCC) και ολοκληρωμένης εφοδιαστικής υποστήριξης (ILS). Προαπαιτούμενο της αποτελεσματικής του λειτουργίας είναι η αξιοκρατική στελέχωσή τους και η πλήρης πολιτική στήριξη. Η στρατηγική αυτή δεν αντίκειται στην ευρωπαϊκή στρατηγική στα πλαίσια του ΕΟΑ, αλλά αντίθετα την υποστηρίζει.

137. Παρατηρούμε ότι η στρατηγική αυτή (Λ2) ικανοποιεί όλα τα κριτήρια που θέσαμε. Παραμένει εντός της στρατηγικής επιλογής του ευρωπαϊκού προσανατολισμού της χώρας (BK1), δίνει έμφαση στις νέες τεχνολογίες (BK2) και στις εξαγωγές (BK3) εξασφαλίζοντας επιπρόσθετα ανατροφοδοτούμενη οικονομική ανάπτυξη. Επιδιώκει τις στρατηγικές συνεργασίες (BK4) που είναι ο βασικός σκοπός των ΟΟΠ, ενώ δεν απαιτεί αυξήσεις στις αμυντικές δαπάνες πέραν των όσων κατευθύνονται στην έρευνα που σε μεγάλο βαθμό θα χρηματοδοτείται από προγράμματα της ΕΕ και επιπλέον θα έχει θετικές οικονομικές εισροές από τις αναπτυσσόμενες νέες τεχνολογίες (ΕΚ6). Στην ίδια κατεύθυνση, μέσα από τις ΟΟΠ

138. Βλ. προηγηθείσα ανάπτυξη της Λ2, σελ.- 25 -

αξιοποιούνται οι έλληνες επιστήμονες (ΕΚ1), οι αμυντικές δαπάνες διοχετεύονται στην έρευνα (ΕΚ6) και εμμέσως σε όφελος της ΑΒ (ΕΚ2) που θα μπορούσε να ενισχυθεί από την ιδιωτικοποίηση της (ΕΚ4) και μέσω των νέων τεχνολογιών να βελτιώσει την παραγωγικότητα της (ΕΚ5). Τα κριτήρια όμως που ικανοποιούνται περισσότερο και βελτιώνουν την προοπτική της ΑΒ είναι η αυξημένη ΕΠΑ (μιας και θα υπάρχει μεγαλύτερος έλεγχος στην παραγωγή), οι δυνατότητες συνεργασιών (ΕΚ8) και η εισαγωγή νέων τεχνολογιών από τρίτες χώρες (ΕΚ9), ενώ αποτρέπεται η προοπτική διαμόρφωσης μίας καθαρά επισκευαστικής ή υποκατασκευαστικής ΑΒ(ΕΚ10).

138. Λόγω των επιφυλάξεων που διατυπώσαμε για τη δυνατότητα αποτελεσματικής λειτουργίας του ΔΟΠΕΦΥ, εκτιμούμε ότι πιο εφικτή είναι η **δεύτερη καλύτερη λύση** (second best) της απλής **"Ευρωπαϊκής στρατηγικής στα πλαίσια του ΕΟΑ"**.¹³⁹ Αυτή η στρατηγική επιλέγει την αυστηρή παραμονή των προμηθειών εξοπλισμών εντός της ΕΕ με παράλληλη επαύξηση των εγχώριων παραγωγικών μας δυνατοτήτων.¹⁴⁰

139. Η επόμενη εκδοχή που αξιολογήθηκε ως **τρίτη καλύτερη λύση** (third best) μειονεκτεί στον τομέα της ΑΒ, που είναι το ζητούμενο της έρευνας μας, αλλά έχει

139. Βλ. ανάπτυξη της Λ6 στη σελ. - 28 -.

140. Επειδή είναι δυνατό να ανακύψουν προβληματισμοί για την ορθότητα του σκεπτικού αυτού, ίδιαίτερα σε σχέση με τις πιέσεις που ασκούνται από τρίτες χώρες (κυρίως ΗΠΑ), σημειώνουμε ότι η διατριβή μας έχει ως αντικείμενο την ανάπτυξη της ΑΒ. Από την παράθεση των επιχειρημάτων μας προκύπτει σαφώς ότι η προμήθεια οπλικών συστημάτων από τις ΗΠΑ δεν ευνοεί την ουσιαστική ανάπτυξη της ΑΒ διότι οι ΗΠΑ αποδεσμεύουν μόνο ξεπερασμένη τεχνολογία και όχι πραγματικά νέα και προηγμένη. Το πολιτικό ζήτημα των πιέσεων δεν ήταν αντικείμενο της μελέτης μας. Πάντως μία σαφώς ευρωπαϊκή πολιτική, μπορεί εύκολα να αποφύγει αυτήν την παγίδα, αναθέτοντας στον ΕΟΑ την ευθύνη επιλογής των εξοπλισμών και της κατανομής αυτών και της παραγωγικής δραστηριότητας στις χώρες μέλη. Εάν ο ΕΟΑ επιλέξει για λόγους συμπαραγωγής με τις ΗΠΑ και αμερικανικά οπλικά συστήματα, αυτό θα είναι μία ευρωπαϊκή απόφαση. Σίγουρα η διαπραγματευτική δύναμη της ΕΕ είναι ισχυρότερη (σε σχέση με τη δική μας, έναντι των ΗΠΑ).

σημαντικά πολιτικά πλεονεκτήματα. Αναφερόμαστε στη **στενότερη στρατηγική συνεργασία με χώρα ή πυρήνα χωρών της ΕΕ σε συνδυασμό με τη ρητή επιδίωξη ανάπτυξης κοινής άμυνας**. Στην περίπτωση αυτή επιλέγουμε τον εξοπλισμό της χώρας αυτής ακόμη και εάν υστερεί, όπως θα κάναμε για ένα οπλικό σύστημα που παράγουμε εμείς οι ίδιοι. Όπως εξηγήσαμε¹⁴¹, η λύση αυτή δίνει έμφαση στα πολιτικά πλεονεκτήματα σύγκλισης των ευρωπαϊκών συμφερόντων και όχι τόσο στην ανάπτυξη της ΑΒ.

140. Συμπερασματικά, οι λύσεις για την ανάπτυξη της ελληνικής ΑΒ δεν είναι μαγικές και προϋποθέτουν μακροπρόθεσμη στρατηγική σχεδίαση στο πρώιμο στάδιο πριν τις προμήθειες. Η ΕΠΑΑ/ΚΠΑΑ και ο ΕΟΑ παρέχουν αυτό το πλαίσιο και σε αυτό πρέπει να κινηθούμε με αποφασιστικότητα και συνέπεια. Η ανάπτυξη ενός στρατηγικού φορέα διαχειρίσης της εφοδιαστικής αλυσίδας των εξοπλισμών για την απόκτηση τεχνολογιών αιχμής, ακόμη και σε συνεργασία με τρίτες χώρες εκτός ΕΕ θα μας δώσει αξία στα πλαίσια του ΕΟΑ. Τέλος μία άλλη στρατηγική, τα πλεονεκτήματα της οποίας είναι κυρίως πολιτικά και την αξιολογήσαμε ως λιγότερο ωφέλιμη για την ΑΒ, είναι η στενότερη συνεργασία μεταξύ των χωρών της ΕΕ, με σκοπό την επιτάχυνση της θέσπισης μίας κοινής ευρωπαϊκής άμυνας.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

141. Για την ανάπτυξη της Αμυντικής Βιομηχανίας, προτείνεται, η **στρατηγική επιλεκτικών συνεργασιών με χώρες της ΕΕ, στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Άμυνας (ΕΟΑ)**, ή και τρίτες χώρες τεχνολογικά προηγμένες που δε θέτουν περιορισμούς στη μεταφορά τεχνολογίας, με τελικό σκοπό κυρίως την ανάπτυξη πρωτογενώς των τεχνολογικών δυνατοτήτων της εγχώριας αμυντικής βιομηχανίας έτσι ώστε αυτή να καταστεί ισχυρή και ανταγωνιστική στο μελλοντικό ευρωπαϊκό γίγνεσθαι.

141. Βλ. ανάπτυξη της Λ7 στη σελ. - 28 --29.

142. Η διαχείριση του όλου πλέγματος σχέσεων απαιτεί τη δημιουργία ενός **στρατηγικού φορέα, του Διακλαδικού Οργανισμού Προμηθειών και Εφοδιαστικής Υποστήριξης (ΔΟΠΕΦΥ)**, για την αποτελεσματική λειτουργία της αμυντικής εφοδιαστικής αλυσίδας με αντίληψη κύκλου ζωής (Life Cycle Cost) και ολοκληρωμένης εφοδιαστικής υποστήριξης (Integrated Logistics Support).

143. Ο Οργανισμός αυτός, **αποτελούμενος από αυτοδύναμες και αποκλειστικά υπεύθυνες Ομάδες Ολοκληρωμένων Προγραμμάτων (Integrated Project Teams - ΟΟΠ/IPTs)** για κάθε ένα ξεχωριστό εξοπλιστικό πρόγραμμα. Ειδικότερα οι ΟΟΠ:

α. Θα αποτελούνται από κατάλληλα **εκπαιδευμένα στελέχη** των ΕΔ, στη διαχείριση της εφοδιαστικής αλυσίδας, αλλά και **εκπροσώπους της ακαδημαϊκής κοινότητας και της βιομηχανίας** (εγχώριας και ξένης).

β. Θα ευθύνονται:

(1) Για τη **σχεδίαση και ανάπτυξη στρατηγικών μακροχρόνιων διεθνών συνεργασιών**, για την ανάπτυξη νέων τεχνολογιών.

(2) Για την **αξιοποίησή τους στα πλαίσια του αναπτυσσόμενου ΕΟΑ** με κατανομή της παραγωγής στις συνεργαζόμενες ΑΒ.

(3) Για τη **διαχείριση του όλου προγράμματος με ολοκληρωμένη αντίληψη κύκλου ζωής**. Ειδικότερα η ευθύνη τους θα ξεκινάει από τη σύλληψη της ιδέας, την έρευνα σε συνεργασία με πρωτοπόρες στην εκάστοτε τεχνολογία ενδιαφέροντός μας βιομηχανίες και ερευνητικά κέντρα, τη διαπραγμάτευση διεθνών συνεργασιών στα πλαίσια του ΕΟΑ για την παραγωγή και διάθεση του προϊόντος, την ίδια την παραγωγή και την μετέπειτα υποστήριξη του οπλικού συστήματος στη χώρα μας αλλά και στις άλλες χώρες μέχρι και την καταληκτική απόσυρσή του.

144. Όπως είναι προφανές, **οι ΟΟΠ/IPTs**, στην τελική τους φάση θα αποτελούν διεθνείς οντότητες, που θα έχουν την

αφετηρία τους στον ελληνικό ΔΟΠΕΦΥ και ως εκ τούτου, στο βαθμό της αποτελεσματικότητάς τους, θα αποτελούν πηγή αφελειών για την ελληνική αμυντική βιομηχανία και την εθνική μας ισχυροποίηση στα πλαίσια της ευρωπαϊκής αμυντικής δομής.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

145. Βρισκόμασταν στο στάδιο ολοκλήρωσης της παρούσας διατριβής, όταν ανακοινώθηκαν στα μέσα μαζικής ενημέρωσης οι προθέσεις της πολιτικής ηγεσίας, δια στόματος του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, για στενότερη αμυντική συνεργασία και στο επίπεδο της αμυντικής βιομηχανίας με τις ΗΠΑ. Επειδή όμως η εξέλιξη αυτή φαίνεται να είναι αντίθετη με τα προτεινόμενα στην παρούσα διατριβή, κρίνουμε σκόπιμο να διευκρινίσουμε τα εξής:

α. Θεμέλιο της παρούσας εργασίας είναι η σημασία της νέας τεχνολογίας που πρέπει να αποτελέσει βάση ανάπτυξης της ΑΒ. Κάθε άλλη επιλογή που θα ωθούσε σε μία επισκευαστική ή υποκατασκευαστική μορφή ανάπτυξης της ελληνικής ΑΒ, αξιολογήθηκε ως ήσσονος σημασίας λύση.

β. Οι ΗΠΑ, στις μέχρι σήμερα συνεργασίες τους στην Αμυντική Βιομηχανία, ακόμη και με τις ισχυρές βιομηχανικά χώρες της ΕΕ (λ.χ. HB), διατηρούν το τεχνολογικό πλεονέκτημα ασκώντας έλεγχο στις εξαγώγιμες τεχνολογίες.

146. Με βάση τα ανωτέρω¹⁴² εξετάσαμε και αποκλείσαμε την στρατηγική συνεργασία με τις ΗΠΑ¹⁴³, για την ανάπτυξη της ΑΒ. Στο βαθμό που οι αναλύσεις μας προσεγγίζουν την πραγματικότητα και με βάση τον ορθολογισμό των συμπερασμάτων, διατηρούμε την πίστη για την ορθότητα των αποτελεσμάτων της διατριβής μας. Εάν, αντίθετα με τις εκτιμήσεις μας, στα πλαίσια της στρατηγικής συνεργασίας με τη χώρα

142. Και όσα εκτενώς αναλύθηκαν στα πλαίσια της διατριβής μας.

143. Βλ. ανάπτυξη της Λ4 στη σελ. -27 -

μας, οι ΗΠΑ χαλαρώσουν τους περιορισμούς μεταφοράς νέων τεχνολογιών, αυτό πραγματικά θα αποτελέσει σημαντικότατη επιτυχία που πρακτικά εντάσσεται στα πλαίσια της προτεινόμενης βέλτισης λύσης που προβλέπει συνεργασίες με χώρες που δε θέτουν περιορισμούς στην αμυντική βιομηχανία. Πολύ περισσότερο εάν μία από τις χώρες αυτές είναι οι ΗΠΑ που προηγούνται σημαντικά στον τομέα αυτό.

147. Φυσικά δε γνωρίζουμε το ακριβές πλαίσιο της στρατηγικής συνεργασίας που προωθεί η ελληνική κυβέρνηση, που ως μόνη αρμόδια γνωρίζει όλες τις παραμέτρους του προβλήματος και τις πολιτικές του προεκτάσεις. Σε τελική ανάλυση, η συνεργασία όλων είναι αυτή που θα δώσει καλύτερα αποτελέσματα, σε οποιαδήποτε λύση επιλεγεί, ενώ αντίθετα ακόμη και οι θεωρητικά καλύτερες λύσεις θα ναυαγήσουν εάν δεν επιτευχθεί σύμπνοια στην υλοποίησή τους.

Έρευνες-Μελέτες

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ "Α" : ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΟΚΙΜΗΣ ΛΥΣΕΩΝ

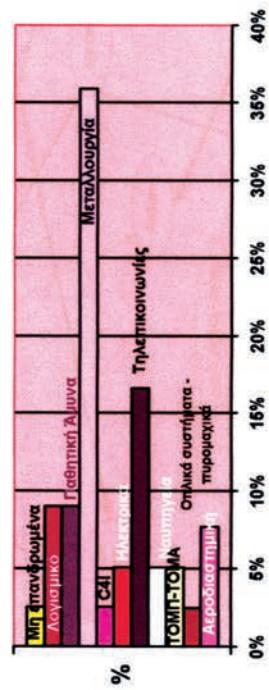
στη Διατριβή της ΑΔΙΣΠΟ/ 2η ΕΣ

για την Ανάπτυξη της ΑΒ

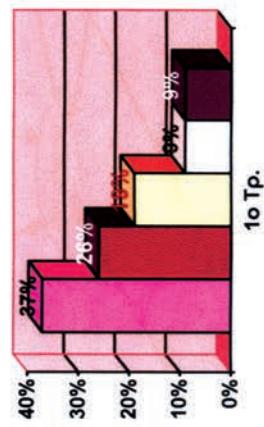
ΚΡΙΤΗΡΙΑ BK:Βασικό Κριτήριο EK: Επιθυμητό Κριτήριο	Λ1: Αυτοδύναμη Εθνική Στρατηγική	Λ2: Επιλεκτικές Στρατηγικές Συνεργασίες με Ευρωπαϊκό Προσανατολισμό	Λ3: Ευκαιριακές προμήθειες με ΑΩ	Λ4: Στρατηγική Συνεργασία με τις ΗΠΑ ("Πρόσδεσης στο Άρμα" των ΗΠΑ)	Λ5: "Πρόσδεσης στο Άρμα" τρίτης χώρας εκτός ΕΕ.	Λ6: Ευρωπαϊκή Στρατηγική στα Πλαίσια του ΕΟΑ	Λ7: Αποκλειστική Στρατηγική ΑΒ και Άμυνας με Χώρες Μέλη της ΕΕ
BK1: Ευρωπαϊκός Προσανατολισμός		IKAN		Δ.Ι.	Δ.Ι.	IKAN	IKAN
BK2: Νέων τεχνολογιών		IKAN	Δ.Ι.	Δ.Ι.		IKAN	IKAN
BK3: Εξαγωγικός Προσανατολισμός		IKAN	Δ.Ι.			IKAN	IKAN
BK4: Στρατηγικών Συμμαχιών		IKAN	Δ.Ι.			IKAN	IKAN
BK5: Κόστος	Δ.Ι.	IKAN				IKAN	IKAN
EK1: Αξιοποίηση Ελλήνων Επιστημόνων.		3				2	1
EK2: Αμυντικές δαπάνες υπέρ ΑΒ.		1				3	2
EK3: Αποτ/κότητα διαχ/σης προγρ/των ΑΒ.		1				3	2
EK4: Αποδυνάμωση κρατ.χαρακτήρα ΑΒ.		1				3	2
EK5: Παραγωγικότητα ΑΒ.		3				2	1
EK6: Αύξηση DR&D.		3				1	2
EK7: Αύξηση ΕΠΑ.		3				2	1
EK8: Συνεργασίες ΑΒ.		3				1	2
EK9: Εισαγωγή νέων τεχνολογιών.		3				1	2
EK10: Αποτροπή καθαρά επισκευαστικού/ υποκατασκευαστικού χαρακτήρα.		3				2	1
ΣΥΝΟΛΟ		24				20	16

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Β»: ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

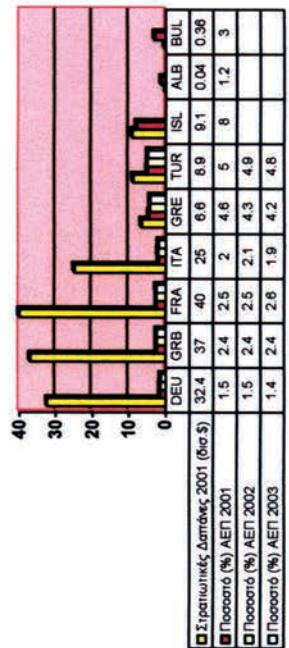
**ΣΤΟΙΧΗ ΔΙΑΤΡΙΒΗ ΤΗΣ ΑΔΙΣΠΟΙ/2^η ΕΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΑΒ**

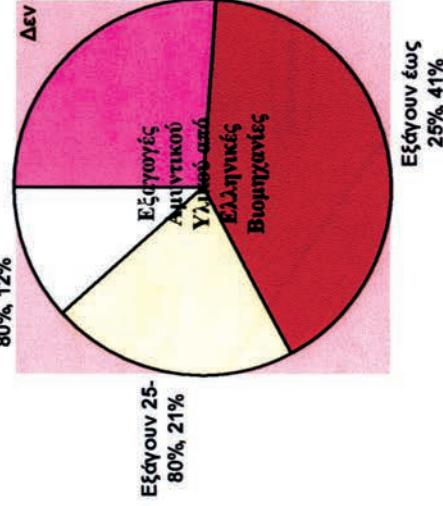
Κατανομή ΑΒ κατά Βιομηχανικό Κλάδο

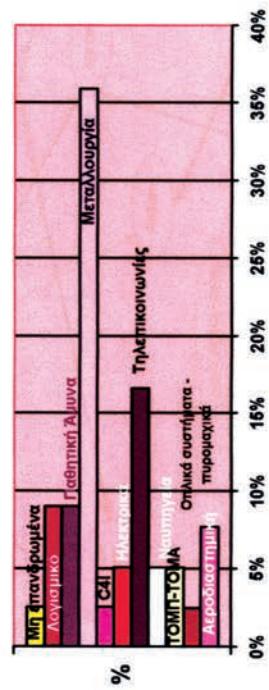
Αμυντικές Δαπάνες (%) ΑΕΠ Χωρών Ενδιαφέροντος

Δεν εξαγούν,
26%

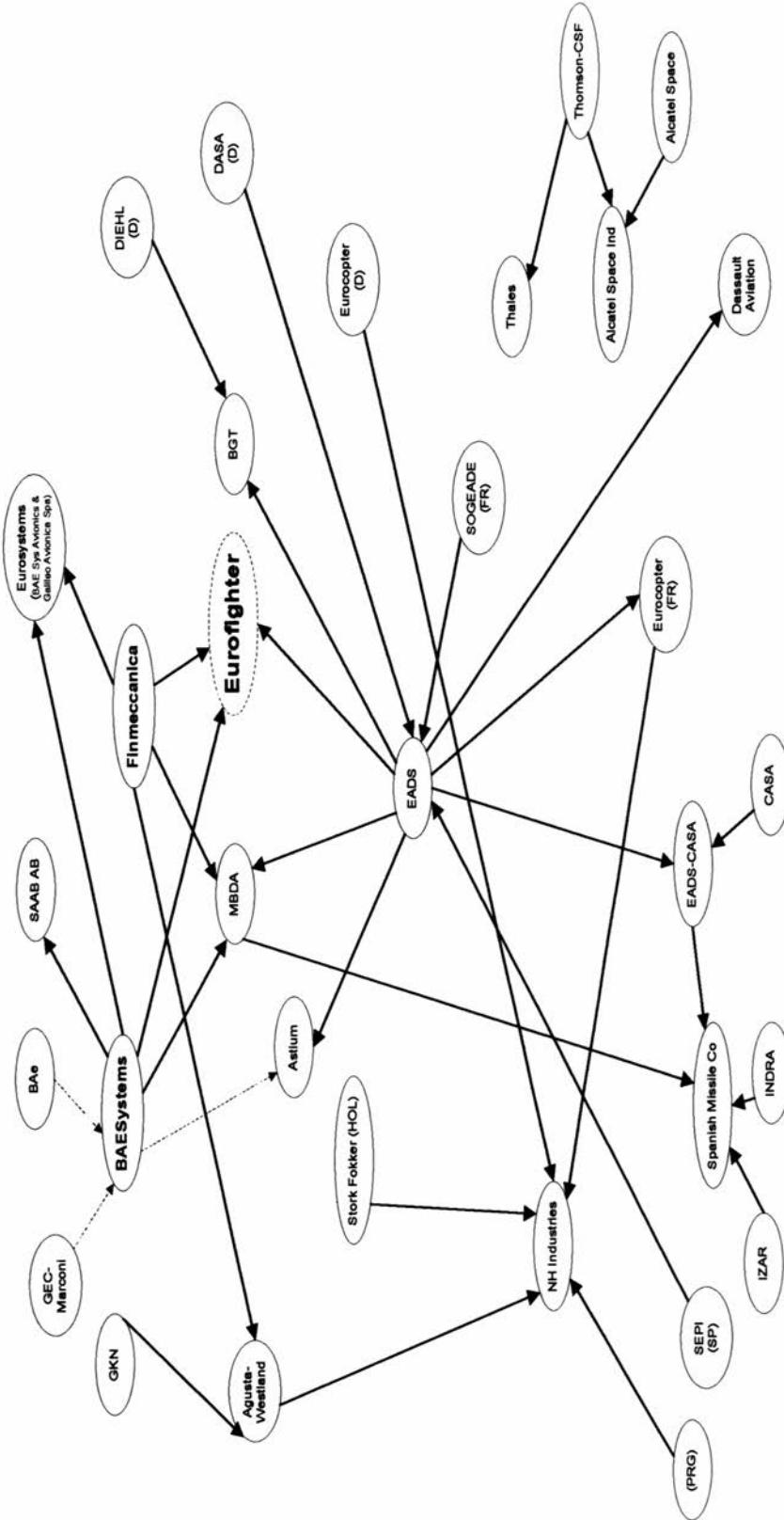

Εξάγουν 25%
80% 21%

- Μεταλλικά τριπόντα και κατασκευές
- Ηλεκτρικός και πληκτρονικός εξοπλισμός
- Μέσα μεταφοράς
- μηχανήματα
- Ελαστικά - Τλαστικά

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Γ» : ΔΕΣΜΟΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΑΜΥΝΤΙΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ
στη Διατριβή της ΑΔΙΣΠΟ/ 2^η ΕΣ
για την Ανάπτυξη της ΑΒ

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΣΥΝΤΜΗΣΕΩΝ

cap	- κατά κεφαλή	European Union-WEU)
CFSP	- Common Foreign and Security Policy	ΔΟΠΕΦΥ -Διακλαδικός Οργανισμός Προμηθειών και Εφοδιαστικής Υποστήριξης
DR&D	- Defence Research & Developement Αμυντική Έρευνα και Ανάπτυξη	ΕΕ - Ευρωπαϊκή Ένωση
ECAP	- Ευρωπαϊκό Σχέδιο Δράσης Δυνατότήτων / European Capability Action Plan	ΕΚ - Επιθυμητό/ά Κριτήριο/α
EDA	- Βλέπε ΕΟΑ	ΕΟΑ - Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας (European Defence Agency - EDA)
ETAP	- Ευρωπαϊκό Προγράμματος Τεχνολογίας και Προμηθειών / European Technology και Acquisition Programme	ΕΠΑ - Εγχώρια Προστιθέμενη Αξία
FMS	- Foreign Military Sales (FMS), Αμερικανικές πωλήσεις (όπλων και ανταλλακτικών) στο εξωτερικό	ΕΠΑΑ - Ευρωπαϊκή Πολιτική Ασφάλειας και Άμυνας
IPT	- Integrated ProjectTeam = Ολοκληρωμένη Ομάδα Προγράμματος	HB - Ηνωμένο Βασίλειο
LCS	- Literal Combat Ship κυριολεκτικά μαχητικό πλοίο)	ΚΕΠΠΑ - Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας
OCCAR	-Κοινός Οργανισμός Εξοπλιστικής Συνεργασίας (Organization Conjointe de Cooperation en matière d'Armement / Joint Armaments Cooperation Organisation).	ΟΟΠ - Ολοκληρωμένη Ομάδα Προγράμματος (βλ.IPTs)
PEST	- Ανάλυση του περιβάλλοντος που διακρίνεται σε πολιτικό, οικονομικό, κοινωνικό και τεχνολογικό	ΣΕΚ - Συνθήκη Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (Άμστερνταμ)
SWOT	- Ανάλυση των εσωτερικών ισχυρών και αδυνάτων χαρακτηριστικών έναντι των ευκαιριών και των απειλών του εξωτερικού περιβάλλοντος.	ΥΕΘΑ - Υπουργείο Εθνικής Άμυνας
UAV's	- Μη Επαδρωμένα Εναέρια Οχήματα (Unmanned Air Vehicles)	
UCAV's	- Μη Επαδρωμένα Μαχητικά Εναέρια Οχήματα (Unmanned Combat Air Vehicles)	
WEAG	- Δυτικοευρωπαϊκή Ομάδα για τους Εξοπλισμούς (Western European Union Armaments Group) που ανήκει στη ΔΕΕ	
WEU	- Western European Union Βλέπε ΔΕΕ	
AB	- Αμυντική βιομηχανία	
AE&A	- Αμυντική Έρευνα και Ανάπτυξη	
BK	- Βασικό/ά Κριτήριο/α	
ΔΕΕ	- Δυτικο Ευρωπαϊκή Ένωση (Western	

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΒΙΒΛΙΑ

ΑΔΙΣΠΟ, Οργανισμοί - Συνασπισμοί, υπ' αριθμό 8, "ΕΕ - Στρατιωτικές δομές και επιχειρησιακή προσέγγιση", Μαρ.2005.

Ισμήνη **Βαλσαμή**, "Ευρωπαϊκή Ένωση", στο "Ευρωπαϊκή Ασφάλεια και Διεθνείς Οργανισμοί", ΕΠΥΕΘΑ, 1999, σελ. 99-125.

Francois **Heisbourg**, Jean-Froncois Daguzan, Martin Lundmark, Helene Masson "Ευρωπαϊκή Αμυντική Βιομηχανική Βάση (EABB) και Ευρωπαϊκή Πολιτική Ασφάλειας και Άμυνας (ΕΠΑΑ)" στην ειδική έκδοση του Ινστιτούτου Αμυντικών Αναλύσεων "Οι προοπτικές της Ευρωπαϊκής AB" με τη συνεργασία του Fondation pour la Recherche Strategique, Αθήνα 2004.

Αντώνης **Καντάς**, "ΑΜΥΝΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ, Αθήνα 2002.

Tony **Kausal** (editor), Gertrud Humily, Trevor Taylor and Peter Roller, "A comparison of the Defence Acquisition Systems, of France, Great Britain, Germany and the United States", defence System management college Press, Fort Belvoir, Virginia, Sep.1999.

A. **Κιντής** & E.Πουρναράκης, Αρχές Οικονομικής ανάλυσης, Εκδόσεις Κ.Σμπίλιας, Αθήνα 1989.

Paul R.**Krugman** & Maurice Obsfeld, International Economics - Theory & Policy, Διεθνής Οικονομική - Θεωρία και Πολιτική, Τόμος Α', εκδόσεις Κριτική Επιστημονική Βιβλιοθήκη, μετάφραση Γ.Δουλφής - Σ.Πανταζίδης, Αθήνα 1985 (New York 1994).

Δημήτριος **Κυπριώτης** και Γεώργιος Μούρτος, "Οι Ελληνικές Ένοπλες Δυνάμεις και η πολιτική Ασφάλειας στον 21ο αι.", ΥΕΘΑ/ Επιτελείο ΥΕΘΑ, Αθήνα 2001.

I. **Manomenidis**, "Current Logistics Trends - The Attitude of the Hellenic Armed Forces Logisticians", Defence Logistics Management Course Dissertation, The Royal Military College of Science, England, July 2001.

D. **Mankin**, Susan G.Cohen, Tora K.Bikson, "Teams and technology - fulfilling the promise of the new Organisation, Harvard Business School Press, Boston, Massachusetts, USA, 1996.

MoD, Ministry of Defence Smart Procurement Implementation Team, "The acquisition Handbook - a guide to smart procurement, faster cheaper, better", MoD, UK, Williams Lee Group, 1999.

Naval Support Command, "Integrated Logistics Support", CS(Media) Graphics, Room 99, E Block, Ensleigh, Bath, the Stationery Office Ltd., UK, Sep.97.

Νικητάκος Νικήτας, Βασίλης Τσελέντης, Ερνέστος Τζαννάτος, Γιώργος Στεργιόπουλος και Δημήτρης Τάσσιος, "Αμυντική ναυπηγική βιομηχανία - παρούσα κατάσταση - μελλοντικές προοπτικές", Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, Γενική Γραμματεία Οικονομικού Σχεδιασμού και Αμυντικών Επενδύσεων σε συνεργασία με Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Αθήνα 2003.

E. **Πουρναράκης**, Διεθνής Οικονομική - μία Εισαγωγική Προσέγγιση, Αθήνα, 1996.

Απόστολος **Ρεφενέ**, Χρήστου Κόλλια, Απόστολος Ραφαηλίδη, Θεόδωρου Συριόπουλου, Νίκου Πρωτονοτάριου και Μηνά Σταυρακάκη, "Οι προοπτικές της ελληνικής AB", Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, Γενική Γραμματεία Οικονομικού Σχεδιασμού και Αμυντικών Επενδύσεων με συνεργασία Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών - Κέντρου Χρηματοοικονομικών Ερευνών, Αθήνα 2003.

Joackim **Rohde** & Markus Frenzel, "Διατλαντικό χάσμα και Ευρωπαϊκή Συνεργασία στους Εξοπλισμούς" στην ειδική έκδοση του Ινστιτούτου Αμυντικών Αναλύσεων "Οι προοπτικές της Ευρωπαϊκής AB" με τη συνεργασία του German Institute for International and Security Affairs, Αθήνα 2004.

ΑΡΘΡΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ

Άγνωστου συγγραφέα "Η εικόνα, η ιδέα και η ουσία", ο Κόσμος του Επενδυτή, 2 Οκτ.2004.

Ανώνυμο άρθρο "Ο ακαδημαϊκός Δημήτρης Νανόπουλος τέταρτος φυσικός όλων των εποχών - Παγκόσμια αστοχία για το Πανεπιστήμιο Αθηνών", Εφημερίδα Ναυτεμπορική, Παρασκευή 24 Δεκ.04, σελ.63.

Ανώνυμο Άρθρο "Πρόσκληση στους Έλληνες επιστήμονες του εξωτερικού να επιστρέψουν, απήγυθυνε ο Καραμανλής", Εφημερίδα Τύπος Θεσσαλονίκης, No.3199, 14 Ιαν.05.

Ανώνυμο Άρθρο "Πυξίδες στρατηγικής - SWOT & GRAND" στο ένθετο "Ανοιχτό MBA", Εφημερίδα ΤΑ ΝΕΑ, 31 Ιαν.05.

Μάνου **Ηλιάδη**, "Οι Περικοπές ακυρώνουν την αμυντική πολιτική", Ο Κόσμος του Επενδυτή, 18-19Δεκ.04, σελ.37.

Dempsey Michael (2000), Achieving the dream is never easy, Financial Times, 19 Jul.2000, p.11.

ΑΡΘΡΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΩΝ

Άγνωστου συγγραφέως, "Πρώτα F-16 και μετά Eurofighter", περιοδικό Αμυντική Επιθεώρηση, Απρ.2005, σελ. 10.

Άγνωστου συγγραφέως, "Συνεργασία Lockheed Martin και EADS σε ναυτικό ραντάρ", Αμυντικά Θέματα, Δεκ.2004, τ.82, σελ. 14.

Άγνωστου συγγραφέως, "Διπλό FADEC και πήση με τον Ιταλό Αρχηγό για το M-346", Στρατηγική, Απρ.2005, τ.127, σελ. 24.

Άγνωστου συγγραφέως, "Η United Defence εξαγοράζεται από την BAe Systems", Στρατηγική, Απρ.2005, τ.127, σελ. 30.

Άγνωστου συγγραφέως, "Προχωρεί η διαδικασία διεθνούς διαγωνισμού", Στρατηγική, Απρ.2005, τ.127, σελ. 33.

Άγνωστου συγγραφέως, "Διεθνής Συνεργασία και Intracom", Στρατηγική,

Απρ.2005, τ.127, σελ. 34.

Σάββας **Δ.Βλάσσης**, "Τουρκική Στρατηγική Εξοπλισμών και εγχώρια AB", Στρατηγική, τ.121, Οκτ.2004, σελ. 96-101.

I. **David**, "Universities challenge", Professional Engineering, Sep 2000, 13 (17), 42-43.

E.L. **Hines**, Wallbank J., κ.ά., "Education and training: learning in partnership", Univ. Warwick, UK, Manufacturing Engineer, Apr 2001, 80 (2), σελ. 80-84.

D.S. Joshi, "Viewpoint: aerospace education for 2000 and beyond", Military Aircraft Systems Div, Northrop Corp, Pico Rivera CA 90660, USA, International Journal Engineering Education, 2 1997, 13 (2), 138-142

Θεμιστοκλή **Δημητρίου**, Πτήση, Αυγ.2004, σελ.118.

Ηλ. **Δινόπουλος** & I.Μανομενίδης, "Χαμένη γενιά ή γενιά μόρφωσης και υπολογιστών" (1990), Οικονομικός Ταχυδρόμος, 20Σεπ.90, σελ. 65-67.

Π.Ζορζοβίλη, "Ελληνική AB", Πτήση, Ιουλ.2004, σελ.132.

Ιωάννης **Θεοδωράτος**, "Τα φονικά UCAV - εξελίξεις και η ελληνική προοπτική", Αμυντική Επιθεώρηση, Φεβ.2005, σελ. 46-53. Χρύσανθου Λαζαρίδη, "Τα ιδεολογήματα που πεθαίνουν δύσκολα", Στρατηγική, Απρ.2005, σελ. 16-17.

M.B. **Λαζαρίδη** - Ε.Δ. Λάζου, "Μία σύνθετη προσέγγιση του ισχυρότερου πολιτικοοικονομικού συμπλέγματος στον κόσμο", Περιοδικό "Αμυνα και Διπλωματία", τ.147, Ιουλ.2003

Ευθυμίου **Λαζάρου**, "Η παγκόσμια AB το 2004", περιοδικό Άμυνα και Διπλωματία, τ.155, Μαρ.04, σελ.97-112.

Ευθυμίου Δ. **Λάζου**, Περιοδικό "Άμυνα και Διπλωματία", Ιαν 2004, "Η Ευρωπαϊκή Άμυνα Και Η Αμερικανική Πρόκληση", τ.153, Ιαν.2004.

N.M. **Λιόσης**, "Η χειραφέτηση της AB της ΕΕ είναι ακόμα εφικτή;", Στρατηγική, τ. 69&70, Ιουν & Ιουλ. 2000.

MacRitchie, G., Sinn, J.W., (1998), σελ.55.

I. **Manomenidis** & D.Moore, "Organisation Structure Servicing

Partnerships in the Defense Supply Chain", Logistics Spectrum, SOLE, USA, v.35, i.3, July - September 2001.

Ζαχαρίας **Μίχας**, "Αναθεωρητισμός της νηγεμονικής δυνάμεως και διεθνές περιβάλλον γενικευμένης αστάθειας", IAA, Ενημερωτικό Έντυπο 03, Νοε-Δεκ.2004, σελ.114.

Παναγιώτης **Μοσχολιός**, "το Μέλλον της AB, Κίνδυνοι και Απειλές", Στρατηγική, τ125, Φεβ.05, σελ. 43.

Αντώνη **Μποσνακούδη**, "Η διαστημική Οδύσσεια της Ελλάδας ίσως βλέπει μία Ιθάκη ...", περιοδικό Άμυνα και Διπλωματία, Απρ.2005, σελ. 80-86.

Θανάσης **Στάμου**, "Πρόγραμμα 'Πήγασος' - το ελληνικό μη επανδρωμένο αεροσκάφος", Στρατηγική, Μάρ.2005, τ.126, σελ.66-73

Βαγγέλης **Παγώτσης**, "Helios 2 - Τεχνικά χαρακτηριστικά", Στρατηγική, Μάρ.2005, σελ. 40-41.

Potocic V.M., Hudec, G., Krmpotic, "Textile factory on Internet - a student project", N. Annals DAAAAM, Zagreb, Croatia, Jan 2000, 11 (1), σελ. 391-392.

Αλέξανδρου **Τάφκα**, "Ανασκόπηση - προβολή στο μέλλον", Περιοδικό "Άμυνα και Διπλωματία", Ετήσια ειδική έκδοση "Αμυντική & Βιομηχανική Ανασκόπηση", Ιούν.2002.

Ευάγγελος **Τσίρκας**, "Οι Προκλήσεις του Γεωστρατηγικού Περιβάλλοντος για την Ελληνική AB", 21 Σεπτεμβρίου 2004, στην ενημερωτική ημερίδα της Επιχειρηματικής Λέσχης Αθηνών - Athens Business Club 2004 - με θέμα "ο Γεωπολιτικός Ρόλος Της Ελληνικής Αμυντικής Βιομηχανίας - Γέφυρα Με Την Ευρώπη Και Προοπτικές", Σαρόγλειο Ίδρυμα, έκδοση του περιοδικού "Διεθνείς Οικονομικές Σχέσεις & Διπλωματία" Σεπ.2004.

ΟΜΙΛΙΕΣ - ΗΜΕΡΙΔΕΣ - ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Ιωάννης **Κούκος**, "Αμυντική έρευνα και ανάπτυξη σας συντελεστής της ενεργούς συμμετοχής της Ελλάδος στην Ευρωπαϊκή AB", διημερίδα για τις "Προοπτικές - Εξελίξεις του αμυντικού πυλώνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και

στις Νέες Ισορροπίες μετά τη Διεύρυνση της", ΑΔΙΣΠΟ, 14 Ιουν.2004.

I.Μανομενίδης και **D.Moore**, "Συνεργασίες στην Αμυντική Εφοδιαστική Αλυσίδα: Η Εμπειρία του Ηνωμένου Βασιλείου και η Προτεινόμενη Στρατηγική για την Ελλάδα", 5ο Πανελλήνιο Συνέδριο Logistics, SOLE, Αθήνα 29-30 Σεπ 2000.

D. Moore & P.Antill, 2000, "Contractor logistics support: privatising the tail to pay for the tooth?" Global logistics for the new millennium, proceedings of 5th International Symposium. On Logistics, July, 12-15, 2000, Nottingham University, UK.

Ηλίας **Υφαντής**, "Η Ευρωπαϊκή Αμυντική Έρευνα και Βιομηχανία Προσανατολισμοί και Προοπτικές", διημερίδα για τις "Προοπτικές - Εξελίξεις του Αμυντικού Πυλώνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και στις Νέες Ισορροπίες μετά τη Διεύρυνση της", ΑΔΙΣΠΟ, 14 Ιουν.2004.

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ

www.mod.mil.gr/pages Προϋπολογισμός/ αμυντικές δαπάνες/ εξοπλιστικά προγράμματα

www.mod.mil.gr/pages Ειδικά θέματα/ AB

www.mod.mil.gr/pages AB και Ευρώπη

<http://news.antenna.gr>

<http://www.ert.gr/eidiseis/newsDetails> Σπήλιος **Σπηλιωτόπουλος**,

[http://www.e-spilios.gr/1, 15/11/2004.](http://www.e-spilios.gr/1, 15/11/2004)

Διαδίκτυο Hellenic Aerospace Industry S.A.

Hunder C Keeter (May 2004): "Electric Warship Herald Evolution" διαδίκτυο, ιστοσελίδα του NavyLeague of the USA, www.navyleague.com

Mark **Ward**, "The military get mightier", BBC news online's Mark Ward, Διαδίκτυο, ιστοσελίδα BBC News/ SCI/ The military get mightier, Fr12Jan01 15:17GMT

Netchcken, "U.S. conduct s successful test of anti-ballistic missile laser", Διαδίκτυο, ιστοσελίδα Stuff You Cab Use www.SUCU/Latest Military Tech/US. conduct s..., 15-11-04.

Ασύμμετρες Απειλές Επιπτώσεις για την Ελλάδα

από τον **Δρα ΑΘΑΝΑΣΙΟ Ε. ΔΡΟΥΓΟ**
Στρατιωτικό Αναλυτή - Διεθνολόγο
Ειδικό σε Θέματα Διεθνούς
Ασφάλειας, Διευθυντή ΕΚΑΠΕΘΑ

* Οι απόψεις που εκφράζονται στην εργασία είναι αποκλειστικά προσωπικές του κ. Δρούγου.

Μέρος Α'

Γενικά

Το μεταψυχροπολεμικό διεθνές περιβάλλον χαρακτηρίζεται από ένα **νέο πανόραμα** όρων, απειλών, κινδύνων, εξελίξεων και σαρωτικών αλλαγών, που θα είναι εμφανείς σε πολλές μορφές στον **21ο αιώνα**, ενώ ήδη αρκετές έχουν κάνει την εμφάνισή τους εν μέσω **παγκοσμιοποίησης** και **Επανάστασης** στις στρατιωτικού - διπλωματικές εξελίξεις.

Το **Βεστφαλιανό** σύστημα που οικοδομήθηκε τους τελευταίους αιώνες με το **κράτος** ως κυρίαρχη οντότητα θα παραπαιέι, ενώ θα καθίστανται όλο και πιο ισχυροί οι μη κρατικοί παράγοντες, οι ένοπλες επαναστατικές ομάδες, οι τρομοκρατικές οργανώσεις κ.ά., που θα **απειλούν τα κράτη** μέσω **πολέμων χαμηλής έντασης** (LIW-LOW INTENSITY WARFARE) και **ασύμμετρων ενεργειών** (δηλαδή μη γραμμικού πεδίου αντιπαράθεσης).

Ο διάσημος Καθηγητής και Διεθνολόγος **JAMES ROSENAU** στο βιβλίο του "Κατά μήκος των εσωτερικών - εξωτερικών συνόρων. Η εξερεύνηση της διακυβέρνησης σε ένα ρευστό κόσμο", υποστηρίζει ότι "το ισχύον σύστημα καταρρέει και δημιουργούνται νέοι παράμετροι που θα επηρεάσουν τη διεθνή ασφάλεια πάρα πολύ γρήγορα, λόγω της ταχύτατης εξέλιξης της INFORMATION

TECHNOLOGY". Χαρακτηριστικά αναφέρει τις εξής 6 εξελίξεις:

Ιδιαίτερα πορώδη σύνορα (διακρατικά).

Νέες μορφές οικονομικών επαφών και ανάπτυξης.

Συνεχής ανακατανομή ισχύος, δυνατοτήτων και ηγεσιών.

Αυξημένος αριθμός αδυνάμων και παραπαιόντων κρατών.

Αυξημένος αριθμός μη κρατικών οντοτήτων.

Νέοι τομείς που θα έχουν καθοριστικές επιπτώσεις στη διεθνή ασφάλεια.

Επιπρόσθετα, τονίζει ότι θα υπάρχουν περιοχές στον πλανήτη που **δε** θα μπορούν να ελεγχθούν **απόλυτα**, όπως π.χ. τα σύνορα **Αφγανιστάν - Πακιστάν**, τα σύνορα **Σ. Αραβίας - Υεμένης**, Αφρικανικά κράτη, (π.χ. **Σομαλία**), το Αρχιπέλαγος της **Ινδονησίας**, διάφορες περιοχές του **Κασμίρ**, της **Κολομβίας** κ.λ.π. Από αυτές τις περιοχές θα προέρχονται οι **απειλές του 21ου αιώνα**, οι οποίες θα "συνοδεύονται" από εξτρεμιστική ιδεολογία, καρτέλ οργανωμένου εγκλήματος, πρόσβαση των μη κρατικών ομάδων στις λεωφόρους του διαδικτύου, διασπορά όπλων μαζικής καταστροφής και υλικών ΡΠΒΧ (Ραδιολογικά, Πυρηνικά, Βιολογικά, Χημικά) κ.ά.

Οι **πόλεμοι** θα είναι διαφορετικού επιπέδου (μη συμβατικοί), ενώ θα υπάρχουν πολλές διαλυμένες κοινωνίες, για τις οποίες θα απαιτούνται **σχέδια σταθεροποίησης**, στρατιωτικές επιχειρήσεις διαφορετικές του πολέμου (MOOTW-Military Operations Other Than War), όπως **ειρηνευτικο-ανθρωπιστικές** κ.ά. Παράλληλα, εκ μέρους των **τακτικών στρατών** θα απαιτηθούν **ειδικές αναλύσεις** για την αντιμετώπιση **ασύμμετρων απειλών**, διεθνικών τρομοκρατικών ομάδων και δικτύων, αναβαθμισμένων και πολυεπίπεδων ψυχολογικών και πληροφορικών επιχειρήσεων, γνώση των τοπικών κοινωνιών και κουλτούρας των πληθυσμών, καθώς και **ενδυνάμωση** του

ρόλου και του έργου των **Ειδικών Δυνάμεων**.

Δεν είναι τυχαίο ότι ο **ΓΓ/ΟΗΕ** στην πρόσφατη ειδική έκθεση των **16 εμπειρογνωμόνων - προσωπικοτήτων για τον 21ο αιώνα** ζήτησε την όσο το δυνατόν καλύτερη παρουσίαση των διαφόρων ορολογιών (π.χ. τι είναι τρομοκρατία και ασύμμετρες απειλές), ενώ για **πρώτη φορά δεν** έχει αποκλεισθεί και κάποιο "παράθυρο" στις **προληπτικές ενέργειες** ιδιαίτερα σε οργανώσεις που έχουν εμπλοκή με ΟΜΚ (Όπλα Μαζικής Καταστροφής).

Η **παγκοσμιοποίηση** έχει επιπλέον οδηγήσει σε μία **διάβρωση** των διακρατικών συνόρων, για αυτό και λέγεται ότι η **σκοτεινή πλευρά** της παγκοσμιοποίησης είναι η διεθνής τρομοκρατία.

Η **AL-QAEDA** ήταν η πρώτη μη κρατική οργάνωση / δίκτυο που έδωσε κάποια **νέα μορφή** στις **ασύμμετρες ενέργειες** μέσω των επιθέσεων κατά πλοίων στη δεκαετία του '90 και οπωσδήποτε με τις επιθέσεις της 11ης Σεπτεμβρίου 2001. Η **AL-QAEDA** ενεργεί ασύμμετρα με σκοπό να **υποδαυλίσει** και **απονευρώσει** τον αντίπαλο, παραλύοντας την ισχύ του εκμεταλλευόμενη τις αδυναμίες του.

Ασύμμετρες επιλογές υπήρχαν πάντοτε στους πολέμους, αλλά με την **AL-QAEDA** έγινε και γίνεται προσπάθεια να **"ηττηθεί η φαντασία του κράτους"**. Η **AL-QAEDA** απειλεί τα συμφέροντα της υπερδύναμης σε όλα τα επίπεδα και διεξάγει **4ης γενιάς πόλεμο κατά της Δύσης**, γιατί η βία που εξάγει έχει **"στρατηγικές επιπτώσεις σε ισχυρούς και αδυνάτους, ευνοείται από την παγκοσμιοποίηση και τη διαδικτύωση, καθώς και τις νέες πληροφορικές τεχνολογίες που μπορούν να προκαλέσουν καθοριστικής σημασίας προβλήματα σε κράτη"**.

Ειδικότερα:

1. Ο 4ης γενιάς πόλεμος είναι **ακανόνιστος, αποκεντρωμένος** και **μη συμβατικός**.
2. Η οργάνωση και οι επιχειρήσεις που διεξάγουν οι πολεμιστές της 4ης γενιάς χαρακτηρίζονται από παραπλάνηση, άρνηση, ειδικές πληροφορίες και τεχνικές.
3. Οι **ασύμμετρες** επιχειρήσεις στοχεύουν στο να **παραγκωνίσουν** τη στρατιωτική ισχύ των κρατών, για αυτό και επιτίθενται σε πολιτικούς, οικονομικούς, πληθυσμιακούς και συμβολικούς στόχους, για να προκαλέσουν **καθίζηση** του ηθικού των κυβερνήσεων και των λαών.
4. **Εκμεταλλεύονται** τις νέες πληροφορικές τεχνολογίες της παγκοσμιοποίησης (π.χ. δίκτυα - CELL PHONES - FAX, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο - ιστοσελίδες κ.ά.).
5. Οι σύγχρονες **μεταφορικές** τεχνολογίες έχουν επιπτώσεις στα νέα **πεδία μάχης**. Οι διαφορές μεταξύ πολιτικών και στρατιωτικών στόχων εξαφανίζονται.
6. Οι νόμοι και οι συμβάσεις που διέπουν το **Δίκαιο του Πολέμου** δεν περιορίζουν τους τρομοκράτες, οι οποίοι επιζητούν **νέα μέσα**, μεταξύ των οποίων και Όπλα Μαζικής Καταστροφής (ΟΜΚ).
7. Οι πολεμιστές της **4ης γενιάς** (συχνά στο όνομα του Θεού) είναι ακραίοι εχθροί του κράτους και χαρακτηρίζονται από βίαια ένστικτα.
8. Οι τρομοκρατικές οργανώσεις έχουν **ευρύτατη οικονομική βάση**, ενώ η εξτρεμιστική τους **agenda** τυγχάνει υποστήριξης από διάφορους επιχειρηματικούς χώρους, τράπεζες και βέβαια, από διακίνηση **βρώμικου χρήματος**.

Με βάση τα ανωτέρω κινείται η **AL-QAEDA** αλλά και οργανώσεις τύπου

Χεζμπολάχ κ.ά. Για να αντιμετωπισθούν τέτοιου είδους απειλές (μεγατρομοκρατίας κ.ά.) που προκαλούν μαζικές απώλειες, καθώς και αντίστοιχα τεράστιες οικονομικές, είναι **αναγκαίο** να κατανοήσουμε τα επιχειρησιακά **χαρακτηριστικά** τους (ηγεσία - συμμετοχή - ιδεολογία - αντικειμενικούς σκοπούς, οργανωτική δομή, στρατηγική - τακτική, καθώς και τις σχέσεις τους με διάφορες άλλες μη τρομοκρατικές οντότητες ή και με κράτη που υποστηρίζουν τη διεθνή τρομοκρατία).

Επειδή τα **NON-STATE ARMED GROUPS** ενεργούν κατά κανόνα έχοντας ως βάση τους **περιοχές που είναι σε φάση διάλυσης ή αποσύνθεσης, διαφθοράς και ακυβερνησίας** είναι απαραίτητο οι χώρες που συμμετέχουν σε **MULTINATIONAL-PSO (Peace Support Operations)** να "διαβάσουν" καλά τη δομή και τον τρόπο δράσης των συγκεκριμένων ομάδων. Δεν είναι τυχαίο ότι "στοιχεία" της **AL-QAEDA** κρύβονται και στη **Βοσνία**, πιθανότατα και στο **Κόσοβο**, σε νησιά της Ινδονησίας, στο **Βαλουχιστάν** και στο **Βαζιριστάν**, στη **Γεωργία** κ.α.

Χρειάζεται εκ μέρους των **Η.Π.Α. και της διεθνούς κοινότητας** να υπάρξει μελέτη των απειλών και οργανώσεων. Μεταξύ άλλων:

Ότι θα υπάρξουν και νέες επιθέσεις τύπου 11ης Σεπτεμβρίου ή και μεγαλύτερες, είναι **δεδομένο**. Άρα, απαιτείται βελτίωση της **αποτρεπτικής** και έγκαιρης προειδοποίησης μέσων και μεθόδων.

Σαρωτικές αλλαγές στο χώρο της συλλογής και διακίνησης πληροφοριών.

Ειδικότερα να έχουμε εξειδικευμένες πληροφορίες για τα ΟΜΚ και παρεμφερή υλικά.

Υιοθέτηση νέων τάσεων στην κουλτούρα των υπηρεσιών πληροφοριών. **Αποστρατεία** παλαιοτέρων στελεχών, ενεργοποίηση νέων.

Ανάλυση του προφίλ των οργανώσεων.

Ενίσχυση των "επιλογών" των SPECIAL OPERATIONS FORCES σε πολιτικό, πληροφοριακό, οικονομικό και ψυχολογικό επίπεδο.

Συμμετοχή μας σε ασκήσεις τύπου **"DARK WINTER"**, που επικεντρώνονται σε ακραίες τρομοκρατικές ενέργειες.

Ενίσχυση του CELL του INTELLIGENCE των Ελληνικών τμημάτων σε ALTHEA (post-SFOR Stabilization Forcer), KFOR (Kosovo Force) και ISAF (International Security Assistance Force Afghanistan).

Να πραγματοποιηθεί μελέτη εκ μέρους των **ΓΕΕΘΑ - ΓΕΣ** με θέμα "**Οι ασύμμετρες απειλές και η αντιμετώπισή τους εν μέσω αποστολών υποστήριξης της Ειρήνης**".

Στο **ΠΚΕΕΥΕ** (Περιφερειακό Κέντρο Εκπαίδευτικών Επιχειρήσεων Υποστήριξης της Ειρήνης - Κρητική - Κιλκίς) - όπου έχουν γίνει ιδιαίτερα δυναμικά βήματα προόδου - να υιοθετηθούν νέα **CURRICULA** "διδακτέα ύλη, πρόγραμμα εκπαίδευσης syllabus" με εξειδικευμένα θέματα για τις ασύμμετρες απειλές.

Να επιδιωχθεί η παρουσία **αξιωματικών / υπαξιωματικών** ως "συνδεσμών" σε διάφορα Κέντρα που ασχολούνται με τις **"PSO Peace Support Operations του 21ου αιώνα"**, κ.ά.

Παρακολούθηση διασκέψεων με θέμα την **AL-QAEDA** και τις "νέες τάσεις" της, ιδιαίτερα στον **Ευρωπαϊκό χώρο**.

Ενδυναμωμένη συμμετοχή σε CIMIC (Civil-Military-Cooperation), γιατί είναι "**πολλαπλασιαστής ισχύος**" στις ειρηνευτικές - ανθρωπιστικές αποστολές και **αποτροπή** "τάσεων" σε POST - CONFLICT περιοχές να κινηθούν κάποιοι κύκλοι εξτρεμιστικά.

Βάσει των ανωτέρω είναι ιδιαίτερα σημαντικό να στραφούμε σε μία ευρύτερη ανάλυση των σύγχρονων απειλών και να δούμε διεξοδικά τα LESSONS LEARNED από τη μέχρι τώρα συμμετοχή μας σε PSO, αλλά και το τι έχει κάνει η Ελλάδα από το 2001 (μονομερώς, διμερώς και πολυμερώς), στα πλαίσια του Παγκόσμιου Πολέμου κατά της τρομοκρατίας.

Μέρος Β'

AL-QAEDA - Ισλαμιστές στα Βαλκάνια

Οι τραγικές εξελίξεις στη Μαδρίτη το Μάρτιο του 2004, με την τρομοκρατική ενέργεια της AL-QAEDA εναντίον των τραίνων στην ATOSHA, (που φέρει την υπογραφή του "παρακλαδιού" της AL-QAEDA, "Ταξιαρχίες Abu-Hafs-Al Masri", επανέφεραν στο προσκήνιο τους υπολογίσμους (για κάποιες αποστολές) Βαλκανικούς "πυρήνες" της ομάδας / δικτύου του Οσάμα-μπιν-Λάντεν.

Η επιχείρηση "ΤΡΕΝΑ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ", είχε την υποστήριξη σε μέσα, υλικό και ορισμένα πρόσωπα, που έχουν κατά καιρούς δραστηριοποιηθεί στα Βαλκάνια και είχαν υπολογίσμες συνεργασίες με Τσετσενικούς, Αφγανικούς και Βορειαφρικανικούς κύκλους. Ακόμα και η Ε.Τ.Α. των Βάσκων -που τελικά δεν ήταν υπεύθυνη για το μακελειό της Μαδρίτης- είχε στις αρχές του 2000 "συνεργασθεί" με ορισμένες Μουσουλμανικές ομάδες (Μαροκινών και Αλγερινών), σε διάφορες εκπαιδευτικές φάσεις στην Κοιλάδα Μπεκαά του Λιβάνου.

Οι ευρύτερες ανησυχίες για τους τρομοκρατικούς θύλακες και τους υποστηρικτές τους, έχουν δημιουργηθεί, λόγω της παρουσίας νέων (ηλικιακά), Μουσουλμανικών πυρήνων στην Κεντρική και Βόρεια Ευρώπη (Γαλλία - Ολλανδία - Βέλγιο - Γερμανία - Αυστρία - Δανία - Νορβηγία και Μ. Βρετανία). Ορισμένα μέλη από αυτούς, στρατολογούνται και στέλνο-

νται στο Ιράκ και στο Αφγανιστάν.

Οι **Βόσνιοι** έχουν επί χρόνια ενεργήσει ως ενδιάμεσοι μεταξύ Αφγανών, Αράβων και Βορειαφρικανών. Ορισμένα ονόματα είναι ενδεικτικά:

Ο **HUSU** (γνωστός ως Χουσεΐν Ζιβάλι), πριν την 11η Σεπ. διετέλεσε πρέσβης της Βοσνίας Ερζεγοβίνης στον Ο.Η.Ε. και 8 ημέρες μετά τα χτυπήματα της A.Q. επέστρεψε στο Σεράγεβο, χωρίς περαιτέρω διευκρινήσεις. Γιατί; Ο **Ζιβάλι** είχε επαφές για χρόνια με Ισλαμιστές τρομοκράτες, διασυνδέσεις στον Τρίτο Κόσμο, οικονομικές δοσοληψίες με Μουσουλμανικούς κύκλους στη Φλόριντα, ενώ είχε συνδράμει στη δεκαετία του '90 να εφοδιαστεί με Βοσνιακό διαβατήριο ο Οσάμα. Διατηρούσε πολύ στενές σχέσεις με τον **Δρα Χασάν-αλ-Τουραμπί** (θεωρητικό του Ισλαμικού καθεστώτος του Σουδάν), ο οποίος έχει περιπέσει σε δυσμένεια τα τελευταία χρόνια, λόγω Αμερικανικών πιέσεων στο καθεστώς του Χαρτούμ. Ο **Τουραμπί** ήταν και είναι προσωπικός φίλος του Οσάμα. Στο ίδιο μήκος κύματος από πλευράς επαφών είναι και ο Υπαρχηγός του Βοσνιακού Ισλαμικού δικτύου **Σαφέτ Κότιβίτς**, ενώ ο πρώην πρέσβης της B-E στον Ο.Η.Ε. **Kuslugic Mitza** είχε επίσης πολλές επαφές με A.Q. Οι ανωτέρω **εμπλέκονται** σε εγκλήματα πολέμου κατά των Σέρβων, σχεδίαση τρομοκρατικών ενέργειών, παράνομη διακίνηση όπλων και δραστηριότητες σε συνεργασία με το φονταμενταλιστικό Ισλάμ. Η B-E είναι "βατήρας πρωθησης" τρομοκρατών από και προς Ευρώπη, ενώ "διευκολύνει" τις επαφές με Ισλαμιστές άλλων περιοχών.

Ένας άλλος χώρος (γεωγραφικά), που χρειάζεται ιδιαίτερη παρακολούθηση, είναι το **Κόσοβο - Πρέσιβο - Τέτοβο**, όπου η τρομοκρατία εμπλέκεται με το οργανωμένο έγκλημα και τη διακίνηση ελαφρών όπλων. Λόγω της "μαύρης τρύπας" του **Κοσόβου**, η κατάσταση απαιτεί ιδιαίτερη παρακολούθηση, ενώ είναι **απαραίτητο** να παρακολουθούνται σε βάθος οι δραστηριότητες μη κυβερνητικών οργανισμών. **Εκτιμάται** ότι για

πολλούς και διαφόρους λόγους, (αποτρεπτικά), πρέπει να παραμείνουν οι Αμερικανοί στα Βαλκάνια, αφού έχουν καλύτερες πληροφορίες γι αυτούς τους πυρήνες, οι οποίοι έχουν σα στόχο το **Σαντζάνι της Σερβίας**. Δεν είναι τυχαίο, ότι έχουν βρεθεί όπλα περιφερειακά της περιοχής **Νόβι Παζάρ** τελευταία.

Αίσθηση έχουν προκαλέσει διάφορες δηλώσεις, τελευταία, του Εκπροσώπου της Διεθνούς Κοινότητας στη Β-Ε, Βρετανού **Πάτι Ασντάουν**, για διάφορες συλλήψεις Ισλαμιστών στην **Τούτζλα** και αντιαρματικά, που βρέθηκαν εκεί. Ειδική αναφορά έκανε και η γνωστή εφημερίδα **"Σλομπόντνια Μπόσνα"** για επαφές με ακραίους Μουσουλμανικούς κύκλους που είχαν στο **Κουβέιτ** και στη **Σαουδική Αραβία**, αλλά και στη μακρινή **Μαλαισία**, γνωστοί παράγοντες, όπως ο **Χασάν Ζένγριτς** (είναι στον κατάλογο του STATE DEPARTMENT ως ανεπιθύμητος), ο γιος του πρώην Προέδρου της Β-Ε **Μπακίρ Ιζεντμπέκοβιτς**, ο πρώην επικεφαλής των μυστικών υπηρεσιών της Β-Ε, **Μπακίρ Αλισπάχιτς** κ.ά. **Βασικός στόχος** είναι η λεγόμενη "εκμετάλλευση" του **"Διαδρόμου Γκοράζντε"**, που συγκλίνει γεωγραφικά προς Β-Ε / **Μαυροβούνιο** / **Νοτιοδυτική Σερβία** / **Σαντζάκι**. Ο συγκεκριμένος γεωγραφικός τομέας, γνωστός και ως **"RASKA OBLAST** και περιφερειακά" είναι περιοχή που έχουν εντοπισθεί μικρές ομάδες Ισλαμιστών. Πέραν της παρουσίας του στο Κόσοβο, ο αδερφός του No-2 της A.Q. του Αιγύπτιου **Ζαουάχρ**, ο **Μωχάμεντ** είχε δραστηριοποιηθεί για κάποιο διάστημα στην περιοχή σε εκπαίδευση παραστρατιωτικών - τρομοκρατικών ομάδων (σχετικά μικρών).

Σχετικά με την Ισλαμική διείσδυση στα **Βαλκάνια** επισημαίνονται τα εξής:

1. Η A.Q. είχε και έχει κάποιες επαφές σε **Β-Ε, Αλβανία - Κόσοβο - Σκόπια**.
2. Η περιοχή **RASKA OBLAST** παραμένει ως μελλοντικός στόχος τους.

3. Παρά τις ορατές αδυναμίες του **ANA** (Albanian National Army), μπορεί ανά πάσα στιγμή να "δείξει τα δόντια του".

4. Μικρές ομάδες από Β-Ε, έχουν μεταβεί στο Αφγανιστάν (περιοχή **Γκαρντέζ**) και στο **Ιράκ** (πέρασαν μέσω Συρίας).

5. **Λίβυοι** στη Β-Ε είχαν ενδιαφερθεί στο παρελθόν και διατηρούσαν επαφές μέχρι το Νοέμβριο του 2003 με Βόσνιους και Μουσουλμάνους από το Νόβι Παζάρ.

6. **Τσετσένοι** και **Βόσνιοι** είχαν το 2002 επαφές για εμπόριο όπλων.

7. Πανεπιστήμια στη Β-Ε χρηματοδοτούνται από Σαουδάραβες και γνωστές "φιλανθρωπικές" οργανώσεις.

8. Την περίοδο **1993-1998** η πρεσβεία της Β-Ε στην **Αυστρία** ήταν βάση "υποστήριξης" τρομοκρατών.

9. Ειδικές μελέτες σε δύο Αμερικανικά Πανεπιστήμια στην πολιτεία **Ιλλινόις**, αλλά και στη **Νέα Υόρκη** κάνουν λόγο για "Βοσνιακούς δάκτυλους" σε διακίνηση **βρώμικου χρήματος** στα Βαλκάνια.

10. Διάφορα Κέντρα **Βοσνιακών Σπουδών** - Μουσουλμανικά από την εποχή του **Ιζεντμπέκοβιτς**, διαδραμάτισαν κυρίαρχο ρόλο στην προώθηση ακραίων Ισλαμικών Εκδόσεων.

11. Ο **Οσάμα** πάντοτε θεωρούσε ότι τα Βαλκάνια και η Τσετσενία, καθώς και η Κοιλάδα **Φεργκάνα** στο Ουζμπεκιστάν μπορούν να συνδράμουν ανάλογα σε επιχειρήσεις της A.Q.

12. Υπάρχουν αναφορές του **Σαχίντ Εμίρ Μουσά Αϊζί** (βετεράνου Αφγανού και φίλου του Οσάμα), που υποστηρίζει ότι "Βόσνιοι και Τσετσένοι μπορεί να δουλέψουν για το Ισλάμ!". Υποστηρίζει, επιπλέον, ότι 30 Βόσνιοι μαχητές βρίσκονται στην **Αμπχαζία** και 25 γνωστοί ως "Λευκοί Διάβολοι" στην Κοιλάδα του **Πανκία Γκοργκ** στη **Γεωργία**,

όπου συνεργάζονται με **Τσετσένους**. Μάλιστα, πρόσθεσε ότι "από την ευρύτερη ALBANIAN LAND στέλνουμε μικρές, αλλά υπολογίσιμες ομάδες. Στις αναφορές του κάνει λόγο "για τον παράγοντα των τζαμιών στην Αλβανία, καθώς και για επαφές με κύκλους στην **Τουρκία - Πακιστάν - Σαουδική Αραβία και Κατάρ**. Αναφορικά με την ALBANIAN LAND τονίζει ότι "έχουμε δραστηριότητες στις περιοχές του Πρίζερν, στο βουνό Σάρα, στην κοιλάδα Μοράβα του Κοσόβου, στη Δυτ. FYROM, καθώς και στις Αλβανικές πόλεις **Κούκες και Τρυπόγια**". Συμφωνεί με τον **Οσάμα**, όπως γράφει στο γνωστό φερέφωνό του **AL MUHAJIRUN**, ότι "τα Βαλκάνια είναι υπολογίσιμη οπισθοφυλακή για το Τζιχάντ".

13. Σύμφωνα με πληροφορίες μου, πολλά για τους Βόσνιους και Αλβανούς στην ευρύτερη περιοχή μας, ξέρει ο **Καντάφι**, ενώ στοιχεία έδωσε στους Αμερικανούς (πρόσφατα), ο Αρχηγός της Μυστικής Υπηρεσίας του Σουδάν Υποστράτηγος **Γκος**.

14. Για το ρόλο **Βόσνιων** σε υποστήριξη του Διεθνούς Τζιχάντ, έχει γράψει ο γνωστός για τις αναλύσεις του στα Βαλκάνια **Δρ. Μίσα Γκλένι**. Στο ίδιο μήκος κύματος και ο **Γκρέγκορι Κόπλι**, ο οποίος από το Περθ της Αυστραλίας και τα ειδικά SITES στο Διαδίκτυο, προσφέρει ιδιαίτερα σημαντικές πληροφορίες.

15. Στο Βοσνιακό εβδομαδιαίο περιοδικό **DANI** (σε πρόσφατο άρθρο) καταγράφονται λεπτομέρειες για το πώς ο **Οσάμα** το 1993 κατάφερε να εφοδιασθεί από την πρεσβεία της Β-Ε στη **Βιέννη** με Βοσνιακό διαβατήριο. Επισημαίνεται ότι ο συλληφθείς το 2000 στην **Κωνσταντινούπολη** (φίλος του **Οσάμα**) **Αοντόβνι**, είχε επίσης Βοσνιακό διαβατήριο, ενώ πολλοί ύποπτοι που συνελήφθησαν στη **Σ. Αραβία** το 1997 για εμπλοκή στο χτύπημα κατά της Αμερικανικής βάσης AL-KHOBAR, είχαν **Βοσνιακές διασυνδέσεις**. Στο ίδιο περιοδικό αναφέρεται ότι περίπου 570 από τους Μουσουλμάνους της 7ης Ταξιαρχίας παρέμειναν μετά το 1975 στη Βοσνία, όπου παντρεύτηκαν και διαμένουν εκεί. Κάποιοι

από αυτούς είναι **Αλγερινοί, Τυνήσιοι, Μαροκινοί και Αφγανοί**. Οι πιο πολλοί βρίσκονται στην περιοχή **BOCINJA DONIA** (περίπου 200 και είναι πιστοί στην εφαρμογή ιδιαίτερα σημαντικών αρχών του Ισλαμικού Δικαίου).

16. Στην εφημερίδα "Οσλομποντζένιε", έχει αναφερθεί δράση δύο ακραίων στοιχείων, του **Καρίμ Ατμάνι** και του **Αχμέτ Ρεσέμι** στα Αμερικανοκαναδικά σύνορα (ο δεύτερος συνελήφθη).

17. Ο εκ των κορυφαίων αναλυτών του **Κογκρέσου** για τα θέματα της **A.Q. Δρ. Κένεθ Κάτζμαν**, σε πρόσφατο άρθρο του (Φεβρ. 2005), τονίζει ότι "ο **Οσάμα** διατηρεί υπολογίσιμο δίκτυο σε **B. Αφρική - Αλβανία - Βοσνία**". Ήταν ο άνθρωπος που είπε στον πρώην Υπουργό Άμυνας των Η.Π.Α. **Ουίλιαμ Κοέν**, να μην πάει στην Αλβανία, γιατί "είναι στόχος δολοφονίας, λίγες ημέρες μετά την επίθεση στο Αμερικανικό USS COLE στο Άντεν της Υεμένης".

18. Ο πρώην ηγέτης της SHIK (στην Αλβανία) **FATOS KLOSI** είχε αναφέρει κατ' επανάληψη την παρουσία του **Οσάμα**, το 1996 στη χώρα του. Να σημειωθεί ότι κάποιοι άνδρες των HAE (Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα), που συμμετείχαν το 2000 στην KFOR στο Κόσοβο και **αργότερα** στο Ντουμπάι, είχαν κατηγορηθεί για σχέσεις με την A.Q. και τους Ταλιμπάν. Για τη FYROM, 22 ημέρες πριν την 11η Σεπ., ο Οσάμα είχε τονίσει σε περιοδικό του ότι "είναι στρατηγικός διάδρομος για εμάς", ενώ το Νοέμβριο του 2004 (στο διο περιοδικό), είχε αναφέρει εκπρόσωπος της A.Q. ότι "55 μαχητές του Θεού είχαν εκπαιδευτεί στην ευρύτερη περιοχή του Λόγραδετς". Από το 1999 ο Αμερικανός διπλωμάτης **Ρόμπερτ Γκέλμπορντ** είχε αναφερθεί στην Ισλαμική διείσδυση στο **Κόσοβο**, ενώ αλλεπάλληλες εκθέσεις του ΟΑΣΕ κάνουν λόγο για εμπλοκή τρομοκρατών της 7ης Μουσουλμανικής Ταξιαρχίας με το οργανωμένο έγκλημα στη Β-Ε.

19. Ο Νορβηγός στρατηγός **KJELL**

GRANDHAGEN σε πολύ πρόσφατη ομιλία του στη Νορβηγική Σχολή Πολέμου, έκανε **ειδική ανάλυση** για τους Ισλαμιστές στη Β-Ε και το Κόσοβο. Σημειώνεται ότι η ομάδα των Βόσνιων στο **Γκουαντάνεμο** της **Κούβας**, είναι μικρή (αριθμητικά), ενώ στο συνολικό αριθμό των συλληφθέντων για τα χτυπήματα της A.Q. το 1998 σε **Κένυα** και **Τανζανία** εντοπίσθηκαν δύο με Βοσνιακά στοιχεία.

20. Αίσθηση έχουν προκαλέσει πληροφορίες Ουγγρικών και Ρουμανικών πηγών για παρουσία "κάποιων τρομοκρατών με εμπειρίες από τα Βαλκάνια και το Αφγανιστάν στο νότιο Ιράκ", ενώ για διαφόρους λόγους δε δόθηκαν λεπτομέρειες για 3 Βόσνιους και 2 Αλβανόφωνους, που έχασαν τη ζωή τους στην πρόσφατη επιχείρηση "Ματαντόρ" των Αμερικανών στα σύνορα του Ιράκ με τη Συρία. Είναι πασιφανές, ότι κάποιοι απογοητευμένοι Αλβανοί στο Κόσοβο και στη FYROM "βρίσκουν γόνιμο έδαφος στο ριζοσπαστικό Ισλάμ" (Κότζμαν).

21. Οι **Ισλαμιστές** μπορούν να διέλθουν πιο εύκολα από τα **Βαλκάνια προς την Ευρώπη**. Αισθητή είναι η παρουσία Αιγυπτίων στα Τίρανα από παλιά, ενώ διάφορα Ισλαμικά MME (ακόμα και πρόσφατα), κάνουν λόγο για "ύποπτες κινήσεις στη Δυτική όχθη της Οχρίδας". Από την πλευρά τους, οι Σκοπιανοί λένε ότι "είναι λίγοι οι Άραβες στη FYROM", ενώ ο ειδικός στην τρομοκρατία **Κλωντ Μονίκ**, γράφοντας στο περιοδικό DNEVNIK τονίζει ότι "παρακολουθούνται οι Ισλαμιστές-φανατικοί στη FYROM". Πάντως, σε άρθρο της, η Σβετλάνα Γιαβανόφσκαγια διερωτάται "τι γυρεύουν τόσοι Άραβες στη FYROM;". Σε τελευταία συνέντευξή του (Φεβρ. 2005), ο κατηγορηθείς για κατασκοπεία υπέρ των Σέρβων, Γάλλος Συνταγματάρχης Πιερ-Μπονέλ, αναφέρει ότι "η Ισλαμική Αναπτυξιακή Τράπεζα και η Οργάνωση Ισλαμικών Κρατών έχουν περίεργες εμπλοκές σε Κόσοβο και Β-Ε".

Η επόμενη γενιά της AL-QAEDA

Η πρώτη γενιά της A.Q. είναι "DOWN BUT NOT OUT", αφού αρκετά από τα ηγετικά στελέχη της 11ης Σεπ. έχουν χάσει τη ζωή τους ή είναι στις φυλακές. Όμως, η επόμενη γενιά της A.Q. είναι ακόμα πιο σκληρή σε δράση, αλλά δε διακατέχεται από τις ίδιες "τάσεις" των Αφγαναράβων και των Τσετσενοβόσνιων. Αριθμητικά προσεγγίζει τους 20.000 και έχουν αρκετές διασυνδέσεις με την περιοχή του Καυκάσου και τις δραστηριότητες του **Ζαρκάουΐ** στο Ιράκ. Η εσωτερική δομή τους είναι πιο χαλαρή, ενώ ως νέες βάσεις εξόρμησης αναφέρονται το **Νεπάλ**, οι **Φιλιππίνες**, το **Μπαγκλαντές**, μερικές περιοχές του **Κασμίρ** και η περιοχή **SULAWESI** της Ινδονησίας. Η **Β-Ε** έχει περάσει αρκετά πίσω στις προτιμήσεις της A.Q., μετά το 2003. Παραμένει όμως ως "βάση στρατολόγησης μικρών ομάδων που διασυνδέονται από το Σαουδαραβικό Βαχαμπισμό και τον Αλγερινό Σαλαφισμό".

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον αποτελεί η περιοχή FOSNICA / POGORELICA, όπου είναι η βάση της Βοσνιακής Υπηρεσίας πληροφοριών σε εκπαιδευτικά θέματα. Οι δραστηριότητες των Βόσνιων Μουσουλμάνων, σε ότι αφορά το Βαχαμπισμό, αλλά και πώς βλέπουν τις επιθέσεις αυτοκτονίας, έχουν καταγραφεί κατά καιρούς στα 5.160 sites των Ισλαμιστών στο διαδίκτυο, ενώ αρκετοί Βόσνιοι (περίπου 279), έχουν φοιτήσει στα διάφορα παραρτήματα Ισλαμικών Σπουδών στο Πανεπιστήμιο IBN-SAUD της Σαουδικής Αραβίας. Μεταξύ αυτών -βάσει του SIHADWATHC- είναι και Αλβανόφωνοι από τις περιοχές Ουράχοβατς του Κοσόβου.

Σε πρόσφατη ομιλία του για την A.Q., ο απερχόμενος Αρχηγός των Αμερικανικών Ενόπλων Δυνάμεων, πτέραρχος **Μάιερς**, έκανε λόγο "για το μικρό, αλλά υπολογίσιμο Βαλκανικό Θέατρο επιχειρήσεων της A.Q".

Σύμφωνα με άλλες πηγές, οι τράπεζες VAKUFSKA BANKA και ISLAMIYA

BANKA στη Β-Ε, έχουν αυξήσει τελευταία τις δραστηριότητες στη μεταφορά κεφαλαίων από και προς το Μουσουλμανικό κόσμο.

Στον εκπαιδευτικό τομέα προκαλεί εύλογο ενδιαφέρον, ότι πάνω από 1.100 **Ιρανοί** έχουν εγγραφεί την τελευταία δεκαετία να παρακολουθήσουν, Σερβικά Πανεπιστήμια, ενώ μόνο 37 από αυτούς συνεχίζουν τις σπουδές τους μετά τον πρώτο χρόνο. Επίσης, πάρα πολλοί Βαχαμπιστές στα Βαλκάνια, (ιδιαίτερα στη Β-Ε), είναι συνδρομητές στο SITE, που είναι ιδιαίτερα ριζοσπαστικού περιεχομένου στο Διαδίκτυο, με την ονομασία ISLAMONLINE. Έντονα αρνητικός για τη δράση 8 ριζοσπαστών Αλβανοφώνων στα Σκόπια είναι ο εκ των ηγετών των Αλβανοφώνων **Τζαφέρι**, ο οποίος σε πρόσφατη αρθρογραφία του στην εφημερίδα FAKTI, επιτίθεται κατά των ακραίων Ισλαμιστών σε παγκόσμιο επίπεδο. Αναφορά στους Βαλκανικούς "θύλακες" κάνει σε τελευταίο άρθρο του ο Βρετανός δημοσιογράφος **Μπρέντον Ονήλ** στο περιοδικό SPECTATOR. Μεταξύ άλλων, επισημαίνεται ότι η επιρροή του Ισλαμικού Πανεπιστημίου στο **Ριάντ**, του Παγκοσμίου Ισλαμικού Γραφείου για το Τζιζάντ, καθώς και κάποια μικρή ομάδα στην περιοχή **Ντρένιτσα** (όπου στρατολογούνται υποστηρικτές των Μουτζαχεντίν), διαδραματίζουν ανατρεπτικούς ρόλους στην ευρύτερη περιοχή μας.

Επιπρόσθετα, ο **Δρ. Σααντ-αλ-Φατάχ** του Κινήματος για την Ισλαμική Αναγέννηση στην Αραβία και ειδικά για την A.Q. (ο οποίος είναι στον κατάλογο του Ο.Η.Ε., βάσει της απόφασης 1267 του Σ.Α.), σε "περιορισμένης διακίνησης" μελέτη του, υποστηρίζει ότι "η A.Q. προσπαθεί να κερδίσει έδαφος, ενώ ετοιμάζει νέα μεγαεπίθεση, η οποία μπορεί να συμπεριλαμβάνει και Όπλα Μαζικής Καταστροφής". Ας μη λησμονούμε ότι "η 11η Σεπ. πήρε χρόνο", ενώ τονίζει ότι "απαιτείται μεγάλη προσοχή στους Σαουδάραβες τρομοκράτες που μπαίνουν και βγαίνουν στο Ιράκ, γιατί σε αυτούς θα στηριχθεί η νέα επίθεση", ενώ προσθέτει

ότι "χωρίς τη Συρία δε μπορεί να επιβιώσει το αντάρτικο στο Ιράκ". Παράλληλα, "δεν αποκλείει σύλληψη ή το τέλος του Ζαρκάουΐ σε κάποια σύγκρουση στο Ιράκ".

Αναφορά στους ΣΚΟΡΠΙΟΥΣ

Το πρόσφατο VIDEO με τις δολοφονίες των Μουσουλμάνων από Σέρβους παραστρατιωτικούς στη **Βοσνία**, προκάλεσε σοκ στη διεθνή κοινότητα. Οι υπεύθυνοι είναι οι **SCORPIONS**, που η σύστασή τους έγινε στην Ανατολική Σλαβονία της Κροατίας και τους οποίους είχε επισκεφθεί το 1992 στο DJELE TOVICI ο καταζητούμενος Σερβοβόσνιος **Ράτκο Μπλάντιτς**. Διάφορες συναντήσεις έγιναν στη **Σερβοβοσνιακή Δημοκρατία**, αλλά και στην **Κράινα** (πριν την επιχείρηση STORM των Κροατών, που την κατέλαβαν). Οι SCORPIONS ήταν τμήμα του 11ου Σώματος Στρατού της Κράινα και είχαν δραστηριοποιηθεί στην περιοχή TRNOVO. Οι SCORPIONS, ήταν υπεύθυνοι για τη φύλαξη των διυλιστηρίων πετρελαίου στην Ανατολική Σλοβενία (περιοχές Όσιγεκ - Βούκοβαρ κ.ά.), μέχρι το 1995. Το 1996 με απόφαση του καθεστώτος της Γ' Γιουγκοσλαβίας (ΥΠΑΜ) έγιναν εφεδρική δύναμη των αντιτρομοκρατικών μονάδων, ενώ ο πρώην Υφυπουργός Εσωτερικών της Σερβίας **Στέφαν Όβιτς** υποστήριξε ότι "οι Σκοπιανοί είχαν επαφές με το οργανωμένο έγκλημα, ενώ γεννήθηκαν στην Κράινα". Ο, πριν το 1991, Υπουργός Άμυνας της Γιουγκοσλαβίας **Μάρκο Νεγκοβάνοβιτς** είχε αναφέρει στο Κοινοβούλιο ότι "οι SCORPIONS είναι εθελοντικές δυνάμεις των Σέρβων στην Κράινα, τις οποίες κάλυπτε το Βελιγράδι".

Τέλος, στο βίντεο του TRNOVO εμφανίζονται οι SCORPIONS (όπως μου ανέφερε η **Χεκλίνα Στιούαρτ**, που παρακολουθεί στο Σχειβενίγκεν της Ολλανδίας καθημερινά τη δίκη του Μιλόσεβιτς) "να έχουν διασυνδέσεις με τον πρώην Πρόεδρο της Σερβίας, ενώ γίνεται προσπάθεια να συγκεντρώσουν απόρρητα στοιχεία από το Σερβικό SUPREME

DEFENSE COUNCIL για τις διασυνδέσεις του παρελθόντος".

Προτάσεις

1. **Παρακολούθηση** των SITES Ισλαμικού περιεχομένου και κυρίως των ιδιαίτερα "ακραίων τάσεων" στο Διαδίκτυο.
2. **Παρακολούθηση** των δραστηριοτήτων Βαλκάνιων (Αλβανών - Βόσνιων) σε Πανεπιστήμια του εξωτερικού και ιδιαίτερα στο Μουσουλμανικό κόσμο (Ινδονησία - UAE - Κατάρ - Αίγυπτος - Σαουδική Αραβία - Ιράν), καθώς και Αράβων - Μουσουλμάνων στα Πανεπιστήμια της Βοσνίας, στο Πανεπιστήμιο της PRISTINA και στο Αλβανόφωνο Πανεπιστήμιο του TETOVO.
3. **Παρακολούθηση** μελετών - συμποσίων - σεμιναρίων για Ισλαμικές Σπουδές στα Πανεπιστήμια **Σεράγεβο - Τέτοβο - Πρίστινα**.
4. **Παρακολούθηση** των καταλόγων του ΣΑ/ΟΗΕ που περιλαμβάνουν ύποπτα Βοσνιομουσουλμανικά "στοιχεία" (αποφάσεις 1267-1372).
5. **Συνεργασία** με τον Αμερικανικό πυρήνα της SFOR στη Βοσνία για συλλογή και ανταλλαγή πληροφοριών.
6. **Αναδιοργάνωση** των "στοιχείων" - πληροφοριών στο **Κόσοβο**, λαμβάνοντας υπόψη ότι θα ασκηθούν μετά το καλοκαίρι του 2005 "πιέσεις" για κάποια τελική λύση.
7. **Εμβάθυνση** στις δομές του SANJAK, αφού παρατηρείται μικρή αλλά σταδιακή διείσδυση Ισλαμιστών στο **Νόβι Παζάρ**.
8. **Διατήρηση** επαφών σε κάθε επίπεδο για την ασφάλεια των Βαλκανίων με όλες τις χώρες της περιοχής.
9. **Υποστήριξη** στην ένταξη της Β-Ε και Σερβίας - Μαυροβουνίου στο Νατοϊκό πρόγραμμα PFP.
10. Να γίνει εκ μέρους της χώρας μας μία Χαρτογράφηση της Τζιχαντικής Τρομοκρατίας στην Ευρώπη.
11. **Παρακολούθηση** δραστηριοτήτων που σχετίζονται με **ΡΠΒΧ** όπλα και υλικά σε Βαλκάνια - Καύκασο - Μαύρη Θάλασσα - Μεσόγειο.
12. **Αναβάθμιση** της παρουσίας και συμμετοχής μας στον Τομέα των Πληροφοριών στην επιχείρηση ALTHEA της ΕΕ, στη Βοσνία.
13. **Παρακολούθηση** σε βάθος των **Ψυχολογικών Επιχειρήσεων** στα Βαλκάνια και καθολική αναβάθμιση των αντίστοιχων δικών μας στην περιοχή (επαφές με MEDIA - NGOs (Non Govermental Organizations) - Ινστιτούτα - ανθρωπιστικές αποστολές - UNIDIR, καθώς και με γνωστά και κορυφαία SITES στο Διαδίκτυο, που εξειδικεύονται σε τέτοιου είδους αποστολές).
14. **Εκμετάλλευση** των εμπειριών και από τους ΟΑ 2004 προς την κατεύθυνση των **LESSONS LEARNED**, σχετικά με την αντιμετώπιση των **ασύμμετρων απειλών (ASYMMETRIC THREATS)**.
15. **Καλύτερος** και πιο **συντονισμένος** έλεγχος των τραπεζικών λογαριασμών στο Βαλκανικό χώρο, καθώς και των LIGHT WEAPONS / SMALL ARMS (σε συνεργασία με το NATO και τον ΟΗΕ).
16. Συμμετοχή στην Αδριατική Ασφάλεια από κοινού με τις Η.Π.Α., την Αλβανία, τη FYROM και την Κροατία.
17. **Να παρακολουθούμε** συνολικά το **ΒΑΛΚΑΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΑΣΥΜΜΕΤΡΩΝ ΑΠΕΙΛΩΝ** / το οποίο ο Μάγιερς ονόμασε ως **"NEGLECTED FRONT του GWOT"** (Global war on terrorism).
18. **Να αντιληφθούμε** ότι πέραν των καθαρά FOREIGN ISSUES είναι απαραίτητο να ενδοσκοπήσουμε στο **HOMELAND FRONT / HOMELAND SECURITY**, που στη μετά την 11η Σεπ. εποχή έχει προκαλέσει

διευρυμένες ανησυχίες.

19. **Έμφαση** στην αντιμετώπιση τρομοκρατικών ενεργειών **στο θαλάσσιο χώρο** των Βαλκανίων, αλλά και στους **ποτάμιους / παραποτάμιους χώρους**.

20. **Ανάλυση** της εσωτερικής **Αλβανικής** πραγματικότητας, γιατί παρατηρούνται "σταθερές αλλά μικρές τάσεις προσέγγισης κάποιων στοιχείων στη Β. Αλβανία προς τον Βαχαμπισμό".

21. **Ετοιμότητα** αντιμετώπισης του οργανωμένου εγκλήματος στο **Κόσοβο**, που στηρίζεται τους τελευταίους μήνες στην πολυδιάστατη συνεργασία **Αφγανών - Τσετσένων και Αλβανοφώνων**.

22. **Προώθηση** διαδοχικών επιλογών για την αντιμετώπιση **INFOPS** από πλευράς τρομοκρατικών και εγκληματικών ομάδων **στα Βαλκάνια**. Οι τρομοκράτες του παρόντος και του μέλλοντος, είναι υψηλού πνευματικού επιπέδου, καθώς και βαθύτατοι γνώστες ξένων γλωσσών, διαδικτού, επικοινωνιακών συστημάτων.

23. **Να προωθήσουμε** την εκμάθηση ξένων γλωσσών, όπως Αραβικά - Περσικά (FARSI), Ντάρι (Αφγανικά), Κινεζικά κ.ά., σε στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων, της ΕΥΠ, του ΥΠΕΞ κ.ά.

24. **Να ενημερωθούν** τα στελέχη των Ε.Δ. για θέματα ISLAM, οργανωμένου κυβερνο-εγκλήματος, ρόλο των Ειδικών Δυνάμεων στο νέο τοπίο διεθνών σχέσεων, που έχει διαμορφωθεί. **Επίσης**, να πραγματοποιηθούν αναλύσεις για το μέλλον των ειρηνευτικών αποστολών, που ενδέχεται να αντιμετωπίσουν στα **Βαλκάνια** ασύμμετρες απειλές.

25. **Παρακολούθηση** θεμάτων δημόσιας υγείας και περιβάλλοντος, όπως οι διάφορες ασθένειες, ιοί, αλλά και η διαχείριση των υδάτινων πόρων και οι κλιματολογικές αλλαγές στα **Βαλκάνια** και τη **Μεσόγειο**, που προκαλούν μετανα-

στεύσεις, πείνα, φτώχεια, εξασθένιση δημοκρατικών αρχών κ.λπ.

Προσωπικά, πιστεύω ότι ήδη βρισκόμαστε στην post-post 9/11 χρονική περίοδο, με τις ασύμμετρες απειλές να λαμβάνουν νέες διαστάσεις. Εκτιμάται, ότι όσο ποτέ άλλοτε, χρειάζονται εμβάθυνση οι νέες παράμετροι ασφάλειας και ανασφάλειας, ενός ιδιαίτερα ομιχλώδους τοπίου.

Μέρος Γ'

ΑΦΡΙΚΗ

Η Αφρικανική ήπειρος έχει τύχει το τελευταίο διάστημα, του ιδιαίτερου ενδιαφέροντος των Αμερικανών, μέσω της EUROPEAN COMMAND, που εδρεύει στη **Στούτγαρδη** (USEUCOM-United States European Command). Παράλληλα, σε πολιτικό επίπεδο, η κυβέρνηση **Μπους** είναι η μοναδική μετά εκείνη του αειμνήστου **Κένεντι**, που έχει εντάξει την Αφρική στα στρατηγικά της σχέδια. Ενδεικτικά **επισημαίνονται**:

Πολλές υψηλού επιπέδου επαφές του **Μπους** με κορυφαίους Αφρικανούς ηγέτες (**Ν. Αφρική - Νιγηρία - Γκάνα - Ρουάντα - Ουγκάντα, κ.ά.**).

Ορισμένες Αφρικανικές χώρες, που έχουν κάνει πρόοδο στα ανθρώπινα δικαιώματα και στην οικονομική ανάπτυξη, τυγχάνουν της υποστήριξης των Η.Π.Α. σε θέματα οικονομικά, περιβαλλοντικά, ανθρωπιστικά και Ειρηνευτικών αποστολών (**π.χ. Σενεγάλη - Ν. Αφρική - Μποτσουάνα - Ρουάντα**), ενώ για ορισμένες χώρες εφαρμόζεται το Millennium Challenge Account (MCA).

Σε **πολιτικό επίπεδο** οι Η.Π.Α. έχουν εμπλακεί στη χαλάρωση των εντάσεων μεταξύ **Αιθιοπίας - Ερυθραίας**, Βορείου - Νοτίου **Σουδάν**, καθώς και στη δαιδαλώδη Λαϊκή Δημοκρατία του **Κονγκό**.

Έχει διευρυνθεί η συνεργασία στον εμπορικό τομέα ανάμεσα στις Η.Π.Α. και τον **ECOWAS** (κράτη Δυτικής Αφρικής) και το **SADCC** (Νοτιαφρικανική Κοινότητα για την Ανάπτυξη).

Έντονο ενδιαφέρον των Η.Π.Α. για την κατάσταση στην **Ακτή του Ελεφαντοστού** και στη **Λιβερία** (μετά το τέλος των εμφυλίων πολέμων), ενώ παρατηρείται αποδυνάμωση του Γαλλικού παράγοντα στη Δυτική Αφρική. Επίσης, από κοινού με τους Βρετανούς προωθούν την ανασυγκρότηση στη **Σιέρα Λεόνε** και υποστηρίζουν τη σύσταση AD HOC Δικαστηρίων για εγκλήματα πολέμου στη Δυτική Αφρική.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον για στρατηγικούς λόγους στον Κόλπο της **Νιγηρίας**, καθώς και στα νησιωτικά συμπλέγματα του Ινδικού Ωκεανού (Νήσοι Μαυρικίου - Σεϋχέλλες - Μαδαγασκάρη).

Σε στρατιωτικό επίπεδο έχουν προωθηθεί τα εξής προγράμματα:

Σύσταση ειδικού σταθμού της DIA στη **Μποτσουάνα** για παρακολούθηση των εξελίξεων στη Νότ. Αφρική.

Επισκέψεις πλοίων των Η.Π.Α. στη Μαδαγασκάρη, στη Νότ. Αφρική και στην Κένυα.

Παρακολούθηση μέσω της TASK FORCE HORN των διαφόρων Ισλαμικών τρομοκρατικών οργανώσεων στο **Τζιμπούτι**, **Αιθιοπία**, **Ερυθραία**, **Τανζανία**, **Ουγκάντα** και **Κένυα**, καθώς και της **Υεμένης**.

Διεύρυνση του προγράμματος ACRI του Πενταγώνου για την εκπαίδευση των στρατιωτικών δυνάμεων 22 Αφρικανικών κρατών.

Συνεχείς επισκέψεις του Υποδιοικητή της USEUCOM σε πολλές πρωτεύουσες Αφρικανικών χωρών.

Προετοιμασίες για μία μεγάλη στρατιωτική άσκηση του NATO το 2006 στα νησιά του **Πράσινου Ακρωτηρίου** στη Δυτική Αφρική.

Υπογραφή ειδικής συμφωνίας στρατιωτικο-ειρηνευτικής συνεργασίας των Η.Π.Α. με τη **Νότ. Αφρική** κατά την πρόσφατη επίσκεψη του Προέδρου **Τάμπο Μπέκι** στην Ουάσιγκτον.

Άμεση εμπλοκή στις χρόνιες ειρηνευτικές διαδικασίες για τον τερματισμό του εμφυλίου πολέμου στο **Σουδάν**, ανάμεσα στο Μουσουλμανικό καθεστώς του **Χαρτούμ** και τους Χριστιανούς - Ανιμιστές του Νότου (SPLA).

Καταγγελία στον Ο.Η.Ε. του Σουδανικού καθεστώς για γενοκτονία στο DARFUR σε βάρος του Αφρικανικού πληθυσμού από τους Άραβες, καθώς και συμμετοχή στη συνεργασία **NATO-AU** για τη μεταφορά δυνάμεων στο Σουδάν (από Σενεγάλη - Ρουάντα - Νότ. Αφρική).

Υποστήριξη στο σχέδιο G-8 / AFRICA του **Λονδίνου** για εκδημοκρατισμό των Ενόπλων Δυνάμεων, οικονομική ανασυγκρότηση και αποστραγγαλισμό των Αφρικανικών οικονομικών από τα δυσβάστακτα χρέη-δάνεια.

Εμπλοκή της **SPECIAL OPERATIONS COMMAND EUROPE (SOCEUR)** στο Αφρικανικό Θέατρο επιχειρήσεων. Τον Ιούλιο του 2005 έλαβε χώρα η άσκηση **FLINTLOCK** στην Αφρική, όπου εκπαιδεύτηκαν στρατοί Αφρικανικών κρατών από το 5th SPECIAL FORCES GROUP. Το 1999 η άσκηση είχε γίνει στην Ακτή του Ελεφαντοστού, το 2001 στο Μάλι και το 2003 στη Ν. Αφρική. Η άσκηση του 2005 έγινε σε **Αλγερία** - **Σενεγάλη** - **Μαυριτανία** - **Μάλι** - **Νιγηρία** - **Μαρόκο** - **Τυνησία** - **Γκάμπια** και **Τσαντ**. Συμπεριέλαβε ασκήσεις τακτικής μικρών μονάδων, εκπαίδευση σε ανθρώπινα δικαιώματα, αεροχερσαίες ενέργειες, παροχή βιοήθειας σε φυσικές καταστροφές, κ.λπ.

Σε εξέλιξη βρίσκονται εδώ και χρόνια

στην **Υπο-Σαχάρα Αφρική**, οι επιχειρήσεις Αντιτρομοκρατικής πρωτοβουλίας OFF / TRANS SAHARA, OFF / Chac / TRANS-SAHARA Αντιτρομοκρατική πρωτοβουλία, PAN-SAHEL INITIATIVE, JOINT TASK FORCE AZTEC SILENCE κ.ά. (όλες στα πλαίσια του Πολέμου κατά της Διεθνούς Τρομοκρατίας / GWOT). Το PAN SAHEL INITIATIVE είναι πρόγραμμα του ST. DPT στο **Μάλι**, στη **Νιγηρία**, το **Τσαντ** και τη **Μαυριτανία** για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και της διαικίνησης ανθρώπων, ναρκωτικών και διαμαντιών. Βασικός στόχος είναι η εξτρεμιστική οργάνωση SALAFIST GROUP FOR CALL AND COMBAT. Το TRANS-SAHARA COUNTERTERRORISM INITIATIVE διευρύνει το PSI με τη συμμετοχή των: **Νιγηρίας, Μαρόκου, Αλγερίας, Σενεγάλης - Τυνησίας, Γκάμπια, Μπουρκίνα Φάσο, Πράσινο Ακρωτήριο, Γουινέα - Μπισάου και Γκάνα**. Η περιοχή του SAHEL έχει να αντιμετωπίσει σοβαρά κλιματολογικά, πληθυσμιακά, υδρολογικά προβλήματα, ενώ η A.Q. κατά καιρούς έχει βρει πρόσφορο έδαφος, λόγω των απροστάτευτων ανδρών. Η φτώχεια, οι πόλεμοι, οι τρομοκρατικές ομάδες, η έλλειψη μόρφωσης, η διαφθορά, οι ασθένειες και η διακίνηση πολύτιμων λίθων για υποστήριξη παράνομων ενεργειών σε όλο τον κόσμο, προβληματίζει τους **Αμερικανο-Νατοϊκούς**. Ιδιαίτερη βαρύτητα δίδεται στο **Τσαντ** και στα σύνορα **Αλγερίας-Μάλι**. Η επιχείρηση **TRANS-SAHARA** είναι τμήμα της OEF και αφορά μη συμβατικό πόλεμο, σύλληψη τρομοκρατών, CIMIC, κ.ά.

Προτάσεις

1. Παρακολούθηση των εξελίξεων στη **Βόρ. Αφρική** και ιδιαίτερα στα πλαίσια του σχεδίου GREATER MIDDLE EAST INITIATIVE (GMEZ) από το **Μαρόκο** μέχρι τα Αφγανο-Κινεζικά σύνορα. Ιδιαίτερη προσοχή να δοθεί στις μετακινήσεις πληθυσμών, στη διαχείριση υδάτινων πόρων, στις εκλογικές διαδικασίες, στην καταπολέμηση της τρομοκρατίας, καθώς και στην αντιμετώπιση των διαφόρων ασθενειών.

2. **Παρακολούθηση** των εξελίξεων στη **Λιβύη** αναφορικά με το Σουδάν, στα Όπλα Μαζικής Καταστροφής και στις σχέσεις της με διάφορες οργανώσεις.
3. Στα πλαίσια του **Μεσογειακού Διαλόγου** αναβάθμιση των σχέσεων μας με την **Αίγυπτο** (ενισχυμένη παρουσία στη BRIGHT STAR), στην **Αλγερία** και στην **Τυνησία**.
4. **Ενδοσκόπηση** στη μετεξέλιξη των Αραβικών κοινωνιών. **Υποβοήθηση** στην εκ μέρους του NATO προσπάθεια αναδιαμόρφωσης του Αραβικού Συνδέσμου (ARAB LEAGUE).
5. Συνεχής "ροή" LESSONS LEARNED από το **Σουδάν**, καθώς και σε επίπεδο SPECIAL FORCES από διάφορες επιχειρήσεις στην Αφρική.
6. **Ναυτική διπλωματία** με το **Κάιρο**, το **Αλγέρι**, την **Τύνιδα** και το **Ραμπάτ** και αναλόγως των εξελίξεων και με την **Τρίπολη** της Λιβύης.
7. **Προώθηση** των ΠΚΕΕΥΕ στα κράτη του Μεσογειακού Διαλόγου και σε εκείνα του ICI Εφαρμογή 1-2 ειδικών COURSES σε ετήσια βάση.
8. Διευρυμένη κάλυψη θεμάτων από τους ΑΚΑΜ στην Αφρικανική Ήπειρο, **Ιδιαίτερα** για NON-MILITARY ISSUES, αλλά και συνεργασία τους με THINK TANKS σε Αφρικανικές χώρες.
9. Συνεργασία με οργανώσεις (NGO), που δραστηριοποιούνται στην Αφρικανική Ήπειρο για συλλογή πληροφοριών (π.χ. OXFAM).
10. Συμμετοχή (έστω και μέσω παρατηρητή-αξιωματικού) στα πολλαπλά συμπόσια της EUCOM στη **Στουτγάρδη** με θέματα τις ασύμμετρες απειλές, την τρομοκρατία, τις ασκήσεις στην Αφρική, τη χρηματοδότηση των παράνομων οργανώσεων, τις ειρηνευτικές αποστολές,

καθώς και ορισμένα μη στρατιωτικά θέματα, όπως το AIDS, τους ιούς EBOLA-MARBURG κ.ά. (π.χ. συμμετοχή στρατιωτικών γιατρών).

Μέρος Δ'

Κ. ΑΣΙΑ - ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ

1. Η κατάσταση στο Αφγανιστάν, σχεδόν 4 χρόνια μετά την 11η Σεπ. παρουσιάζει αρκετές **θετικές τάσεις** στα πλαίσια της πολιτικο-οικονομικής ανασυγκρότησης, αλλά και λίγα υπολογίσιμα προβλήματα. Η Επιτροπή για την 11η Σεπ. έχει προτείνει **πολυετή** εμπλοκή και αρκετή υπομονή για να οικοδομηθεί ένα ασφαλές και σταθερό Αφγανιστάν. Παρά τις εκλογές (Προεδρικές), την παρουσία του NATO / ISAF, την αντιτρομοκρατική επιχείρηση OEF, εξακολουθούν να υπάρχουν αρκετά προβλήματα που μπορούν να εκτρέψουν τις αποφάσεις της LOYA JIRGA, τη διαμόρφωση ενός μόνιμου Συντάγματος και τις επιπτώσεις των προσεχών Εθνικών εκλογών στη χώρα.

2. Τα βασικά προβλήματα στο Αφγανιστάν, είναι τα εξής, (σε εθνικό επίπεδο):

ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΩΝ ΤΟΠΙΚΩΝ / ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΣΤΡΑΤΩΝ.

Ο Πρόεδρος Καρζάι πρέπει να περιθωριοποιήσει γνωστούς πολέμαρχους στην περιοχή Χεράτ, αλλά και στελέχη της Βόρ. Συμμαχίας.

ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ.

Να προωθηθούν οι αρμοδιότητες της Καμπούλ στις άλλες περιοχές.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ.

Υλοποίηση προγραμμάτων.

ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ - ΔΙΑΚΙΝΗΣΗΣ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ.

Βάσει Έκθεσης της 4-3-2003 το Αφγανιστάν κινδυνεύει να γίνει ΝΑΡΚΟΚΡΑΤΟΣ. Η περιοχή Κανταχάρ είναι η χειρότερη από

όλες. Σύμφωνα με τον Αρχηγό των Αμερικανικών Ε.Δ. στην περιοχή, Αντιστράτηγο BARNO, οι δυνάμεις των Η.Π.Α. θα εμπλακούν και σε επιχειρήσεις αντιναρκωτικού σχεδιασμού, βάσει του PLAN AFGHANISTAN, με πολλά επιμέρους προγράμματα - καταστροφή φυτειών, εναλλακτικά - οικονομικά προγράμματα, ψυχολογικές επιχειρήσεις.

ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ.

Μετά το PROJECT Καμπούλ - Κανταχάρ, έχουν αρχίσει οι εργασίες στο δρόμο Κανταχάρ - Χεράτ, με υποστήριξη / οικονομική από τις Η.Π.Α., την Ιαπωνία και τη Σαουδική Αραβία.

ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ - ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ - ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ.

180 νέα σχολεία και κλινικές, 138 νέες αγορές, σύσταση Αμερικανικών Πανεπιστημίων στην Καμπούλ, βιομηχανικά πάρκα, κ.ά..

ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ. Σταδιακή ανάμειξη στο επιχειρησιακό τομέα, σύσταση Υπουργείου Γυναικείων Υποθέσεων, η κυβερνήτης της πολιτείας BAMIYAN είναι γυναίκα, συμμετοχή σε εκλογές και στο Κοινοβούλιο, ισότητα των δύο φύλων, οικονομική υποστήριξη κ.ά..

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

(a) ΟΕΕF κατά Α.Q. και εναπομεινάντων TALIBAN.

Ο Στρατηγός Καρλ Εικενμπέρι αντικατέστησε τον Ντέηβιντ Μπάρκο και είναι επικεφαλής 18.000 Αμερικανών και άλλων 1.600 συμμαχικών δυνάμεων. Διάφορες επιχειρήσεις έχουν λάβει χώρα, όπως οι MOUNTAIN VIPER, AVALANCHE, MOUNTAIN STORM, LIGHTNING FREEDOM κ.ά, ενώ έχουν αλλάξει οι τακτικές. Συνεχίζονται οι ειδικές επιχειρήσεις για τη σύλληψη του UBL και του AYMAN AL-ZAWAHIRI. **Εκτιμάται** ότι βρίσκονται στα δυτικά ορεινά τμήματα του Πακιστάν.

Οι Η.Π.Α., **εκτιμάται** ότι για τα επόμενα χρόνια θα έχουν μόνιμες βάσεις στο **Αφγανιστάν**, όπως η Αεροπορική βάση BAGRAM / βόρεια της Καμπούλ, το Α/Δ QANDAHAR, καθώς και ευρύτερα οι βάσεις **KARSHI-KHANABAD** στο Ουζμπεκιστάν, η **PETER GANCI** στο MANAS της Κιργιζίας, η AL UDEID στο Κατάρ, η AL DHAFRA στα Η.Α.Ε., 4 Αεροπορικές βάσεις στο **Ομάν** καθώς και αεροναυτικές σε **Μπαχρέιν - Πακιστάν**. Συνολικά, στην OEF έχουν χάσει τη ζωή τους 160 Αμερικανοί, ενώ το κόστος (μηνιαίο) είναι μεταξύ 900 εκατ. δολαρίων - 1 δις δολάρια.

(β) Η **ISAF** / NATO στηρίζεται στις Συμφωνίες της Βόννης και στην UNSCR (United National Security Council Resolution)1386 (20-12-2001), και αρχικά περιορίζεται στην **Καμπούλ**. Η ISAF συνεργάζεται με τις Δυνάμεις Ασφαλείας του Αφγανιστάν και υποστηρίζει το Υπουργείο Τουρισμού και Πολιτικής Αεροπορίας. Οι Αμερικανοί συνδράμουν μόνο με 194 στελέχη στην ISAF, στην οποία συμμετέχουν οι 26 χώρες του NATO και 12 μη Νατοϊκές. **Έχει συζητηθεί** η "ένωση" των OEF και ISAF, πιθανότατα μέσα στο 2006 διάφορες χώρες έχουν ενισχύσει τελευταία την παρουσία τους στην ISAF.

(γ) PROVINCIAL RECONSTRUCTION TEAMS (PRTs).

Είναι στρατιωτικο-πολιτικο-ανθρωπιστικές ομάδες, που ενεργοποιούνται σε διάφορες πόλεις του Αφγανιστάν (50-100 στρατιωτικό προσωπικό). Από τις 19 PRTs οι 11 είναι υπό τους Αμερικανούς (Γκαρντέλ, Σαράνα, Κανταχάρ, Ασανταμπάντ, κ.λπ.). Οι άλλες 8 είναι Νατοϊκές (π.χ. οι **Ολλανδοί** στο **Μπαγκλάν**, οι **Γερμανοί** στην **Κοντούλ**, οι **Βρετανοί** στη **Μαζάρ-ε-Ζαρίφ**, κ.λ.π.).

(δ) **Αφγανικός Εθνικός Στρατός** (Αμερικανικές - Βρετανικές - Γαλλικές Ειδικές Δυνάμεις, εκπαιδεύουν τον ANA, που φθάνει τους 21.000 άνδρες, ενώ περί το 2007 αναμένεται να φθάσει τους 70.000. Οι βάσεις τους είναι στο **Κανταχάρ**, στη **Χεράτ** και στη **Μαζάρ-ε-Ζαρίφ**. Η Αφγανική

Αεροπορία έχει 400 πιλότους και 28 απαρχαιωμένα ελικόπτερα στη βάση Μπαγκράμ. Παράλληλα, οι συμμαχικές δυνάμεις εκπαιδεύουν την Εθνική Αστυνομία, την Εθνοφρουρά, ενώ οι Καναδοί - Βρετανοί και Ιάπωνες είναι επικεφαλής των προγραμμάτων για τον αφοπλισμό και αποστρατικοποίηση των πολέμαρχων (πρόγραμμα DDR).

Λίαν υπολογίσιμα προβλήματα είναι η **αποναρκοθέτηση** περιοχών με τη συνδρομή της UNAMA (United Nations Mission in Afganistan) και της Βρετανικής HALO TRUST, καθώς και η **συγκέντρωση** κάποιων εκατοντάδων αντιαεροπορικών STINGER, που είναι στη διάθεση κάποιων πολέμαρχων από την εποχή του αντισοβιετικού αγώνα.

Πρόταση

"**Απαιτείται μία ΔΙΕΥΡΥΜΕΝΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΣΙΑ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ ΚΑΙ ΤΑ ΓΕΙΤΟΝΙΚΑ ΚΡΑΤΗ**".

(α) **Απαιτείται** νέα φάση στην Αμερικανή πολιτική.

(β) **Εκτιμάται** ότι θα πρέπει να είναι PROACTIVE.

(γ) **Εκτιμάται** ότι θα αποδώσει περισσότερο πολυμερώς παρά διμερώς.

(δ) Πρέπει να **κινηθεί** βάσει εμπορικών και μεταφορικών εξελίξεων.

(ε) Χρειάζεται να **επανατοποθετηθούν** οι Στρατηγικοί Σχεδιασμοί στην Κ. Ασία.

(στ) **Να προωθηθούν** οι δημοκρατικές διαδικασίες στην περιοχή.

(ζ) **Να εξετασθούν** οι θέσεις της Ρωσίας, της Κίνας, της Ινδίας και της Σαουδικής Αραβίας.

(η) Να αναλυθούν οι περιπτώσεις του Ιράν, του Πακιστάν και του Ουζμπεκιστάν.

(θ) Να διατεθούν πολλά κονδύλια για την ανοικοδόμηση της περιοχής.

Επιμέρους προτάσεις

1. Προώθηση στρατηγικής συνεργασίας **Η.Π.Α. - Αφγανιστάν**.

2. Ανάλογες συμφωνίες με **Κιργιζία - Ουζμπεκιστάν**.

3. Προώθηση εκ μέρους του **NATO** προγραμμάτων για δημοκρατικοίση των Ενόπλων Δυνάμεων των κρατών της περιοχής.

4. **Συγκεκριμενοποίηση** των προγραμμάτων του NATO / PFP (Partnership For Peace) στην περιοχή.

5. Σύσταση **Νατοϊκής EXPEDITIONARY FORCE** για την περιοχή.

6. Πραγματοποίηση συνδιασκέψεων για διάφορα θέματα ανάμεσα στα επιμέρους **υπουργεία** των κρατών της περιοχής.

7. **Ενδυνάμωση** των προγραμμάτων κατά της διαφθοράς στα κράτη της περιοχής.

8. **Ενίσχυση** των προγραμμάτων δημόσιας διοίκησης σε όλες τις χώρες.

9. **Κοινές διασκέψεις** για ενημέρωση πάνω σε νομικά και εκλογικά θέματα.

10. Προώθηση **διακοινοβουλευτικών** διασκέψεων, καθώς και επαφών των Κοινοβουλίων με το Ευρωκοινοβούλιο και την Αμερικανική Γερουσία.

11. **Υποστήριξη** από Η.Π.Α. - Ε.Ε. στα κράτη της περιοχής να ενταχθούν σταδιακά στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου και να μετεξελίξουν τα συστήματα φορολογίας.

12. **Προώθηση** πολυμερών PROJECTS για νέους οδικούς άξονες στην περιοχή, καθώς και δημιουργία νέων αερογραμμών.

13. **Ενίσχυση** του αγροτικού τομέα, σύσταση αγροτικών τραπεζών και εκμετάλλευση της υδροηλεκτρικής ενέργειας.

14. **Εμπλοκή USAID - DOD (Derartment Of Defence) - DOJ - DEA και DHS (των Η.Π.Α.)** στην περιοχή, για την καταπολέμηση των ναρκωτικών (προγράμματα ERADICATION, εντοπισμό των μαφιόζων της ηρωίνης, υιοθέτηση μεθόδων καταπολέμησης της διακίνησης βρώμικου χρήματος, κ.ά.).

15. **Προώθηση** Αμερικανών και Ευρωπαίων σε όλα τα κράτη της περιοχής, στον **εκπαιδευτικό τομέα**. Απαιτείται εκπαίδευση, σχολεία, προγράμματα, διασκέψεις. Επίσης, σύσταση THINK TANKS για Στρατηγικο-Περιφερειακές Μελέτες.

16. Παρά τις θετικές εξελίξεις, χρειάζονται **νέες επιλογές** στα MME (T.V. - RADIO - εφημερίδες). Να συσταθεί ένα Κέντρο Περιφερειακής Εκπαίδευσης των MME.

17. **Συχνές επαφές** των Αμερικανών και Ευρωπαίων πρέσβεων με εξειδικευμένους επιστήμονες στην περιοχή.

18. Σύσταση θέσης στις Η.Π.Α. και στην Ε.Ε. **συντονιστή**, για θέματα που σχετίζονται με Ο.Μ.Κ. - διακίνηση βρώμικου χρήματος - διακίνηση ναρκωτικών.

19. **Προώθηση** του INTERNET στην περιοχή.

20. **Ανάλυση** των θέσεων της **Μόσχας**, του **Πεκίνου**, της **Τεχεράνης** και του **Νέου Δελχί**, για τα θέματα της ευρύτερης περιοχής.

Μέρος Ε'

KΑΥΚΑΣΟΣ

1. Η Αμερικανική πολιτική στον **Καύκασο** στηρίζεται κυρίως στη **Γεωργία** και στο **Αζερμπαϊτζάν**, ενώ ποικιλοτρόπως

επιδιώκει την επίλυση των διαφορών στην **Αμπχαζία - Ν. Οσσετία** της πρώτης, καθώς και του θέματος του **Ναγκόρνο Καραμπάχ**, που αφορά την Αρμενία και το Αζερμπαϊτζάν.

2. Ιδιαίτερη **έμφαση** δίδεται στην καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του Ισλαμικού εξτρεμισμού στην περιοχή.

3. **Η Γεωργία** και το **Αζερμπαϊτζάν** συμμετείχαν από το 2003 στην επιχείρηση IRAQI FREEDOM-2 στο Ιράκ, ενώ και η **Αρμενία** έστειλε 46 αξιωματικούς στο Ιράκ τον Ιανουάριο του 2005.

4. Οι κύριες εστίες έντασης:

Το Ναγκόρνο Καραμπάχ

Εθνοτικές αντιπαραθέσεις στη **Γεωργία**, λόγω της τάσης της Νοτίου Οσσετίας να αποσχισθεί από την **Τιφλίδα**. Επίσης, η περιοχή της **Αμπχαζίας** (όπου ακόμα υπάρχουν Ρώσοι στρατιώτες) επιδιώκει να αποσχισθεί από τη Γεωργία. Η κατάσταση στην **AJARIA** μετά την εκλογή του **Σαακασβίλι** τον Ιανουάριο του 2004 στην Προεδρία της Γεωργίας έχει ομαδοποιηθεί.

Οικονομικά και επικοινωνιακά προβλήματα στην ευρύτερη περιοχή.

Επίπεδο δημοκρατίας και στις τρεις χώρες με τη Γεωργία να είναι σε καλύτερη μοίρα.

Ρωσική παρουσία στην περιοχή, και ιδιαίτερα στη Γεωργία και στην Αρμενία.

Παράνομη διακίνηση Όπλων και Υλικών Μαζικής Καταστροφής.

Παρουσία **Τσετσένων** τρομοκρατών και στελεχών της **AL-QAEDA** στην Υπερκαυκασία.

Προσπάθεια της Μόσχας να θέσει υπό τον έλεγχο ενεργειακές πηγές στην

Κασπία.

Παρουσία Ρωσικών εθνικών ομάδων (3,6%) στην περιοχή (κυρίως στην Αμπχαζία).

Τουρκικές και **Ιρανικές** ενέργειες στον Καύκασο, οι οποίες προβληματίζουν τη Δύση.

5. Από την πλευρά τους οι **Αμερικανοί**, προωθούν τα εξής στον Καύκασο:

Εμπλοκή της EUCOM στην ενεργειακή ασφάλεια της περιοχής (πρόγραμμα SSOP στη Γεωργία).

Προώθηση των COOPERATIVE SECURITY LOCATIONS στο Αζερμπαϊτζάν και στη Γεωργία.

Πιέσεις προς τη Μόσχα να αποσύρει τις βάσεις της από τη Γεωργία το συντομότερο δυνατό.

Ειδικά προγράμματα συνοριακής ασφάλειας.

Προώθηση προγραμμάτων PFP του NATO στον Καύκασο.

SECTION 907, βάσει της οποίας δίδεται FMF (Foreign Military Fund) και IMET (International Military Equipment and Training) στο **Αζερμπαϊτζάν** (εκπαίδευση προσωπικού).

Γεωργιανό πρόγραμμα GTEP, 64 εκατ. δολαρίων για ασφάλεια συνόρων και ενεργειακών αγωγών (2002-2005).

Προώθηση **Ιδιωτικοποιήσεων** και δημιουργία ελεύθερων αγορών.

Υποστήριξη στο πρόγραμμα **BTC** (Μπακού - Τιφλίδα - Τσεύχαν), ως τμήμα του EURASIAN TRANSPORT CORRIDOR.

Ειδικές τροπολογίες του Αμερικανικού Κογκρέσου (S.RES - 69 "Semate

Resolution" του Γερουσιαστή LUGAR και H.RES-108) για δημοκρατικοίση, υποστήριξη της Γεωργίας και πίεση στη Μόσχα να αποσύρει τις δυνάμεις της από την περιοχή της Αμπχαζίας.

Προτάσεις

1. **Παρακολούθηση** των στρατιωτικών και ενεργειακών εξελίξεων στον **Καύκασο** (αναλύσεις - εκτιμήσεις).
2. Σε περίπτωση που συσταθεί **Καυκάσιο Αμυντικό Κολέγιο** (στα αμέσως προσεχή χρόνια), να έχουμε παρουσία.
3. Να παρακολουθούμε πολλά από τα THINK TANKS που έχουν πρόσφατα συσταθεί στην Τιφλίδα και στο Μπακού.
4. Σε περίπτωση αίτησης της **Γεωργίας** να ενταχθεί στο NATO, να την υποστηρίξουμε άμεσα.
5. Να **επιδιώκουμε** την παρουσία αξιωματικών από τον Καύκασο στο ΠΚΕΕΥΕ, καθώς και στα διάφορα συμπόσια.
6. Να **εξετάσουμε** σε βάθος θέματα τρομοκρατίας και Ο.Μ.Κ., που προέρχονται από τον **Καύκασο**, γιατί υπάρχουν "δεσμοί" με Βαλκανιους τρομοκρατικούς θύλακες.
7. Να **δραστηριοποιηθούμε** στα πλαίσια του ΟΑΣΕ (Οργανισμός για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη) για την προώθηση των δημοκρατικών και εκλογικών διαδικασιών στον Καύκασο.
8. **Διατήρηση** και περαιτέρω στήριξη στο πρόγραμμα του Π.Ν. με τη **Γεωργία**.
9. Συμμετοχή σε τυχόν ασκήσεις SAR (Search And Rescue) του NATO στη Μαύρη Θάλασσα.
10. **Επιδίωξη** παρουσίας Γεωργιανών και Αρμένιων αξιωματικών στη ΣΔΙΕΠ, στην ΑΔΙΣΠΟ και στη ΣΕΘΑ. Επισκέψεις αξιωματικών μας στις Σχολές τους,

ιδιαίτερα μέσω των προγραμμάτων του NATO.

Μέρος ΣΤ'

ΤΟ ΑΝΤΑΡΤΙΚΟ ΚΑΙ Η ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ ΣΤΟ ΙΠΑΚ

1. Το Ιρακινό αντάρτικο είναι παράγωγο μίας **Σουνιτικής** πολιτικής, η οποία είχε υιοθετηθεί από τη Μπααθική ομάδα από το τέλος του πρώτου πολέμου στον Περσικό Κόλπο.

2. Οι Η.Π.Α. έχουν κάνει ορισμένα **στρατηγικά λάθη**, με το πλέον σημαντικό, ότι "δεν υπολόγισαν το μέγεθος της αντίστασης, η οποία εμφανίζεται από σταθερή ως ενισχυμένη". **Πιθανότατα**, οι εκτιμήσεις-αναλύσεις τους, δεν έλαβαν υπόψη οικονομικές και εθνολογικές παραμέτρους, καθώς και ορισμένα **πολιτιστικά** στοιχεία. Εμφανίσθηκαν αδύναμες στους τομείς των ψυχολογικών και πληροφορικών επιχειρήσεων. **Επίσης**, δεν έδωσαν ιδιαίτερη σημασία στις **τοπικοφυλετικές σχέσεις** στο Ιράκ, ενώ **δεν** έπρεπε να ακολουθήσουν τις συμβουλές των εξόριστων Ιρακινών που έβλεπαν τα πράγματα από τελείως διαφορετική οπτική γωνία. Ήταν λάθος να απομονωθεί η CPA από την Αμερικανική Στρατιωτική Διοίκηση, με αποτέλεσμα η ανοικοδόμηση του Ιράκ να καθυστερήσει επικίνδυνα. Οι Αμερικανοί υστερούν σε HUMINT, καθώς και στη γνώση Αραβικών και άλλων γλωσσών της περιοχής. Παρατηρείται ασφαλώς μία σχετική **βελτίωση** σε κάποιους τομείς, ενώ αγνοούν ενδεικτικά τα Βρετανικά "μαθήματα της Μεσοποταμίας".

3. **Από πλευράς αντίστασης, αλλά και τρομοκρατικών μεθόδων, παρατηρούνται τα εξής:**

Ενισχυμένη χρήση των IED (Αυτοσχέδιων εκρηκτικών μηχανισμών).

Ασύμμετρο πόλεμο απέναντι στη μεγαλύτερη πολεμική μηχανή του πλανήτη.

Διδάσκονται συνέχεια τα LESSONS LEARNED από τις ενέργειές τους.

Ενεργούν πολιτικά, ψυχολογικά και πληροφορικά, απέναντι στις Η.Π.Α.

Υιοθετούν "τακτικές πίεσης" στον υπό διαμόρφωση ΝΕΟ ΙΠΑΚΙΝΟ ΣΤΡΑΤΟ.

Προκαλούν σύγχυση στους Αμερικανούς σχετικά με τον αριθμό τους.

Καταφέρνουν να εμφανισθούν "ενισχυμένοι", όταν οι Αμερικανοί ισχυρίζονται ότι "η αντίσταση χάνει έδαφος".

Συνδέονται άμεσα οι τρομοκράτες με το οργανωμένο έγκλημα.

Δεν έχουν καταφέρει οι Αμερικανοί να εντοπίσουν πόσοι είναι οι Μπααθικοί, οι ημι-Μπααθικοί και οι μη-Μπααθικοί.

Δεν έχουν ξεκαθαρισθεί κάποια επιμέρους ζητήματα, που αφορούν την τρομοκρατική δράση του **Αμπού-Μουσά-Άλ-Ζαρκάουϊ**, ειδικά το πρώτο εξάμηνο του 2003, τις επιθέσεις αυτοκτονίας, τις σχέσεις του με το UBL και τις διάφορες Σουνιτικές ομάδες και τη Συρία. Επίσης, στα πλαίσια των **PSYOPS** δεν γνωρίζουμε λεπτομέρειες για τα "Όπλα των Μαζικών Μέσων Ενημέρωσης". Τι ισχύει για τον Ζαρκάουϊ;

Δεν έχουν δοθεί λεπτομέρειες για το αβέβαιο καθεστώς των Σιϊτών και **ιδιαίτερα** του MOQTADA AL-SADR.

Ποιοι οι ρόλοι της **Συρίας** και του **Ιράν** στο αντάρτικο και την τρομοκρατία;

Ποιος ο μελλοντικός ρόλος των **Σαουδαράβων** της AL-QAEDA, οι οποίοι αποκτούν εμπειρίες από το Ιράκ;

Πόσο **έχουν** **βελτιωθεί** οι αντιτρομοκρατικές επιχειρήσεις των νέων Ιρακινών μονάδων;

Το θέμα των IED είναι από τα

βασικότερα, γιατί επαναποθετεί τα πράγματα σε μία τελείως διαφορετική βάση, (έκθεση του Ταξιάρχου JOSEPH VOTEL, Διοικητή της IED DEFEAT TASK FORCE / πρόσφατα συμπεράσματα από τη διάσκεψη στο ARMY NATIONAL TRAINING CENTER).

Επιπτώσεις επί των Όμορων Κρατών σε Περίπτωση Ανεξαρτητοποίησης του Κοσσυφοπεδίου

Περίληψη της Διατριβής του
Ανχη (ΠΖ) Φαραντάτου Αναστασίου

ΓΕΩΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΓΕΩΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΞΙΑ ΚΟΣΣΥΦΟΠΕΔΙΟΥ

1. Γενικά

α. Το Κοσσυφοπέδιο (Κ/Φ) ή Κόσσοβο είναι ένα περίκλειστο λοφώδες υψίπεδο που βρίσκεται στο ΝΔ γεωφυσικό χώρο της Σερβίας, ανάμεσα στα Σκόπια και τη Μητροβίτσα και υπήρξε το λίκνο της εθνικής και θρησκευτικής παράδοσης του Σερβικού Έθνους.

β. Η στρατηγική αξία του υψιπέδου Κ/Φ, σε συνδυασμό με το συσχετισμό ισχύος και τα συμφέροντα των μεγάλων δυνάμεων στην περιοχή, προσδιορίζει και την γεωπολιτική σημασία του.

γ. Κατά την στατιστική απογραφή του 1998 η πληθυσμιακή κατανομή των κατοίκων του Κ/Φ είχε ως εξής: Σέρβοι 224.500, Μαυροβούνιοι 23.000, Αλβανοί 917.000, Μουσουλμάνοι (πιθανόν Αρναούτηδες και Γκοραζανοί) 72.500, Αθίγγανοι 97.000, Τούρκοι 21.000 και διάφοροι άλλοι 24.000, δηλαδή σύνολο πληθυσμού 1.379.000. Σήμερα υπολογίζεται ο πληθυσμός του Κ/Φ σε περίπου 2.000.000 εκ των οποίων το 90% είναι Αλβανοί (κυρίως μουσουλμάνοι και ολίγοι καθολικοί) και μόνο το 10% Σέρβοι και άλλες μειονότητες.

2. Γεωστρατηγική Αξία του Υψιπέδου Κ/Φ.

Λόγω της δεσπόζουσας θέσης που κατέχει στη Βαλκανική και της έκτασής του, παρέχει δυνατότητα ταχείας συγκέντρωσης και ανάπτυξης μεγάλων στρατιωτικών

δυνάμεων, δυναμένων να ενεργήσουν ακτινοειδώς προς πάσαν κατεύθυνση. Ο κατέχων το υψίπεδο Κ/Φ αποκόπτει τον στρατηγικό άξονα Βελιγράδι - Κ/Φ - Σκόπια, ενώ επηρεάζει και τις επιχειρήσεις στον άξονα Σόφια - Κουμάνοβο - Σκόπια - Θεσ/νίκη. Ευρισκόμενο το Κ/Φ στο κέντρο του άξονα Εύξεινος - Βουλγαρία - Σερβία - Αλβανία - Αδριατική καλύπτει την Β. Αλβανία από Α., ενώ κρίνεται ως απαραίτητη η κατοχή του για κάθε ενεργούντα από τη Σερβία προς τη Βουλγαρία.

Η ΚΡΙΣΗ ΣΤΟ ΚΟΣΣΥΦΟΠΕΔΙΟ

3. Εξέλιξη της Κρίσης (Ιστορικό)

α. Οι εθνικές διενέξεις μεταξύ Σέρβων και Αλβανών έλαβαν μεγάλη οξύτητα κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου (Β' ΠΠ), όταν η περιοχή περιήλθε σε ιταλο-αλβανική κατοχή, οπότε χιλιάδες Σέρβοι αναγκάσθηκαν να εγκαταλείψουν την περιοχή και να αναζητήσουν καταφύγιο στην κυρίως Σερβία.

β. Μετά την απελευθέρωση της περιοχής, ο δικτάτωρ πλέον Κροάτης Γιόσιπ Μπροζ Τίτο (1892-1980) ακολούθησε αντισερβική πολιτική, απαγορεύοντας την επιστροφή των προσφύγων στα σπίτια τους, τα οποία παραχώρησε σε Αλβανούς που τα κατέλαβαν. Το 1948 άφησε αφύλακτα τα εκτεταμένα σύνορα με την Αλβανία, διευκολύνοντας έτσι την παράνομη είσοδο 100.000 περίπου Αλβανών, που προστέθηκαν στον ήδη υπάρχοντα αλβανικό πληθυσμό, ανατρέποντας τη δημογραφική ισορροπία εις βάρος των Σέρβων.

γ. Η ανταρσία του Τίτο έναντι της Μόσχας (1948) είχε ως συνέπεια και τη ρήξη στις αλβανο-γιουγκοσλαβικές σχέσεις, πράγμα, που χειροτέρεψε τη θέση των αλβανόφωνων μουσουλμάνων του Κ/Φ, αλλά και στις άλλες περιοχές της Γ/Β. Η προσπάθεια του Τίτο, μέσα στο συγκεντρωτικό και δικτατορικό σύστημα διακυβέρνησης που ανέπτυξε, με σκοπό τη δημιουργία εθνικής ταυτότητας και κρατικής συνοχής στην ΟΣΔΓ, επέβαλε και τον αυστηρό και άμεσο έλεγχο του Κ/Φ από το

Βελιγράδι.

δ. Οι Αλβανοί, στηριζόμενοι στην πληθυσμιακή τους υπεροχή, ζητούσαν, μέχρι το 1989, την απόδοση στο Κ/Φ καθεστώτος Δημοκρατίας, ισότιμης με τις άλλες έξι της πρώην Ομόσπονδης Σοσιαλιστικής Δημοκρατίας της Γιουγκοσλαβίας (ΟΣΔΓ).

ε. Όμως το 1989, ο Σέρβος Πρόεδρος Σλόμπονταν Μιλόσεβιτς, ανέτρεψε πραξικοπηματικά τη συνταγματική τάξη του Κ/Φ και κατάργησε το καθεστώς ευρείας αυτονομίας της επαρχίας, περιορίζοντάς το σε μια εδαφική αυτονομία, χωρίς τα προνόμια ομοσπονδιακού χαρακτήρα, που απολάμβανε στο παρελθόν. Οι Σέρβοι αντικατέστησαν τους Αλβανούς σ' όλες τις δημόσιες θέσεις, προβάλλοντες διάφορα προσήχματα και η κεντρική σερβική εξουσία χρησιμοποίησε ευρεία αστυνομική καταστολή για την αντιμετώπιση των Αλβανών, που πληθυσμιακά ξεπερνούσαν το 80% των κατοίκων του Κ/Φ. Οι Αλβανοί δεν εδέχθησαν τις τροποποιήσεις του Συντάγματος του 1990 και μπούκοτάρισαν τις εκλογές της σερβικής διοίκησης, για να μη θεωρηθούν ότι νομιμοποιούν τη σερβική εξουσία. Το 1990-91 διεξήγαγαν δικό τους δημοψήφισμα και εκλογές, ψήφισαν Σύνταγμα και διακήρυξαν την ίδρυση της "Δημοκρατίας της Κοσσόβας", που αναγνώριζε μόνο τη Δημοκρατία της Αλβανίας.

στ. Στις 23 Μαρτίου 1998 υπογράφεται στην πρωτεύουσα του Κ/Φ Πρίστινα μεταξύ Σέρβων και Κοσσοβάρων Αλβανών μια σειρά μέτρων για την εφαρμογή της Συμφωνίας Μιλόσεβιτς-Ρουγκόβα της 1 Σεπ 96. Ήταν η τελευταία προσπάθεια για επικράτηση της λογικής και της μετριοπάθειας. Ήταν όμως αργά, γιατί τον λόγο είχαν πάρει πλέον τα όπλα! Έκτοτε η ανταρτική δράση του ΑΣΚ πήρε χαρακτήρα μαζικής εξέγερσης προκαλώντας την επέμβαση του σερβικού στρατού, με αποτέλεσμα την ανακατάληψη περιοχών ελεγχομένων από τους αντάρτες και τον εξαναγκασμό 250.000 περίπου Αλβανών να καταφύγουν στις γύρω ορεινές περιοχές, προς αποφυγή αντιποίνων.

ζ. Τα ΗΕ προσπάθησαν να παρέμβουν

προς τερματισμό των ενόπλων συγκρούσεων, με συναντήσεις ειδικών Ομάδων Επαφής και αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας (ΣΑ/ΗΕ), το δε ΝΑΤΟ απείλησε τη Γ/Β με βομβαρδισμούς.

4. Οι Διαπραγματεύσεις στο Ραμπουιγέ (Φεβ 1999)

α. Υπό την πίεση του ΝΑΤΟ αποφασίστηκε η σύγκληση διεθνούς διάσκεψης για την επίλυση του προβλήματος του Κ/Φ, όπου γενικώς η κατάσταση παρουσίαζε επιδείνωση και υποτροπή στη χρήση βίας, λόγω της συνεχιζόμενης δράσης του ΑΣΚ και των εκκαθαριστικών επιχειρήσεων του σερβικού στρατού και της αστυνομίας.

β. Στις 6 Φεβ 99 άρχισε η ειρηνευτική συνδιάσκεψη στο Ραμπουιγέ των Παρισίων υπό τη συμπροεδρία των ΥΠΕΞ Γαλλίας και Αγγλίας και συμμετοχή των πρέσβεων των ΗΠΑ, Αυστρίας και Ρωσίας, ως διαπραγματευτών και αντιπροσωπειών της Σερβίας και των Κοσσοβάρων Αλβανών και του UCK.

γ. Είναι γεγονός, ότι κατά τις συνομιλίες του Ραμπουιγέ η σερβική αντιπροσωπεία υπέβαλε αρκετές εποικοδομητικές και ρεαλιστικές προτάσεις, ενώ η στάση των Αλβανών ήταν άκαμπτη και συνεχώς αρνητική. Η σερβική πλευρά παρέμεινε στις θέσεις της, ήτοι ότι ήταν δυνατή η εξεύρεση ειρηνικής πολιτικής λύσης, που να παρέχει ευρεία αυτονομία στο Κ/Φ μέσα στη Γ/Β, στη βάση της ισότητας όλων των εθνικών κοινοτήτων. Απορριπτέα κάθε λύση απόσχισης ή μετατροπής του Κοσσόβου ως τρίτης Δημοκρατίας στα πλαίσια της Ο.Δ. της Γ/Β. Οι Αλβανοί, από την άλλη, επέμειναν στη διενέργεια δημοψήφισματος μετά τριετία μέσα στο Κ/Φ και εδέχοντο την ευρεία αυτονομία, ως προσωρινή λύση μεταβατικού χαρακτήρα. Συνεπώς οι δύο πλευρές είχαν εκ διαμέτρου αντίθετες απόψεις για το μέλλον της επαρχίας και έτσι οι συνομιλίες έληξαν με μόνη την αλβανική αντιπροσωπεία να υπογράφει μονομερώς το προτεινόμενο σχέδιο συμφωνίας, ενώ οι Σέρβοι το απέρριψαν.

5. Η Επέμβαση του NATO

α. Στις 23 Μαρ 99, ο ΓΓ του NATO Χαβιέ Σολάνα, με δηλώσεις του κατέστησε γνωστό, ότι έδωσε εντολή, χωρίς την έγκριση των ΗΕ, για την έναρξη αεροπορικών βομβαρδισμών κατά της ΟΔ της Γ/Β, που άρχισαν στις 24 Μαρτίου και διήρκησαν 78 μέρες, μετά την άρνηση της τελευταίας να δεχθεί τις απαιτήσεις της διεθνούς κοινότητας.

β. Η "νέα τάξη πραγμάτων" δεν στηριζόταν στο διεθνές δίκαιο, το οποίο δεν τηρήθηκε, με την πρόφαση παροχής προτεραιότητας στη προστασία των δικαιωμάτων των μειονοτήτων, έναντι των κυριαρχικών δικαιωμάτων μιας ανεξάρτητης χώρας. Η από αέρος επίθεση κατά της Γ/Β χαρακτηρίζεται ως από τις πιο τραγικές του 20ου αιώνα! Με χιλιάδες νεκρούς, περισσότερους τραυματίες και πολλές δεκάδες δισεκατομμυρίων δολαρίων υλικές ζημιές το επίπεδο ευημερίας της χώρας υποχώρησε τραγικά.

γ. Η εκπληκτική αντοχή του Γ/Β λαού και στρατού απέναντι στα σφοδρά πλήγματα του NATO οδήγησε τη Συμμαχία σε σκέψεις για την ανάληψη δράσης με χερσαίες δυνάμεις κατά του Κ/Φ. Η κατάληψη του Κ/Φ εκτιμήθηκε ως μη συμφέρουσα, γιατί θα συνεπαγόταν μεγάλες απώλειες και έτσι η κοινή ευρωπαϊκή γνώμη θα αντιδρούσε.

δ. Στις 9 Ιουν 99 υπογράφηκε στο Κουμάνοβο της ΠΓΔΜ, η στρατιωτικοτεχνική συμφωνία αποχώρησης των Γ/Β δυνάμεων από το Κ/Φ και η εκεί εγκατάσταση και ανάπτυξη της Διεθνούς Στρατιωτικής Δύναμης KFOR (Kosovo Force). Το ΣΑ/ΗΕ στη συνεδρίασή του της 10 Ιουν 99 υιοθέτησε και κάλυψε με το κύρος του όλα τα συμπεφωνηθέντα καθώς και τη διεθνή παρουσία της KFOR στο Κ/Φ, με την περίφημη απόφαση 1244, που προέβλεπε κυρίως τα εξής:

(1) Άμεσος τερματισμός της βίας στο Κόσσοβο, αποχώρηση όλων των στρατιωτικών, αστυνομικών και παραστρατιωτικών δυνάμεων και αποστρατιωτικοποίηση του ΑΣΚ με ανάπτυξη, υπό την αιγίδα των ΗΕ, αποτελεσματικής

διεθνούς πολιτικής και στρατιωτικής παρουσίας, με ουσιαστική συμμετοχή του NATO.

(2) Εγκατάσταση ενδιάμεσης διακυβέρνησης καθώς και εγκατάσταση και επίβλεψη της ανάπτυξης προσωρινών θεσμών δημοκρατικής αυτοκυβέρνησης της περιοχής του Κ/Φ - Μετοχίων και έναρξη πολιτικής διαδικασίας για τη σύναψη ενδιάμεσης συμφωνίας πολιτικού πλαισίου, για αυτοκυβέρνηση στο Κ/Φ, σύμφωνα με τις αποφάσεις του Ραμπουιγέ.

(3) Μετά την αποχώρηση να επιτραπεί σε ένα αριθμό Γ/Β και σερβικού προσωπικού να επιστρέψει, αναλαμβάνοντας καθήκοντα συνδέσμων με τη διεθνή πολιτική και στρατιωτική παρουσία, εντοπισμού και άρσης Ν/Π, διαφύλαξης ιστορικών χώρων και παρουσίας σε σημαντικές συνοριακές διαβάσεις.

(4) Ασφαλής και ελεύθερή επιστροφή όλων των προσφύγων και εκτοπισμένων υπό την εποπτεία του Γραφείου του Υπάτου Αρμοστή των ΗΕ για τους πρόσφυγες και ανεμπόδιστη πρόσβαση στο Κ/Φ οργανώσεων ανθρωπιστικής βοήθειας.

6. Η Στρατιωτική Δύναμη στο Κ/Φ (KFOR)

α. Η παρουσία στρατιωτικής δύναμης στο Κ/Φ, με "ουσιαστική συμμετοχή" του NATO, αποτέλεσε θεμελιώδη όρο της πολιτικής λύσης της κρίσης στην περιοχή, σύμφωνα με την περίφημη απόφαση 1244 του ΣΑ/ΗΕ. Ωστόσο η συγκρότηση της KFOR εμφανίζει μια σημαντική ιδιομορφία, καθόσον συνδυάζεται με την ταυτόχρονη ανάπτυξη ειρηνευτικής δύναμης υπό τον άμεσο έλεγχο των ΗΕ, της United Nations Mission In Kosovo (UNMIK), που αποτέλεσε καθοριστικό παράγοντα για την ισορροπία του όλου ειρηνευτικού σχεδίου και την αποδοχή του από τη Ρωσία και, κατ' επέκταση, από τη Γ/Β ηγεσία.

β. Τα καθήκοντα της KFOR είναι τόσο στρατιωτικού, όσο και αστυνομικού χαρακτήρα, τελούν δε σε συνάρτηση προς τις αρμοδιότητες της UNMIK και των διεθνών οργανισμών που δραστηριο-

ποιούνται στο Κ/Φ, τους οποίους η πολυεθνική δύναμη καλείται να υποστηρίξει.
 γ. Το ΚΥΣΕΑ στις 11 Ιουν 99 αποφάσισε τη συμμετοχή Ελληνικής Δύναμης επιπέδου ταξιαρχίας με την ονομασία Ελληνική Δύναμη Κοσσυφοπεδίου (ΕΛΔΥΚΟ), υπό τον επιχειρησιακό έλεγχο του ΝΑΤΟϊκού Διοικητή της KFOR.

ΜΕΙΟΝΟΤΙΚΕΣ ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ

7. Επιδιώξεις των Κοσσοβάρων Αλβανών και ο Αλβανικός Αλυτρωτισμός

α. Οι Κοσσοβάροι Αλβανοί θεωρούν την παρούσα κατάσταση, με την παρουσία του ΝΑΤΟ, ως προσωρινή και ότι τελικώς θα επικρατήσει καθεστώς πλήρους ανεξαρτησίας και δημιουργίας νέας κρατικής οντότητας. Προβάλλουν ως πάγια και αδιαπραγμάτευτη διεκδίκηση την απόκτηση της ανεξαρτησίας.

β. Μετά τον πόλεμο του Κ/Φ, το "Εθνικό Αλβανικό Ζήτημα" κυριάρχησε στην εξωτερική πολιτική της χώρας και η Αλβανία άρχισε να διαδραματίζει ένα σημαντικό ρόλο στις μελλοντικές παναλβανικές βλέψεις. Η αλβανική διπλωματία εκτιμώντας το ενδιαφέρον της Δύσης για διεύσδυση στον βαλκανικό χώρο, θεωρεί ότι η σημερινή συγκυρία αποτελεί ιστορική ευκαιρία για την επίτευξη συγκεκριμένων εθνικών στόχων.

8. Πολιτική της Σερβίας και των Σέρβων του Κ/Φ

α. Όπως ήδη έχουμε αναφέρει η Σερβία (Γ/Β), που υπό την κυριαρχία της παραμένει ακόμα - έστω και τυπικώς - το Κ/Φ, δέχεται ως μόνη λύση την ευρεία αυτονομία του ως επαρχία της επικράτειάς της.

β. Η διαμορφωθείσα πλέον κατάσταση του Κ/Φ ευνοεί τα αιτήματα των Αλβανών. Ο μόνος παράγοντας που μπορεί να δώσει κάποια πλεονεκτήματα στο Βελιγράδι είναι η ύπαρξη ορισμένων θυλάκων σερβικού πληθυσμού (όπως π.χ στη Μητροβίτσα).

9. Η Μεταπολεμική Κατάσταση στο Κ/Φ

α. Σήμερα το Κ/Φ χαρακτηρίζεται από την πλήρη απουσία στοιχείων και πράξεων κυριαρχίας της Γ/Β. Τα σύνορα προς την Αλβανία και την ΠΓΔΜ ελέγχονται από την KFOR, αλλά παρατηρείται γενική χαλάρωση και αδιαφορία, με αποτέλεσμα τη συνεργασία των Αλβανών στις τρεις περιοχές Αλβανία - Κ/Φ - ΠΓΔΜ.

β. Από της εγκατάστασης της KFOR στο Κ/Φ, με βάση την απόφαση 1244 του ΟΗΕ, οι διά της βίας εξαναγκασθέντες Σέρβοι, αλλά και των άλλων εθνοτήτων

(Μαυροβούνιοι, Μουσουλμάνοι, Τούρκοι, Τσιγγάνοι κλπ.) να εγκαταλείψουν το Κ/Φ ανέρχονται σε 350.000, εκ των οποίων οι 270.000 ήταν Σέρβοι. Επομένως, όπως επισημάνθηκε κατά κόρον, επικρατεί το αλβανικό στοιχείο.

γ. Πρόεδρος του Κ/Φ παραμένει ο Ιμπραήμ Ρουγκόβα και από 23 Μαρ 2005 πρωθυπουργός είναι ο Μπαϊράμ Κοσούμι, ο οποίος έχει δεσμευτεί ότι θα συνεχίσει την υλοποίηση των πολιτικών στόχων της προηγούμενης κυβερνησης, υπό τον Χαραντινάι, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στην οικονομική ανάπτυξη, την πορεία του Κοσσυφοπεδίου προς την ανεξαρτητοποίηση και τη διασφάλιση των ανθρώπινων δικαιωμάτων και των δικαιωμάτων των μειονοτήτων.

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ ΤΟΥ Κ/Φ ΣΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΟΜΟΡΩΝ ΚΡΑΤΩΝ

10. Γ/Β (Σερβία - Μαυροβούνιο)

α. Η απόσχιση του Κ/Φ θα υποβαθμίσει τα μέγιστα τη γεωπολιτική θέση της Γ/Β όχι μόνο στα Βαλκάνια, αλλά και διεθνώς. Με την εξέλιξη αυτή η Σερβία απομακρύνεται από περιοχές που επηρεάζονται άμεσα απ' αυτή, όπως είναι η ΠΓΔΜ ή ακόμη και από φιλικές της χώρες, όπως είναι η Ελλάδα. Πέραν αυτού ελαττώνεται η γεωγραφική επαφή της με το Μαυροβούνιο, του οποίου βέβαια η παραμονή του στη Γ/Β Ομοσπονδία αποκτά ακόμη μεγαλύτερη σημασία για τη Σερβία. Με δεδομένη την ύπαρξη 90.000 τουλάχιστον Αλβανών στη Ν. Σερβία (περιοχές Πρέσεβο, Μπουγιάνοβιτς, Μεντβέντιγιε) διακυβεύεται το εδαφικό καθεστώς και σ' αυτές τις περιοχές.

β. Σοβαρές θα είναι και οι οικονομικές συνέπειες της απώλειας του Κ/Φ από τη Σερβία, καθώς εκεί υπάρχουν αρκετές βιομηχανικές εγκαταστάσεις, ενώ πλούσιο είναι και το υπέδαφος σε κρίσιμα μεταλλεύματα.

γ. Η ανεξαρτητοποίηση του Κ/Φ πιθανόν να εντείνει και τη βούληση του Μαυροβουνίου να αποσυνδεθεί από τη Σερβία, μπορεί όμως να συμβεί και το αντίθετο, δηλαδή το αίσθημα της ανασφάλειας να οδηγήσει τους Μαυροβουνίους - φυλετικά συγγενείς με τους Σέρβους - σε περαιτέρω σύσφιγξη των δεσμών τους με τη Σερβία.

11. ΠΓΔΜ

α. Οι επιπτώσεις της ανεξαρτητοποίησης του Κ/Φ στο νεοπαγές αυτό κρατίδιο θα είναι τραγικές, διότι υφίσταται σοβαρός κίνδυνος διακύβευσης ή και διάλυσης της ύπαρξής του.

β. Οι Αλβανοί κάτοικοι του κρατικού αυτού μορφώματος, που ανέρχονται επίσημα σε 441.104 (απογραφή του 1994),

ανεπίσημα δε υπερβαίνουν το μισό εκατομμύριο, απαιτούν την αναγνώρισή τους ως ισότιμου συνταγματικού έθνους (και όχι ως μειονότητας, όπως ορίζει το Σύνταγμα των Σκοπίων του 1991), με μακροπρόθεσμο στόχο την απόσχισή τους. Εάν λοιπόν για τη Γ/Β η απόσχιση του Κ/Φ θα αποτελέσει μια τραυματική εμπειρία, για την οποία οι Σέρβοι έχουν ήδη προετοιμασθεί ψυχολογικά, για την ΠΓΔΜ είναι μια δυσμενέστατη εξέλιξη.

γ. Η εντεινόμενη ανασφάλεια του σλαβικού στοιχείου, λόγω των αλβανικών πιέσεων, είναι ενδεχόμενο να οδηγήσει και σε αύξηση του φιλοβουλγαρισμού, λόγω εθνικής και γλωσσικής συγγένειας, λαμβανομένης υπόψη της βουλγαρικής προπαγάνδας και των βλέψεων της Βουλγαρίας, κυρίως προς την κοιλάδα της Στρώμνιτσας.

12. Αλβανία

α. Η συμμαχία των Κοσσοβάρων Αλβανών (είτε του Ιμπραήμ Ρουγκόβα είτε του Χασίμ Θάτσι) με τις εθνικιστικές δυνάμεις της Αλβανίας, με κύριο εκπρόσωπο τον Σαλί Μπερίσα, είναι δυνατόν να επηρεάσει καθοριστικά την κατάσταση στη Βόρεια Αλβανία, μέσω του ΑΣΚ, ενώ είναι γνωστό και το σενάριο που κυκλοφορεί για "ουσιαστική" ένωση της Β. Αλβανίας με το Κ/Φ, σε περίπτωση ανεξαρτησίας του.

β. Από την άλλη, σήμερα η Αλβανία προσπαθεί να δείξει προς τα έξω ένα σύγχρονο ευρωπαϊκό πρόσωπο, επιδιώκουσα είσοδο τόσο στην ΕΕ, όσο και στο NATO. Ταυτόχρονα αντιμετωπίζει πλείστα εσωτερικά προβλήματα ασφάλειας και τάξης και οικονομικά είναι η πτωχότερη χώρα των Βαλκανίων. Σε περίπτωση ανεξαρτησίας του Κ/Φ-Μετοχίων ή ακόμη και άλλων περιοχών υπό τη μορφή αυτονομίας, θα ενισχυθεί απλά ο αλβανικός χαρακτήρας των περιοχών αυτών και καθίσταται ευκολότερη η διείσδυση στις περιοχές αυτές των δυνάμεων, προς τις οποίες εναποθέτει την ασφάλεια της η Αλβανία.

13. Ελλάδα

α. Η στάση της Ελλάδας υπήρξε γενικά η ενδεδειγμένη, τόσο έναντι της φίλης Γ/Β, όσο και ως μέλους του NATO, αν και παρουσίασε πολλές δυσκολίες. Η ελληνική συμμετοχή στην ανθρωπιστική βοήθεια ήταν έγκαιρη, μαζική, γενναία και αποτελεσματική, προκαλώντας διεθνή θετικά σχόλια.

β. Η Ελλάδα δεν συμμετείχε στις δυνάμεις και στους αεροπορικούς βομβαρδισμούς, κατά τις επιχειρήσεις, διακηρύσσοντας την αντίθεσή της στη στρατιωτική επέμβαση του NATO. Παρά ταύτα οι περισσότερες από τις δυνάμεις του NATO, που κατευθύνονταν στη ΠΓΔΜ διήλθαν μέσω του ελληνικού εδάφους και κυρίως των λιμένων Θεσ/νίκης και Γρίτσας Λιτόχωρου Πιερίας, καθώς και του αεροδρομίου "Μακεδονία" της Θεσ/νίκης.

14. Βουλγαρία

Το ζήτημα του Κ/Φ δεν αφήνει αδιάφορη τη Βουλγαρία, αν και δεν ανήκει στις χώρες που πλήττονται άμεσα από τις όποιες αποφάσεις ληφθούν για την τύχη του. Η θέση της Βουλγαρίας είναι η ακεραιότητα της ΟΔ της Γ/Β, η μη ανεξαρτοποίησή του και ο σεβασμός των δικαιωμάτων των μειονοτήτων.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

15. Συμπεράσματα

α. Το πρόβλημα του Κ/Φ αποτελεί μια εξαιρετικά χαρακτηριστική μικρογραφία των εθνοτικών και μειονοτικών συγκρούσεων, που αντιμετωπίζει η ανθρωπότητα, αλλά κυρίως της φύσης και του τρόπου αντιμετώπισης παρόμοιων κρίσεων στον 21ο αιώνα. Εμφανίζονται δύο αντίρροπα φαινόμενα, αφενός δηλαδή της αυτοδιάθεσης και συμβίωσης ομάδων σε ομοιεθνές περιβάλλον και αφετέρου συνύπαρξης διαφορετικών ομάδων εντός της ίδιας κοινωνίας και δημιουργούν σοβαρό ζήτημα (κοινωνικό και εθνικό), που καλείται να

διευθετήσει η διεθνής κοινότητα και που απαιτεί ευρηματικές φόρμουλες και εκατέρωθεν συμβιβασμούς.

β. Διαπιστώνεται αβίαστα η επιλεκτική προτεραιότητα υπεράσπισης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων της δυτικής διπλωματίας, σύμφωνα με τα συμφέροντα του NATO στα πλαίσια της ενιαίας αμυντικής πολιτικής.

γ. Το πρόβλημα του Κ/Φ έχει ιστορική διάσταση, που επιδεινώθηκε από τις διάφορες συγκυρίες, όπως π.χ. η κατάρρευση του κομμουνισμού, υπό το καθεστώς του οποίου ζούσε η Γ/Β επί μισό αιώνα, η ραγδαία δημογραφική κατίσχυση των Αλβανών έναντι των Σέρβων στην ταραγμένη αυτή περιοχή, το καθεστώς της ευρείας αυτονομίας βάσει του Συντάγματος του 1974, το οποίο προσπάθησαν οι Αλβανοί να εκμεταλλευθούν σαν εφαλτήριο για τη δημιουργία ομόσπονδης Δημοκρατίας ισότιμης με τις άλλες έξι της ΟΣΔΓ και, ακόμα, η κατάργηση αυτής της αυτονομίας από τους Σέρβους το 1989, συνεπεία της οποίας πυροδοτήθηκε το αποσχιστικό κίνημα των Αλβανών.

δ. Το Κ/Φ, λόγω της θέσης του, αποτελεί ένα από τα δύο σημαντικότερα υψίπεδα της Βαλκανικής και σε συνδυασμό και με το υψίπεδο Σόφιας - Σαμακόβου, ελέγχει ολόκληρη τη Βαλκανική χερσόνησο, γι' αυτό και η κατοχή του αποτελεί στρατηγικό στόχο οποιασδήποτε δύναμης που θα επιθυμούσε να ενεργήσει προς τα Βαλκάνια, αλλά και μέσω αυτών προς ευρύτερες περιοχές..

ε. Οι επιπτώσεις σε περίπτωση ανεξαρτητοποίησης του Κ/Φ (ή και του Μαυροβουνίου) θα είναι:

(1) Υπάρχει το ενδεχόμενο μιας νέας ένοπλης σύρραξης, δεδομένου ότι η Σερβία δεν θα δεχθεί τέτοια λύση.

(2) Θα υπάρξει πλήρης αποδυνάμωση του Σερβικού παράγοντα στη Βαλκανική, αλλά και διεθνώς.

(3) Θα ανατραπεί η υπάρχουσα ισορροπία στα Βαλκάνια, καθόσον θα

αναβαθμισθεί σοβαρά ο αλβανικός παράγων. Δεν αποκλείεται μάλιστα ο ΑΣΚ να δραστηριοποιηθεί εκ νέου και να αναπτύξει επαναστατική δράση τόσο στην ΠΓΔΜ όσο και στη Ν. Σερβία, όπως συνέβη στο παρελθόν.

(4) Θα διακινδυνεύσει η ενότητα και ίσως και η ίδια η ύπαρξη της ΠΓΔΜ, με μετακίνηση του επίκεντρου της αστάθειας δίπλα στα σύνορα της Ελλάδας. Η ενδεχόμενη διακινδύνευση της υπόστασης της ΠΓΔΜ, προφανώς θα αυξήσει την επιρροή της Βουλγαρίας στη χώρα αυτή.

(5) Θα χρειασθεί για πολλά χρόνια η παραμονή διεθνών στρατιωτικών δυνάμεων στα Βαλκάνια, λόγω της μεγάλης αστάθειας που θα προκύψει και της ανωμαλίας.

(6) Θα υποβαθμισθεί οικονομικά η περιοχή, διότι δεν θα είναι δυνατή η προσέλκυση ξένων επενδύσεων, λόγω της ρευστότητας της κατάστασης και των επιρροών και επεμβάσεων διαφόρων παραγόντων στην περιοχή.

(7) Το στρατηγικό πρόβλημα της Ελλάδας θα δυσχερανθεί από μια ισχυροποίηση και διεύρυνση της Αλβανίας (ειδικότερα αν διαλυθεί και η ΠΓΔΜ), η οποία έχει στενές σχέσεις με την Τουρκία, που εξακολουθεί να αποτελεί την εξ Α μόνιμη απειλή για την Ελλάδα, παρά τη σχετική βελτίωση των ελληνοτουρκικών σχέσεων.

(8) Δημιουργείται ένα αρνητικό διεθνές προηγούμενο "μειονοτικής απόσχισης", που είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθεί ως πρότυπο για άλλες περιοχές μειονοτικών προβλημάτων (υπαρκτών ή υποκινούμενων) και η Ελλάδα είναι ενδεχόμενο να ευρεθεί αντιμέτωπη με πιέσεις τόσον της Τουρκίας, όσων και άλλων υποστηρικτών της στο ζήτημα της μουσουλμανικής μειονότητας της ελληνικής Θράκης.

16. Προτάσεις

Εκτιμάται, ότι η υιοθέτηση και εφαρμογή

των παρακάτω προτάσεων θα συμβάλει αποφασιστικά στο να καταστεί η Βαλκανική μια ευρωπαϊκή περιοχή ειρήνης και ασφάλειας:

α. Δεν πρέπει να αλλάξουν τα σύνορα μεταξύ των κρατών της Βαλκανικής, όπως έχουν ήδη διαμορφωθεί μετά τη διάλυση της Γ/Β. Σε αντίθετη περίπτωση θα επέλθει μεγάλη αναστάτωση, διότι οι λαοί θα προσπαθήσουν να ικανοποιήσουν διάφορες παλιές εθνικιστικές τους διεκδικήσεις.

β. Πρέπει να καταλάβουν αυτοί που ρυθμίζουν τις τύχες του κόσμου, ότι το μόνο καθεστώς που πρέπει να υιοθετηθεί και εφαρμοσθεί στο Κ/Φ είναι το καθεστώς της πλήρους αυτονομίας υπό την κυριαρχία της ΟΔ της Γ/Β (Σερβίας και Μαυροβουνίου), με εξασφάλιση σταδιακής λειτουργίας όλων των δημοκρατικών θεσμών, υπό την επιπτεία του ΟΗΕ και την εγγύηση της ΕΕ.

γ. Πλήρης εφαρμογή υπό της Γ/Β όλων των διεθνών κανόνων, που να εξασφαλίζουν τις ελευθερίες και τα ανθρώπινα δικαιώματα των μειονοτήτων.

δ. Η Αλβανία οφείλει να αποβάλει νοσηρές και ουτοπιστικές σκέψεις σχετικά με μεγαλοϊδεατικές και αλυτρωτικές επιδιώξεις, συμβάλλουσα και αυτή εμπράκτως στην παγίωση της ειρήνης στην περιοχή και προάγουσα τις φιλικές σχέσεις συνεργασίας και καλής γειτονίας με όλους τους λαούς της Βαλκανικής.

ε. Τέλος, επιβάλλεται τα βαλκανικά κράτη να δημιουργήσουν τις απαραίτητες προϋποθέσεις, ώστε το συντομότερο να αρχίσουν οι προβλεπόμενες διαδικασίες έναρξης ενταξιακών διαπραγματεύσεων για την είσοδό τους στην ΕΕ (αλλά και στο NATO).

δραστηριότητες

Α.ΔΙ.Σ.ΠΟ.

Τελετή αγιασμού
3ης Εκπαιδευτικής
Σειράς Α.ΔΙ.Σ.ΠΟ.

Επίσκεψη Α.ΔΙ.Σ.ΠΟ. στην Περιοχή Ευθύνης του Δ'ΣΣ

Ανταλλαγή αναμνηστικών πλακετών
Δκτου Δ'ΣΣ Αντγου Κωντσαντίνου Καραβά και Διευθυντή Σπουδών Α.ΔΙ.Σ.ΠΟ. Ταξχου (Ι) Αθανάσιου Κωτούλα.

Ενημέρωση Δκτου και Σπουδαστών Α.ΔΙ.Σ.ΠΟ. στην έδρα της 12ης Μηχανοκίνητης Μεραρχίας.

Επίσκεψη Δκτου και Σπουδαστών Α.ΔΙ.Σ.ΠΟ. στο φυλάκιο Κήπων.

Ανταλλαγή αναμνηστικών πλακετών Δκτου Α.ΔΙ.Σ.ΠΟ. Υποναύάρχου Δημητρίου Κουρκούλη ΠΝ και Δκτου 16ης Μηχανοκίνητης Μεραρχίας Υπτγου Θεμιστοκλή Βογιατζόγλου.

Φυλάκιο
Καστανεών της
3ης Μηχανο-
κίνητης
Ταξιαρχίας.

Ανταλλαγή αναμνηστικών Δκτου 3ης
Μηχανοκίνητης Ταξιαρχίας Ταξχου Σωτηρίου
Μπασιούκα και Υπδτη Α.ΔΙ.Σ.ΠΟ. Ταξχου
Κωνσταντίνου Δέδα.

Κατάθεση στεφάνου από το Δκτη της
Α.ΔΙ.Σ.ΠΟ. Υποναύάρχο Δημήτριο
Κουρκούλη ΠΝ στο οχυρό Νυμφαίας.

Επίσκεψη στο Μουσείο
του οχυρού Νυμφαίας.

Περιήγηση στους χώρους
του οχυρού Νυμφαίας.

Επίσκεψη και ξενάγηση στο Μουσείο Μακεδονικού Αγώνα

Δεξίωση για τη γιορτή της Αεροπορίας

**Διάλεξη του Αρχηγού
Γεν. Επιτελείου Στρατού
Αντγου Νικολάου Ντούβα
με θέμα “Προκλήσεις-Επιλογές-
Προοπτικές ΣΞ”**

**Διάλεξη του Διοικητή
Πυροσβεστικής Υπηρεσίας
Κεντρικής Μακεδονίας
Υπτγου Κωνσταντίνου Σκόκα
με θέμα “Αποστολή-Οργάνωση-
Δομή-Επιχειρήσεις ΠΣ”**

**Διάλεξη του καθηγητή
Παντείου Πανεπιστημίου
Αθηνών
Γεράσιμου Καραμπελιά
με θέμα “Εξωτερική
Πολιτική και
Γεωστρατηγικός Ρόλος της
Τουρκίας”**

ΔΙΑΚΛΑΔΙΚΗ

Επιθεώρηση

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΔΙΑΚΛΑΔΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΠΟΛΕΜΟΥ